Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *80. évfolyam, 14. szám* ■ *2015. április 5.* ■ *Húsvét ünnepe* Ára: 275 Ft

„Nem véletlen hát, hogy 2017-ben, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóján éppen itt találkozik majd a világ evangélikussága. Afrika több más államában (Tanzánia, Etiópia) is jelentős méretű, gyarapodó evangélikus egyházak működnek – mondhatjuk, ma itt kézzelfogható a reformáció."
Mit tanulhatunk a namíbiai evangélikusoktól? ▶ *8–9. oldal*

„Tapasztaljuk, hogy a templomrombolás szakadatlanul folyik ebben a világban, mégsem fordítunk hátat ennek a világnak, mert tudjuk: a templom újjáépül, mert Krisztus él!"
Húsvéti csoda ▶ *11. oldal*

„Ha továbbra sem beszélünk a nép nyelvén, az ország köznyelvén, akkor odáig fogyatkozunk, hogy már csak a képzett lelkészek és bennfentes hívők járnak majd templomba."
Kánaáni nyelv fogságában ▶ *15. oldal*

A „Magdolna-pillanat" ▶ *3. oldal*
Megkettőzött oltalom ▶ *4. oldal*
Anyanyelven hallgatni az evangéliumot ▶ *5. oldal*
Lambada Mari tévés bizonyságtétele ▶ *6. oldal*
Ünnep – szokások vagy belső tartalom? ▶ *12. oldal*
Szlovák és német oldal ▶ *10. és 13. oldal*

FORRÁS: THEOGLER.BLOGSPOT.COM

HÚSVÉT ÜNNEPE – MK 16,1–8

Feltámadott!

Ez a szó, ez a mondat a történelem csúcspontja!

Amit a három asszony tervez és tesz, amit érez, és amiről beszélnek, az érthető, a gyász fájdalma nekünk sem ismeretlen. Tanácstalanságuk – *„Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt bejáratáról?"* – külön gondot okoz nekik. Valamit tenni kell, de hogyan oldjuk meg a problémát? Nekünk is ismerős helyzet.

Gondolatban melléjük szegődünk, ámulunk, hogy a kő el van hengerítve, velük együtt lépünk be a sírkamrába, észrevesszük az angyalt is, és halljuk a szavát: *„Feltámadt…"*

Olyan gyakran halljuk ezt a történetet, hogy a döbbenet és félelem minket már nem kerít hatalmába. De hogy a helyzet meghökkentően új, azt azért még így is látjuk. Az asszonyoknak nem kellett volna illatos olajat vásárolniuk, nem kellett volna kora reggel a sírhoz menniük, nem kellett volna töprengeniük a kő elhengerítésén sem.

„Feltámadott! Érthető, amit tesztek, kegyes szándékotok megindító, de tévedtek, a helyzet immár egészen más. A názáreti Jézust keresitek. Ő nem halott, nincs itt." Egyszerűen nem fogja fel ezt az ember. Hallják az angyal szavát, de az egészet nem értik. Tanácstalanul, gondterhelten, útközben meg-megállva érkeztek, most pedig rohannak, menekülnek a sírtól, ahogyan csak a lábuk bírja. Onnantól fogva minden másként van, mint ahogy gondolták.

Mivel Jézus feltámadt, ezért íratott meg az evangélium. Miért érdekelne bennünket egyébként a názáreti Jézus története? Mivel Jézus feltámadt, ezért – és csak ezért – evangélium az evangélium, és ezért jó hír a Jézus-történet.

A haldokló Jézuson *nem látszott,* hogy ő a mi üdvösségünkért szenved, és hogy halála értünk való áldozat. Működésének első időszakában sok követője volt; voltak, akiket tanításával elgondolkodtatott, voltak, akiket meggyógyított, akik életüket és egészségüket neki köszönhették. De gyógyításai gyanússá is váltak, szavait sokan kételkedéssel hallgatták.

Sokan tisztelték Jézust, és mind a mai napig sokan csodálják őt. De gyűlölték is, és sokan vannak, akik ma is elutasítják. Kétségtelen, hogy nem

A VASÁRNAP IGÉJE

voltak, és ma sem tűnnek olyan egyértelműnek ezek a dolgok.

De feltámadott! Nincs kétség többé: ő valóban Isten Fia! Érvényes, amit mondott – ezzel kell együtt élnünk. Akiket meggyógyított, azok az előízét kapták annak, amit Isten tervez az egész világgal – ez a mi reménységünk. Halála nem bűneinek büntetése volt, hanem áldozat a világ bűnéért – ez a mi vigasztalásunk. Feltámadása az evangélium csúcspontja, a történelem közepe. Ez ad értelmet annak, amit létezésnek, életnek nevezünk. De valóban így is értjük?

Vannak, akik vonakodva, belülről távolságot tartva vesznek részt a húsvéti ünnepi istentiszteleten. Akiknek nem a friss gyász a gondjuk, hanem az angyal szava: *„Feltámadt…"* Pár hónapja a karácsonyi történetet hallották, tegnapelőtt meg a passiótörténetet. Ez még érthető, még együttérzés is támadt szívükben. De ez a húsvéti legenda? Lehet ennek örülni?

Énekeljük még a húsvéti énekeket, de inkább csak fél szívvel. Képmutatók sem akarunk lenni. Tanácstalanul érkeztünk, és így is távozunk. Beérnénk mi a karácsonyi történettel, a *Hegyi beszéddel* és a példázatokkal. Nem kellene minden évben ezt a történetet is elővenni!

Hogyan is hagyhatnánk el? Másként hogyan mondhatnánk el, hogy Jézus él, és az egyházban kezdettől fogva mint élő Úr bizonyította meg magát? Ígérete, hogy ott van, ahol az ő nevében gyülekeznek össze a keresztyének, olyan beteljesedő reménység, amelyet a tapasztalat újra és újra igazol. Az élő Úr gyűjti össze, küldi szolgálatba, vezeti és vigasztalja gyülekezetét.

Bizonytalankodásunkkal, kételkedésünkkel odakerülünk ezek mellé az asszonyok mellé, akik, amikor az angyalt hallották, semmit nem értettek. Az, hogy miközben másokkal hitünkről beszélgetünk, kerüljük Jézus feltámadásának kérdését, szintén összekapcsol bennünket ezekkel az asszonyokkal, akik – Márk közlése szerint – semmit sem mondtak másoknak. Márk ismeri a nehézségeket, és komolyan is veszi őket.

A feltámadott Úr az asszonyoknak és a tanítványoknak ismerős názáreti Jézus, de mégis más. Nem engedi mutogatni magát – még az angyal által sem, hogy az asszonyok hinni tudjanak. De majd megengedi, hogy lássák. Most azonban csak azt a helyet mutatja meg, ahová helyezték, *a helyet, ahol volt.*

„De menjetek el, mondjátok meg a tanítványainak és Péternek, hogy előttetek megy Galileába: ott meglátjátok őt, amint megmondta nektek." Azt megnézhetjük, hogy ő hol volt, de ott nem maradhatunk. A tanítványoknak Galileába kell menniük. Miért éppen Galileába? Mert az volt Jézus hazája? Mert többé-kevésbé pogányok lakta terület volt? Mert más bibliai helyek sötétségben lévő országnak nevezik? Éppen oda kell menniük, és ott majd megtapasztalják, hogy előttük jár. Előttük megy, ahogy a pásztor jár juhai előtt.

Menniük kell, mert itt a sírnál nem történik már semmi, itt a sírnál nincs már mit tenni, és nincs mit várni. – Menjetek, és ott majd meglátjátok őt.

Feltámadott. Inkább azt kellene mondanunk: feltámasztatott. Isten támasztotta fel őt. És ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy Isten új világot teremtett, és a Feltámadott annak első zsengéje. Jézus feltámasztását csak a világ teremtésével lehet összehasonlítani. Isten van munkában!

Húsvét sugárzó reggelével Isten új világának első fénysugara világít bele a mi világunkba és életünkbe. Ahogy a napba, úgy ebbe sem tekinthetünk, sugarát sem irányíthatjuk. Talán nem is mindenki látja, de ahol sugárzik, reménységet ébreszt, békességet és örömöt ad – és sugárzóvá teszi azok arcát, akiket elér.

■ Ittzés János

Imádkozzunk! Bizonyosságra vágyódunk, feltámadott Urunk, Jézus Krisztus – s tudjuk, ezt csak te adhatod meg nekünk. Segítségre van szükségünk, feltámadott Urunk, Jézus Krisztus – és hisszük, hogy ezt te megadod nekünk. Vigasztalásra van szükségünk, feltámadott Urunk, Jézus Krisztus – és tudjuk, hogy ezt elkészítetted számunkra. Ezért téged dicsérünk, téged magasztalunk; apostolaiddal és minden benned hívővel együtt hirdetjük: az Úr feltámadt, az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Krisztus nincs »itt«, tehát a keresztyén sem lehet »itt«. Sem Krisztust, sem az övéit nem lehet földi formák között megragadni. A keresztyén ember neve is: »Nincs itt«. Emberi megigazulás, magabizakodó kegyesség, bölcsesség, törvény halotti leplét tisztára levetkőzte. Ne keresd földi dolgok lárvájában. Mert ilyesmiben a keresztyén ember éppen úgy nem fogható meg, mint ahogy Krisztus sem. Hanem amint a Krisztus mindenek felett van, úgy a keresztyén ember is mindennek felette van. Krisztus mindeneket meggyőzött s maga alatt hagyott. E hitünkért a mi nevünk is: »Nincs itt«. Az apostol szerint életünk »el van rejtve a Krisztusban«. Tehát nem a szekrény fiókjában, mert ott meg lehetne találni, hanem Krisztusban. A mi életünk felette van minden emberi bölcsességnek, igazságnak és kegyességnek. Ameddig önmagadban vagy, nem vagy keresztyén. Így értendő az, hogy a mi életünk minden érzékünk, érzésünk és értelmünk fölé van elrejtve."

▶| *Luther Márton:*
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

Hetilapunk minden olvasójának áldott húsvéti ünnepeket kívánunk!

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható Istenünk, szerető mennyei Atyánk! Örvendező szívvel dicsérünk téged, hogy szent Fiad feltámasztásával győzelmet arattál a bűn és a halál felett, és megnyitottad előttünk az örök élet kapuját. Ezzel a tőled kapott reménységgel visszük most eléd mindazt, ami szívünkön van.

[Lektor:] Köszönjük, Istenünk, a húsvéti örömhírt, hogy feltámadott és élő Urunk van, aki nem hagy minket magunkra sem életben, sem halálban. Kérünk, add, hogy meghalljuk mi is ezt a bátorító üzenetet, amelyet az angyal hirdetett egykor az asszonyoknak az üres sírnál. Add meg nekünk, hogy ne félelemben, de az örök élet reménységében tudjuk élni földi életünket. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, nem maradtál a sírban, ez azt jelenti, hogy ígéreted szerint azóta is velünk vagy. Békesség árad ebből a tudatból, mert kétségek és gondok között is érezhetjük a te megtartó és szabadító oltalmadat. Húsvét ünnepének áldott reggele azt jelenti nekünk, hogy megerősödhet a hitünk. Add mindnyájunknak ezt a drága felismerést! Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, feltámadásod világosság a népek számára, és fény minden embernek itt a földön! Hadd legyen a mi életünk is ezzel a világossággal teljes, hogy sugározni tudjuk ezt a fényt a sötétségben, hogy boldog örömhír kovászává lehessen minél többek számára! Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Oltalmazó szeretetedbe ajánljuk a megfáradtakat, a betegeket, a magányosokat és a gyászolókat. Vigasztalj minden szomorkodót az örök élet evangéliumával. Ébressz felelősséget az emberi szívekben, hogy szeretettel és áldozatosan tudjuk hordozni egymás terhét, és segítsünk a rászorulókon. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Hallgass meg minket, Istenünk, mert te vagy a mi mennyei Atyánk. Tiéd a dicséret és hálaadás mindörökké a mi élő Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

HIRDETÉS

Nyári kántorképző tanfolyamok

A fóti Evangélikus Kántorképző Intézet szeretettel várja a kántori szolgálatra készülőket az idei nyári bentlakásos tanfolyamokra. A tanfolyamok időpontjai és vezetői:

- Június 25. – július 11.
  – *Bence Gábor*
- Július 16. – augusztus 1.
  – *Németh Sándor*
- Augusztus 4–20.
  – *Kertész Botond*

Jelentkezni levélben (2151 Fót, Berda József u. 3.) vagy e-mailben (kantorkepzo@lutheran.hu vagy kantorkepzo@citromail.hu) lehet. Kérjük, hogy a jelentkezéshez mellékeljenek *lelkészi ajánlást* és *rövid zenei életrajzot.*

A tanfolyamokkal kapcsolatos tudnivalókról a résztvevőket külön értesítjük. További információ és letölthető jelentkezési lap a kántorképző intézet honlapján *(kantorkepzo.lutheran.hu)* található.

Jelentkezési határidő: május 26.

HÚSVÉT 2. NAPJA – LK 24,13–35

Ne legyen rest a szívünk!

AZ ÜNNEP IGÉJE

Szeretem az emmausi tanítványokat, mert olyanok, mint mi. Csalódottak, letaglózottak, reményt vesztettek, frusztráltak. Oly mértékben, hogy az útközben hozzájuk csatlakozó Jézust idegennek tekintik.

Még jobban szeretem ezt a Jézust, aki végtelen isteni türelemmel kezelésbe veszi őket depressziós vakságukban. Csak egyiknek tudjuk a nevét, a panaszt megfogalmazó Kleopásét. Tehát nem ők voltak a fő és fontos apostolok, de Jézus mégis csatlakozik hozzájuk. A névtelen tanítvány névtelen marad, pedig Kleopás sem volt olyan bátor, mint a felesége, hogy ott állt volna Jézus keresztjénél (Jn 19,25). Ha pedig mégsem róla szólna János az evangéliumában, akkor még inkább feltűnne jelentéktelensége. Jézus azonban másként értékeli az embert.

Eszünkbe juthatna, hogy Jézus számára mi sem vagyunk érdektelenek. Kétségtelen, fontos egyházi vezetők esetleg a nevünket sem tudják, vagy a sok száz vagy ezer arc közül már elfelejtettek bennünket egy-egy röpke találkozás után, s ez emberileg érthető is. De íme, Jézus ismer, és életünk útján mellénk szegődik.

Úgy járunk-e mi is, mint az emmausi legények? Mentek a saját bújukban elmerülve, orrukkal szántották a köves, homokos talajt, s panaszolták egymásnak reményeik szertefoszlását. Ebben a lelki helyzetben csatlakozik hozzájuk az idegen, aki tapintatosan érdeklődik beszélgetésük témája felől. Kleopás kioktatóan szól, és tájékozatlannak nevezi a hívatlan útitársat. Szégyenszemre haza kell menni Emmausba, bizonyára oktondi szomszédok gúnyolódásának kiszolgáltatva. Nahát, ennyire mentetek a messiásotokkal? Pedig nagy volt a reményetek és a szátok. Mire mentetek vele?

Az idegen elmondatja velük bajuk fő okát. Ők nem restek elpanaszolni a fenséges názáreti Jézus esetét a nem felismert feltámadt Krisztusnak. Tömören számot adnak a végzetes perről, a brutális kivégzésről is. Mindennek vége, oda a remény, és még zavaros dolgokat is lehetett hallani könnyen fecsegő asszonyoktól, de a sírt ellenőrző férfi tanítványok semmi bizonyítékát nem lelték a dolgok jobbra fordulásának. Sőt a holttest is eltűnt. Semmivé lobbant a remény, cipeljük hát csalódottságunk csonka keresztjét. S az útitárs türelmes. Hadd mondják ki fájdalmukat, van még idő az úton.

Mi is megérdemelnénk – akár most, húsvét ünnepének elpogányosított hétfőjén – azt a lelki fej- és szívmosást, amelyben ezeknek a hazafelé támolygóknak volt részük. Miért érdemeljük meg? Több mint négy évtizeden keresztül, lelkészi szolgálatom éveiben kivétel nélkül minden esztendőben volt nagyhét és ünnepe a feltámadásnak. Lelkesen szólt a hír a templomban, oltár előtt, a szószéken, ezt zengte az ének: Jézus feltámadt, halleluja, örvendjen a szív, a halált legyőzte, ő él!

Vége volt a húsvéti istentiszteletnek, és a nép áradt kifelé a templomból. Mintha mi sem történt volna. Mintha el sem hangzott volna a kétezer éves hír. Elindultak haza, ki-ki a saját Emmausába. Csüggedten, fásultan, közömbösen, rezignáltan. Mintha nem történt volna semmi. Hát nem történt semmi? Mintha nem hangzott volna el semmi.

Most is így lehetünk, amikor ezeket a sorokat olvassuk, és nekünk szól a Feltámadott szigorú szava: *„Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek…”*

Sok-sok éven keresztül álltam ott húsvét ünnepén a templomajtóban, kézfogással elköszönni az ünneplők tömegétől. „Krisztus feltámadt!” – mondtam, és volt, aki megtorpant, mint aki rosszul hall, és visszakérdezett: „Tessék?” Megismételtem a klasszikus tételt, és a válasz az volt, „ja, persze”, húsvét van. Van sonka, tojás, locsolkodás.

Nem férne ránk egy kis lelki fejmosás? De csak tőle! Amit ő mond, amikor felhangzik az igei tanítás, hogy mindezt megmondták a próféták, szenvednie és megdicsőülnie kellett a Krisztusnak. Ő mondja ezeknek az emmausi tanítványoknak, és most nekünk is. Így kellett történnie – miattunk. Csak ne lenne balga a lelkünk és rest a szívünk!

Lehet, hogy túl hamar mentek ki a templomból? Meg kellett volna várni a kenyér megtörését? Mert egyszer majd megnyílik a szemünk!

A feltámadt Krisztus nem erőlteti rá magát senkire, ezekre a tanítványokra sem. Emmausban úgy tett, mintha tovább akarna menni. Bennük megvolt a nagy fordulat első gesztusa: unszolva kérték, hogy maradjon velük, mert esteledik. Talán nem is tudták, miért kérik ezt az idegent. Mert jó vele! Maradj velünk!

És az Úr asztalánál megtörtént a nagy csoda. Megnyílt a szemük. Jézus eltűnt, nem látták már, de rohantak vissza Jeruzsálembe. Pedig már lement a nap, de nem féltek az éjszaka rejtelmes sötétjétől, se vadaktól, se rablóktól, mert csordultig volt a szívük a nagy meglátással. A tanítványok is ezzel a hírrel fogadják őket, és ők is elbeszélik a történetüket. Micsoda élmény! Micsoda örvendezés!

Lehetne-e idén másképpen ünnepelni a feltámadás ünnepét? Mert nem csak egy ünnepről van szó. Sokkal többről. Más fényben kellene látnunk mulandó életünket, a feltámadott Krisztus világosságában. Templomainkat ne közömbösen, rezignáltan hagyjuk el, miután elhangzott a nagy hír: az Úr feltámadt!

Ez a történet minket is érint. Részben úgy, hogy megújulhat megfeneklett életünk, részben úgy, hogy messzebb látunk a halálnál. Neki köszönhetően! Mert Jézus is átment a kínhalálon; erről szólt a nagyhét, amikor az emberi szenvedés minden rettenetét elviselte.

Félünk a szenvedéstől, a haláltól, és ez így emberi. Senki ne hazudja, hogy ő nem fél. Bárdolatlan cinizmus a kedvező pillanatban, de ott és akkor már – például a zuhanó repülőgépen – senki nem henceg.

Jézus megmutatta, hogyan ment át a szenvedésen (érdemes a szenvedése során elmondott szavait végiggondolni), és egyszer csak megtörtént a váratlan fordulat: győzelem a halál felett. Pál írja harcias levelében a galatáknak: az Atya Isten feltámasztotta Jézust a halottak közül, hogy kiszabadítson minket (Gal 1,1.4).

Ha megnyílik a szemünk arra, hogy ez velünk is megtörténik, igazi ünnepünk lesz!

■ Ribár János

Imádkozzunk! Feltámadott Urunk! Szegődj mellénk életutunkon, és nyisd meg a szemünket, hogy ne legyünk restek neked és benned hinni, aki feltámadott Megváltónk vagy. Ámen.

„Békesség néktek! – Ne féljetek!”

▶ **Legnagyobb keresztény ünnepünkön, húsvétkor újra visszatérünk a *historia* műfajához. A 16–17. század nagy evangélikus zeneszerzője, *Heinrich Schütz* (1585–1672) ugyanis a feltámadás történetét is zenei keretbe foglalta.**

Olvasóink talán emlékeznek arra, hogy karácsonykor *Schütz* másik ilyen műfajú kompozícióját mutattuk be, Jézus születésének megelevenítését. Most a szerző korábbi műve, a *Historia der Auferstehung Jesu Christi,* SWV 50 következik. Részletes címe szerint: *A mi egyetlen megváltó és üdvözítő Urunk, Jézus Krisztus örömteli és győzedelmes feltámadásának története.* A mű 1623-ban jelent meg nyomtatásban Drezdában; ekkor Schütz a szász választófejedelmi udvar karnagya volt.

A 16. század közepén Szászország és Türingia protestáns templomaiban vált szokássá a nagyobb ünnepek, különösen húsvét és karácsony evangéliumainak „zenés historia” formájú előadása, szereposztással és kórusbetétekkel. A passiókhoz hasonlóan az egyes szerepekhez a hangfekvésnek és a karakternek megfelelő recitáló hang tartozott. Az egyre kifejezőbb előadásmód azonban a zsoltárszerű recitálástól egyre inkább a drámai, gyakran basso continuo kíséretes recitativóhoz vezetett.

Schütz a maga húsvéti történetében elődje, *Antonius Scandellus* művének szövegmintáját és húsvéti tónusát – első tónus, d-dór – követi; az evangélista részben már recitativószerűen megkomponált szavait gambakvartett kíséri. A mondatok mindig *d–a–c–a* hangokon indulnak (ez az első tónusú antifónák egy részének kezdőmotívuma). A zene akkor tér ki a szokványos mederből, és zár más hangon, ha a drámai párbeszéd ezt indokolja. Schütz idejében a húsvéti historia előadására az ünnepi vespera keretében, az igehirdetés előtt került sor.

CANTATE

A mű szövegkönyve Mt 28,1–15, Mk 16,1–14, Lk 23,55–24,48 és Jn 20,1–23a kompilációja. Tökéletes dramaturg volt, aki a négy evangélium szövegéből egységes „librettót” készített! (Ugyanezt a munkát végezte el *Prőhle Károly,* amikor létrehozta a magyar evangélikusok számára a karácsonyesti és a passiós liturgiát – énekeskönyvünk J és K rendjét.)

Mi most nem térünk ki a historia összes részletére, hanem csak a jeleneteket mutatjuk be, kiemelve a legfontosabb verseket, párbeszédeket – segítve ezáltal a húsvéti történések áttekintését.

Introitus: „A mi Urunk, Jézus Krisztus feltámadása, ahogyan azt számunkra a négy evangélista leírta.”

1. Húsvét hajnala: *„Amikor elmúlt a szombat, a magdalai Mária és Mária, a Jakab anyja, valamint Salómé illatos keneteket vásároltak, hogy elmenjenek, és megkenjék Jézus testét.” „És íme, nagy földrengés volt, az Úr angyala leszállt a mennyből, odament, elhengerítette a követ, és leült rá.”*

2. Jézus megjelenik Mária Magdolnának: *„Jézus így szólt hozzá: »Asszony, miért sírsz? Kit keresel?« Ő azt gondolta, hogy a kertész az, ezért így szólt hozzá: »Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hova tetted, és én elhozom.« Jézus nevén szólította: »Mária!« Az megfordult, és így szólt hozzá héberül: »Rabbuni!« – ami azt jelenti: Mester.”*

3. A fehér ruhás ifjú a sírban: *„[Az ifjú] így szólt hozzájuk: »Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt. Íme, ez az a hely, ahova őt tették.«”*

4. Jézus megjelenik az asszonyoknak: *„És íme, Jézus szembejött velük, és ezt mondta: »Legyetek üdvözölve!« Ők pedig odamentek hozzá, megragadták a lábát, és leborultak előtte. Ekkor Jézus így szólt hozzájuk: »Ne féljetek: menjetek el, adjátok hírül atyámfiainak, hogy menjenek Galileába, és ott meglátnak engem.«”*

5. A főpapok tanácsa: *„Íme, néhányan az őrségből bementek a városba, és jelentették a főpapoknak mindazt, ami történt. Azok pedig összegyűltek a vénekkel, és miután határozatot hoztak, sok ezüstpénzt adtak a katonáknak, és így szóltak: »Ezt mondjátok: Tanítványai éjjel odajöttek, és ellopták őt, amíg mi aludtunk.«”*

6. Jézus megjelenik az emmausi tanítványoknak: *„Akkor [Jézus] így szólt hozzájuk: »Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek arra, hogy mindazt elhiggyétek, amit megmondtak a próféták! Hát nem ezt kellett-e elszenvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?«” „Ekkor így szóltak egymásnak: »Nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?«”*

7. Jézus megjelenik a tizenegy tanítványnak: *„Maga Jézus állt meg közöttük, és így köszöntötte őket: »Békesség néktek!« Azok megrettentek, és félelmükben azt hitték, hogy valami szellemet látnak. Ő azonban így szólt hozzájuk: »Miért rémültetek meg, és miért támad kétség a szívetekben? Nézzétek meg a kezemet és a lábamat, hogy valóban én vagyok. Tapintsatok meg, és lássatok.«”*

8. Jézus elküldi tanítványait: *„Aznap, amikor beesteledett, a hét első napján, ott, ahol összegyűltek a tanítványok, bár a zsidóktól való félelem miatt az ajtók zárva voltak, eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: »Békesség néktek!« És miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat. Jézus erre ismét ezt mondta nekik: »Békesség néktek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket.« Ezt mondván rájuk lehelt, és így folytatta: »Vegyetek Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak.«”*

Conclusio: „Istennek hála, győzelem!”

A mű zárókórusának elérhetősége: *http://goo.gl/1Y3FvK;* ezzel kívánunk minden olvasónknak igazi húsvéti örömöt, félelem nélküli békességet!

Krisztus feltámadt, valóban feltámadt! Halleluja!

■ Dr. Ecsedi Zsuzsa

Kezek keresztútja

A nagypéntek eseményeit a szereplők kezének megjelenítésén keresztül ábrázoló domborműsorozatot áldottak meg március 29-én, virágvasárnap délelőtt a győr-ménfőcsanaki gyülekezetben. Az ünnepi úrvacsorás istentiszteleten *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában *Kiss Miklós* győr–mosoni esperes, valamint *Percze Sándor* helyi lelkész működött közre.

A Jézus szenvedéstörténetét bemutató alkotások abban segítenek, hogy a dolgok mögé tekintsünk – fogalmazott Fil 2,5–11 alapján tartott prédikációjában *Szemerei János* püspök. Majd hozzátette: „Jézus nem forgatja föl a világot, de meg akarja változtatni a lelkünket, a gondolkodásunkat. Virágvasárnap ünnepe erre hív: fedezzük fel, hogy Jézus valójában miért érkezik."

Az alkalmat követően a résztvevők átvonultak a gyülekezeti házba, ahol a domborműsorozat elnyerte végleges helyét. *Percze Sándor* elmondta, hogy az alkotások adományok, valamint minisztériumi és egyházkerületi támogatás révén, illetve a németországi Luther Márton Szövetség (Martin-Luther-Bund) és a Lutheránus Világszövetség segítségével kerülhettek az egyházközség tulajdonába. „Miért lehet helye egy Jézus keresztútját megjelenítő képsorozatnak egy evangélikus közösségi helyiségben? – tette fel a kérdést a győr-ménfőcsanaki lelkész. – Mert nagypéntek eseményeit láttatja, érzékelteti, amely a hitünk szíve közepe. Nem lehet mellette elmenni, személyes belső viszonyra hív."

A tizennégy képből álló sorozat alkotója, *Miletics Katalin Janka* szobrászművész, bencés obláta *(Istennek felajánlott világi hívő – A szerk.)* arról beszélt, mennyire örül, hogy domborművei értő környezetre találtak.

Simon Róbert Balázs, Győr városának alpolgármestere, országgyűlési képviselő is köszöntötte a megjelenteket.

Zárásként Szemerei János püspök áldást mondott, majd imádságban kérte, hogy Isten használja fel a műveket a megszemlélőik életében.

■ AM

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

HAJDÓ ÁKOS FELVÉTELE

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium újraindításának huszonötödik évfordulója és az alma mater épületének száztíz éves jubileuma alkalmából az intézmény március 27-én márvány emléktáblát avatott. A táblán nyolcvankét olyan volt fasori diák neve szerepel, akik közül sokan a magyar tudomány, közélet, művészet jeles képviselőiként nevet szereztek. Az emléktábla fölállítását a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) és a fasori Volt Növendékek Egyesülete támogatta. Az MTA képviseletében ünnepi köszöntőt mondott *dr. Kroó Norbert* akadémikus, ezután *Hajdó Ákos* igazgató és *dr. Raisz Dávid,* a Volt Növendékek Egyesületének elnöke beszélt a kezdeményezés jelentőségéről, valamint az intézmény életében betöltött szerepéről. Az emléktáblát *dr. Csepregi András* iskolalelkész áldotta meg.

A „Magdolna-pillanat"

ÉGTÁJOLÓ

Talán még emlékszünk arra, hogy jó negyven nappal ezelőtt, Invocavit vasárnapján a bűneset történetével indultunk a böjti útra. Az édenkert gazdája, ha úgy tetszik, „Főkertésze" alkonyi sétáján hiába kereste a képére és hasonlatosságára, azaz vele való közösségre alkotott emberpárt, mert félelmükben elrejtőzködtek Teremtőjük elől…

Húsvét vasárnapja is kerti sétára hív, de nem a lebukó nap alkonyi fényében, hanem a kelő nap feltámadásának hajnali ragyogásában. János evangélistától tudjuk, hogy ebből a hajnali világosságból lépett be Mária Magdolna Jézus nyitott sírjának sötétjébe. A gyászoló asszony nem fogta fel, hogy mi történt. A sziklabarlang homályában nem láthatta tisztán, hogy két angyal ül Jézus holttestének a helyén, és ők kérdezik: *„Asszony, miért sírsz?"* Válasza egyszerre szívbe markoló és már-már tragikomikus is: *„Mert elvitték az én Uramat, és nem tudom, hova tették."* (Jn 20,13)

Ebben a pillanatban következik be az a fordulat, amely mindannyiunk életének legfontosabb fordulata lehet. Ez a pillanat, *Patrick Roth* német író kifejezésével élve, az úgynevezett *„Magdalenen-Sekunde",* azaz „Magdolna-pillanat". Ez a sordöntő pillanat mindent megváltoztat az asszony életében, és mindent megváltoztathat a mi életünkben is. Mária Magdolna megérzi, hogy valaki áll mögötte; hirtelen hátrafordul, de nem ismeri fel, hogy kinek az alakja magasodik a sír előtt.

Érdekes párhuzamot fedezhetünk fel, ha arra gondolunk, hogy ugyanennek a napnak az alkonyán sokáig az emmausi tanítványok sem ismerték fel különös útitársukat. Jézus ott is belemegy a „játékba", és szellemes derűvel faggatja ki Kleopásékat saját kivégzésének történetéről…

Ez a derű felfedezhető ebben a hajnali találkozásban is. Ahogy János feljegyezte, Mária Magdolna meglehetősen lassan kapcsol. Először kertésznek nézi a feltámadott Jézust, akit szinte sírrablással gyanúsít meg: *„Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hova tetted, és én elhozom."* (20,15)

Okos szakértők próbálják megmagyarázni ezt a derűs félreértést. Emlékeztetnek arra, hogy keleti szokás szerint a sírokat napkelet felé tájolták. Így a felkelő nap ragyogó sugarai minden bizonnyal elvakították az asszony szemét, és csak egy sötét férfialak sziluettjét láthatta.

Nem vitatom ezt az érvelést, de megkockáztatom, hogy mindenekelőtt a hitetlenség hályoga korlátozta a tanítványok látását. Valójában egyikük sem számolt azzal, amit pedig a Mester háromszor is a szívükre helyezett: *„Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak, halálra ítélik, és átadják a pogányoknak, kigúnyolják és leköpik, megkorbácsolják és megölik, de három nap múlva feltámad."* (Mk 10,33–34)

Jézus tanítványai mindezt elfeledve, akárcsak az első emberpár a bűnesetet követően, elrejtőznek félelmükben és szégyenükben Mesterük halála után. Csak az Úr néhány bátor, női követője – élükön Mária Magdolnával – vállalja fel, hogy megadja a végtisztességet szeretett halottjának.

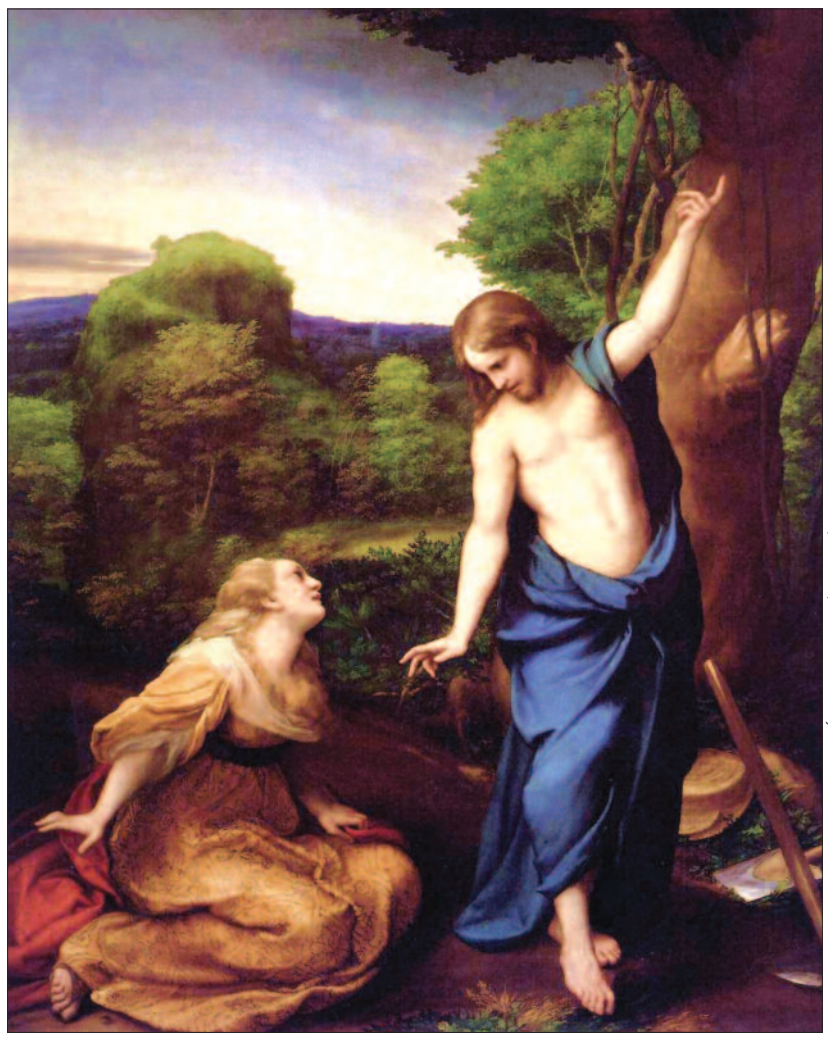

CORREGGIO: NOLI ME TANGERE – NE ÉRINTS ENGEM (1523 K.)

Milyen bizarr kontraszt feszül az édenkerti és a sírkerti jelenet között. Az édeni alkonyban az élő Isten keresi bukott, halálra ítélt teremtményét. A sírkerti hajnalban a hitetlenség lelki vakságában vergődő Mária Magdolna keresi a halottnak hitt Istenfiát, aki feltámadott Úrként őt nevén szólítva köszön rá: *„Mária!"*

Nem tudom, Mária ismerte-e Isten egyik legszebb szerelmi vallomását, amely így hangzik: *„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!"* (Ézs 43,1) Mindenesetre, meglepő módon, János feljegyzése szerint Mária újra megfordul, majd ezt követően immár *Rabbuninak,* azaz Mesternek szólítja a „kertészt".

Ezzel a második megfordulással kapcsolatban érdekes teológiai értelmezési lehetőséget találtam *Werner Tiki Küstenmacher Jesus Luxus* című könyvében. A bajor evangélikus teológus, újságíró és karikaturista meglepő látása szerint amikor Mária meghallja a saját nevét az ismerős hangon, rádöbben: nem a kertésszel, hanem a feltámadott Úrral, magával az élő Istennel néz szembe. Most már nem a felkelő nap fénye vakítja el, hanem Isten dicsősége. Mária azért fordul meg újra, mert nem mer a „Napba" nézni, nem akar megvakulni. Ebben az összefüggésben érdemes felidéznünk *János evangéliumának* előszavát: *„Istent soha senki sem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt."* (1,18)

S mintha Jézus is hangsúlyozni, érzékeltetni akarná azt a más, azt az új minőséget, amelyet a feltámadás jelent, figyelmezteti a megdöbbent asszonyt: *„Ne érints engem, mert még nem mentem fel az Atyához…"* Ez az újabb meglepő fordulat kérdések sorát veti fel. Vajon miért ez a hűvösnek látszó, szinte elutasító mondat? Mit akart ezzel Jézus elérni?

A ridegen induló mondat folytatásából világos választ kaphatunk. Most nincs idő a hosszan tartó örvendezésre, minden perc drága. Jézus felszabadító missziói paranccsal mozgósítja Mária Magdolnát: *„…hanem menj az én testvéreimhez, és mondd meg nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez."* (Jn 20,17)

Jézus nem azért tér vissza a halálból, hogy ünnepeltesse magát. Győztesen sem akar bosszút állni gyilkosain. Nem akarja megszégyeníteni gyáva tanítványait sem. Ellenkezőleg! Visszatérésének egyetlen célja, hogy fedezékbe vonult tanítványait előhívja rejtekhelyükből, feltámassza őket a lelki halálból. Ezért szólítja meg Máriát a kertben, hogy valóban „az apostolok apostola" legyen, ahogyan a szent hagyomány elnevezte őt. Ezért lép az emmausi országút csüggedt vándorai mellé. Ezért szólítja meg a „szökésben lévő" Simon Pétert a tóparton és a kétségeivel küszködő Tamást a tanítványok körében…

Jó pásztorként ezzel a türelmes, találékony szeretettel keres minket is 2015 húsvétján, hogy mi is átélhessük a csodát, amelyről *Scholz László* így énekel: „…a Győző életet kínál / Győzelméből ma néked." (EÉ 225,1)

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

A képmás

Mandylion. Tetradyplon. Torinói lepel. Ötödik evangélium. – A kapcsolat, amely magán viseli Jézus kínszenvedésének minden véres részletét és feltámadásának sugárzó misztériumát. Összeköti a három napot, amely alatt a „templomot lerombolták, de az újjáépült”.

Elnevezésétől függetlenül a kegytárgy elemzésére külön tudományág jött létre, a szindonológia. A leplet tanulmányozására alakult kutatócsoport több mint százötvenezer munkaórában vizsgálta különböző módszerekkel. Ennek ellenére máig nem lehet tudni, hogyan keletkezett a lenvásznon látható képmás. Csak feltételezik, hogy valami megmagyarázhatatlan fényjelenség és hőhatás hozta létre. A tudomány tehetetlen…

A tanítványok nem tudományos módszerekkel viszonyultak mesterük halálához és feltámadásához. János másodiknak lépett a sírba: látott, és hitt. Látta az üres sírboltot, látta a lepedőket. Még nem értette meg az Írást, de hitt. Képmás nélkül, lelki szemeivel.

Tamás nem látott, és nem hitt. Képmásra volt szüksége. Megjelent a „képmás”, és Jézus az oldalára helyezte tanítványa kezét. Miután a saját szemével látta, a hitetlen csak akkor hitt.

Boldogok a tanítványok, akiknek megadatott, hogy láthatták a feltámadott Krisztust. Mi, „boldogtalan” tanítványok a harmadik évezred elején vakon tapogatózunk, noha nem kellene boldogtalannak lennünk, hiszen lehet szemünk a látásra.

Nézzen hát mindenki a maga képmására, amelyet a Teremtő hozott létre, és a Megváltó hívott el az örök életre. Lásson, és higgyen!

■ W. Á.

Megkettőzött oltalom

Több mint duplájára nőtt a férőhelyek száma az Oltalom Szeretetszolgálat átmeneti szállóján, Nyíregyházán. A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő, hajléktalanokról gondoskodó szervezet Rákóczi utcai telephelyén a tetőtér beépítésével sikerült az eddigi tizennyolcról negyvenre emelni az ágyszámot. A beruházás rekordidő, alig egy hónap alatt készült el, az intézmény és a fenntartó saját erejéből, mintegy negyvenhárommillió forintból. Az átmeneti szálló átadási ünnepségét március 24-én tartották.

„Úr Jézus, te megtapasztaltad a hajléktalan és kiszolgáltatott létet” – kezdte az imádságot még az ünnepség bevezető részében *Laborczi Géza* intézményvezető-lelkész, amikor egy testes asszonyság könnyáztatta arccal menekült az egyik új szoba fedezékébe a szentelésnek, avatásnak helyet adó folyosóról. Az Oltalom Szeretetszolgálat gyámolítottja meghatódott a felismeréstől: a Názáreti sorsában osztozik.

„Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.” (Zsid 13,14) Az alkalomra választott igében minden szó a helyén van – mutatott rá ezt követően az avatás szolgálatát vállaló *Krámer György,* egyházunk országos irodájának vezetője. Akkor értelmezzük helyesen, ha tudjuk, ebben a világban minden átmeneti, és ez határozza meg a tulajdonhoz való viszonyunkat. „Legyen áldott, aki átlépi e hajlék küszöbét! Találjon testvérre itt, aki szeretetre vágyik!” – e szavakkal áldotta meg a kibővült átmeneti szállót, melynek történetét Laborczi Géza osztotta meg a nyíregyházi, evangélikus fenntartású oktatási és szociális intézmények jelen lévő képviselőivel.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Az Oltalom Szeretetszolgálat Rákóczi utcai központja, ahol egyébként hajléktalanok otthona, szenvedélybetegek nappali ellátója, népkonyha és orvosi rendelő is működik, 2007-ben az Európai Unió támogatásával, a *Humánerőforrás-fejlesztési operatív program* (HEFOP) pályázatának keretében épült. Anélkül, hogy tudták volna, mikor és milyen célból, de biztosra vették: egyszer szükség lesz a tetőtérre, ezért úgy intézték akkor az építkezést, hogy majd könnyű legyen folytatni.

Amikor a Rezeda utcai átmeneti szálló kevésnek bizonyult, ennek az előrelátásnak nagy hasznát vették. Egyre több a rászoruló, nő az igény az ilyen jellegű ellátás iránt is, ugyanakkor a szabályzók, a normatíva megállapítása miatt tizennyolc férőhelyet nem is lehet gazdaságosan működtetni.

Az országos egyház fenntartásában működő nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat ezért fordult az önkormányzathoz segítségért: az érvényben lévő kapacitásstop idején csak az önkormányzat kérhette a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivataltól a bővítés lehetőségét.

Sok körben egyeztettek, sokszor másztak a poros, barátságtalan és sötét padlásra, míg minden kérdésben egyetértésre jutottak – emlékezett *Buda Annamária,* a diakóniai osztály vezetője hálatelt szívvel, hisz az átmeneti szálló szobái tiszták, barátságosak és világosak! Az Euró-Mádi Kft. szakemberei kiváló és gyors munkát végeztek, tartva a hivatal által megadott engedélybe foglalt határidőt.

Több mint negyvenen vannak várólistán; amint megérkezik a használatbavételi engedély, közülük huszonketten be is költözhetnek.

„Itt házaspárokat vagy felnőtt korú gyerekkel egész családot is befogadhatunk, ami ismét új fejlemény, erre eddig nem volt lehetőség Nyíregyházán” – tudtuk meg *Nagy Judit* intézményvezető-helyettestől. Az egyébként valamilyen jövedelemmel rendelkező rászorulók elhelyezésére szolgáló szállón alapesetben egy évig maradhat, akinek nincs fedél a feje felett. Az Oltalom Szeretetszolgálat szakemberei pedig arra törekszenek, hogy ennyi idő alatt elérjék a társadalomba való integrálódásukat.

■ – VESZPRÉMI –

HIRDETÉS

Anyanyelven hallgatni az evangéliumot

Beszélgetés dr. Garádi Péterrel a felvidéki magyar evangélikus misszióról

Bár nincsenek pontos számadatok, Szlovákiában hozzávetőlegesen tizenkét-tizenötezer magyar nemzetiségű evangélikus él. Helyzetük rendkívül bizonytalan, elsősorban a magyar anyanyelvű lelkészek hiánya miatt. Ugyan számos szlovák evangélikus lelkész tud magyarul, jelenleg egyetlen gyülekezet, Alsószeli (Dolné Saliby) pásztora, *Nagy Olivér* hirdeti anyanyelvén Isten igéjét minden vasárnap. A losonci (Lučenec) gyülekezetben a közelmúltban szűnt meg a magyar nyelvű szolgálat, Dunaszerdahely (Dunajská Streda) evangélikus közössége – magyar és szlovák egyaránt – a leépülés szélére került, de máshol sem biztató a jövő. Az utóbbi években fáradhatatlanul küzd a szlovákiai magyar evangélikusokért a felvidéki magyar evangélikus misszió. Eddig is számos gyümölcsöt termett szolgálatukról hálaadó és könyörgő imalistát írt *dr. Garádi Péter,* a budaörsi evangélikus gyülekezet egykori felügyelője és tiszteletbeli presbitere, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) elnöke. A misszió egyik kezdeményezőjét és – saját szavával – „segédmunkását" *(képünkön)* az indulásról, a gyümölcsökről és a célokról kérdeztük.

– A felvidéki magyar evangélikus misszió a gömöri régióban indult. *Szeverényi János* missziói lelkésszel jártam először, 2005 novemberében Sajógömörön (Gemer), a régió magyar evangélikus presbitereinek ottani találkozóján tartottam előadást. Hazatértemkor a budaörsi gyülekezet lelkészével, *Endreffy Gézával* beszélgettünk a felvidéki magyar evangélikusok nem könnyű helyzetéről. Ennek eredményeképp testvér-gyülekezeti megállapodást kötöttünk a sajógömöri gyülekezettel.

FOTÓ: BALLA MÁRIA

Nem protokolláris kapcsolattartás volt a célunk. Tudatosan missziós tevékenységet szándékoztunk folytatni, és havonta egyszer – vasárnaponként – meglátogattuk őket. Külön csoportok foglalkoztak a gyerekekkel, a fiatalokkal és a felnőttekkel. Részt vettünk a nagy ünnepeken, a templomszentelési ünnepen – amely ott kiemelt alkalom – és a konfirmációs istentiszteleteken is; évente egyszer-kétszer ők is ellátogattak Budaörsre. 2009-ben aztán – a helybéli *Lóczy Tibor* vezetésével – megalakult a *Capella Polgári Társulás,* amely a felvidéki magyar evangélikus missziónak hivatalos jogi keretet adott…

– *Tehát nem csak a gömöri régióban képzelték el a misszió tevékenységét.*

– Először a gömöri szórványgyülekezetek felé nyitottunk. *Rusznyák Dezső* sajógömöri lelkész további két anyagyülekezetet – Gömörpanyitot (Gemerská Panica) és Pádárt (Padarovce) –, illetve azok szórványait is ellátta. Összesen tehát tizenkét magyar nyelvű istentiszteleti helyet. Korábban Várgede (Hodejov) státusza is anyagyülekezet volt, ez azonban már megszűnt.

Nyugat-Szlovákiában még nincs kiépített bázisunk, de jó kapcsolatot ápolunk a szolgálatunkat szívesen fogadó, sőt igénylő somorjai (Šamorín) gyülekezettel. Lelkészük maga is tart magyar nyelvű istentiszteleteket, felolvasva a lefordított prédikációt. Mostanában én is főként a nyugati régióba járok. Havonta tartok bibliaórákat, amelyekre szlovákok is eljönnek. Vannak köztük, akik tudnak magyarul, de már szinkrontolmácsunk is van. Tapasztalatom szerint a személyes bizonyságtételekre figyelnek fel legjobban az emberek.

– *Ekkora területet ellátni embert próbáló terheket jelent.*

– Nagyon sok helyen van szükség a segítségre. A magyar és a szlovákiai evangélikus egyház egyezménye alapján Rusznyák Dezső nyugdíjazása után Sajógömörbe – missziói lelkésznek – *Dechertné Ferenczy Erzsébetet* küldték ki. Áldásos tevékenységének máris látszik az eredménye: növekedett az istentiszteleten részt vevők száma, az átlagéletkoruk is csökkent, és beindult az óvodai hittan.

Tornaljáról (Tornaľa), a magyar–szlovák vegyes gyülekezettől is – ahol egykor szintén szolgált magyarul tudó lelkész – érkezett felkérés a misszióhoz. A magyar nyelvű istentiszteletet ott ma már szintén Dechertné Ferenczy Erzsébet, átjáró lelkészként pedig *Gerlai Pál* miskolci iskolalelkész tartja.

Hosszúszó (Dlhá Ves) és három szórványának színmagyar gyülekezeteiben – *Trencsányi Andrea* lelkész hirtelen halála óta – a rozsnyói (Rožňava) másodlelkész szolgál. *Szolárik Vilmos* (Viliam Solárik) jól beszél magyarul, és megfelelően el tudja látni a pásztori feladatokat a rozsnyói gyülekezet és szórványai mellett.

– *Kik segítik még a misszió munkáját?*

– A gömöri régióban Gerlai Pál három éve örömmel elvállalta a határon túli szolgálatot, istentiszteleteket tart, ahová hívják, és kazuális szolgálatot is teljesít. Rusznyák Dezső nyugdíjazása óta Sajógömörön és környékén laikus szolgálók végzik az iskolai hitoktatást, köztük Lóczy Tibor is. A kamasz korcsoportot megcélozva az angliai Acorn Camps misszió is bekapcsolódott a munkánkba. Magyarországon már évek óta működnek, és közvetítésünkkel a gömöri régióban (Kokaván), illetve Farnadon (Farná) is rendeznek nyaranta angol nyelvi táborokat. Nagyon értékes a hozzájárulásuk.

– *Az „átjáró lelkészi szolgálat" is hozzájárul a missziós célok megvalósításához?*

– Természetesen nagyon örülünk ezeknek a lehetőségeknek is. Világosan kell azonban látni, hogy önmagában ez kevés a magyar evangélikus közösségek megmaradásához. Jelenleg havonta egyszer jár át a tokaji lelkész Nagytárkányba (Veľké Trakany), a komáromi lelkész pedig Révkomáromba (Komárno). A nagybörzsönyi lelkész havonta kétszer szolgál Ipolyszakálloson (Ipeľský Sokolec) és Százdon (Sazdice). Ezeken túl – a parókiális jog maximális tiszteletben tartásával – eseti átjárások is vannak: olykor-olykor a salgótarjáni, a balassagyarmati lelkész is átmegy temetni, kazuális szolgálatot ellátni…

Ha azonban nincsen a gyülekezeti életnek bázisa, ha nincsenek biblia-, hittan-, konfirmációs órák, különböző házi csoportok – asszonykörök és hasonlók –, amelyeknek csúcspontja az istentisztelet, akkor a gyülekezeti élet „koronája", maga az istentisztelet is kiürül. A háztető sem áll meg alapok és falak nélkül. A misszió éppen ezen szolgálatokat próbálja segíteni, mert a magyar lelkészek hiánya nagyon kiszolgáltatottá teszi a szlovákiai gyülekezeteket.

Jelenleg egész Szlovákiában egyetlenegy magyar anyanyelvű evangélikus gyülekezeti lelkész van, *Nagy Olivér,* aki Alsószeliben szolgál. Bízunk abban, hogy a sajógömöri modell máshol is alkalmazható lesz.

– *Az* Evangélikus Életben *még 2013-ban jelent meg egy felhívás az Ön tollából, amelyben a felvidéki misszió támogatására, közös szolgálatra és együttműködésére kéri a magyarországi gyülekezeteket. Érezhető-e a segélykiáltás hatása?*

– A testvérkapcsolatokban látható pozitív változás. Testvér-gyülekezeti megállapodás jött létre Hosszúszó és Maglód között. Tavaly a maglódi gyülekezet szolgált a Szlovákiában élő magyar evangélikusok missziós napján, mely igazán áldott alkalom volt. Tavaly húsvét óta a piliscsabai evangélikus gyülekezet a farnadiakat segíti kéthavonkénti szolgálatokkal.

Némi előrelépés tapasztalható Magyarországon is, az itthoni lelkésztársaktól egyre több megkeresés érkezik Endreffy Gézához. Magam mint „segédmunkás" igyekszem előremozdítani a misszió ügyét. Fontos alkalom lesz május 30-án a Szlovákiában élő magyar evangélikusok találkozója és missziós napja, amelyet idén Somorján rendezünk. Magyarországról is várunk gyülekezeteket.

Bibliai időket élünk át. Én kivételezettnek tartom magam, mert láthatom Isten csodálatos munkálkodását és végtelen bölcsességét, ahogy ajtókat nyit meg, és megújítja a szíveket. Imameghallgató Urunk van, végtelenül hálás vagyok ezért. Mert noha hajlamosak vagyunk magunknak tulajdonítani az elért eredményeket, ha ezek mögött nem ismerjük fel Isten szeretetét és a Szentlélek munkáját, akkor az egésznek semmi értelme nincs. Sőt: szalmalángszerű fellobbanást is alig érhetünk el, nemhogy felébredést, megújulást a szlovákiai magyar evangélikusok életében és közösségében.

■ Walkó Ádám

Láttam, aki engem látott

Kárpátaljáról Felvidéken

A sok gond és baj mellett pozitívum, hogy a feldarabolt nemzettest kezd összeforrni. Nagyszerű érzés „csak úgy" átgurulni Felvidékre/Szlovákiába a határon, ahol néhány évvel ezelőtt még sorok álltak, és szigorú, kiszámíthatatlan vámosok, határőrök packáztak velünk. Erdélybe is könnyen átkelhetünk. Ott még állnak határőrök, de egymás mellett a román és a magyar. Több esetben mindketten beszélnek anyanyelvünkön…

Március 20–22-én újra Felvidéken jártam az örösi református gyülekezet meghívására. Örös (szlovákul Strážne) hatszáz lelkes falu. Alkalmanként hetvenen (azonfelül a gyermekek) vettek részt a *Láttam, aki engem látott* című evangélizációs sorozaton.

A témát adó mondat az egyiptomi származású szolgálótól, Hágártól ered (1Móz 16). Miután Ábrám és Száraj Isten helyett akarta megoldani a „szaporodás és sokasodás" programját, Hágárt bevonva az akcióba, összekeveredtek a dolgok. Habár a kor szokása szerint ez törvényes gyakorlatnak számított, nem biztos, hogy amit a törvény megenged, az jó is. (Ez a mai törvények egy részére is illik.)

Száraj féltékenyen elűzi a tiszteletlenül viselkedő szolgálót, de Hágárt elűzöttségében meglátja Isten angyala, megszólítja, bátorítja az életre, a folytatásra. Ekkor mondja Hágár: *„Te vagy a látás Istene. (…) Én is láthattam itt, aki engem látott."* (13. vers)

Ez az esemény is lehet előkép, utalás az evangéliumra. Jézus olyannak látta korosztályát, mint a szétszóródott, meggyötört nyájat, és ő azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszetteket (Lk 19,10). Ilyen szétszóródottnak, meggyötörtnek tűnik magyar népünk is. Ha nem látjuk is sokszor Istent, ő lát még minket, és van üzenete, bátorítása számunkra.

Hiszem, hogy Isten *„reményteljes jövőt"* (Jer 29,11) akar és tud adni nekünk, csak hallgassunk rá, ha szól hozzánk. A Megváltó a keresztről is látta Máriát és Jánost, de az elcsángált tanítványokat és az egész emberiséget is. Emeljük fel mi is tekintetünket rá! – Sokan nyitottan hallgatták az üzeneteket a kultúrházban és a templomban.

Egyik nap részt vettünk a közelben lévő kisvárosban, Derecskén a Kárpátaljai Református Egyházkerület vezetőinek beszámolóján. Ők a néhány évvel ezelőtt megnyílt ukrán–szlovák határállomáson jöttek át Nagyszelmencnél (Veľké Slemence). Tudvalevő, hogy ezt a magyar falut a kegyetlen határ kettévágta valamikor; a helyiek nem mehettek át például rokonaik esküvőjére vagy temetésére sem.

Nagy Béla főgondnok szívszorító beszámolót tartott a kárpátaljai helyzetről. Több mint száz magyar férfit vittek már el katonának, hatan haltak meg közülük. A kettős állampolgárság – más anyaországi támogatással együtt – segít rajtuk. Nagyon sokan elmenekültek, főleg fiatalok; munkát vállaltak hazánkban és más európai országokban. Félő, hogy nem mindenki tér majd haza. Kelet-Ukrajnából érkező ukrán menekültek megvásárolják a kárpátaljai házakat, földeket, így is folytatódik a területfoglalás. Sokfelé épülnek az ortodox templomok.

A Kárpátaljai Református Egyházkerület hetvenezer tagja (közöttük néhány megmaradt evangélikus) száznyolc gyülekezetben él. Működtetnek szeretetotthont, árvaházat, iszákosmentő missziót, szociális konyhákat, krízisállomást és négy iskolát. Az ukrán állam nem támogatja az egyházkerületet és intézményeit; e téren is a magyar kormány nyújt segítséget.

Élelemhez hozzá lehet jutni, de a pénz, a hrivnya értékét veszítette. Egyhavi nyugdíj tíz-tizenkétezer forintot ér. A híradásokból is tudjuk, hogy összefogtak a hazai és határon túli egyházak, segélyszervezetek. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház is jelentős segítséget ad. Aki szeretne ezekben az akciókban részt venni, megteheti, ha bekapcsolódik például az Ökumenikus Segélyszervezet programjába. Ahogy a *Híd* magazin idei első számában is megírtuk, az őszi országos evangélizáció perselypénzét a munkácsi gyülekezetnek adtuk.

Isten látja Kárpátalját – nézzünk mi is az ő szemével!

■ Szeverényi János
országos missziói lelkész,
a Híd evangélikus missziói magazin
főszerkesztője

FOTÓK: KISS MIKLÓS

A szerző Örös református templomának szószékén

„Megváltozott az életem!”

Lambada Mari tévés bizonyságtétele

Az *Evangélikus magazin* legutóbbi adásában a stáb Sárszentlőrincre látogatott, hogy interjút készítsen *Bakay Péter* lelkésszel, a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referensével, aki munkája elismeréseként néhány hónapja Wallenberg-díjat kapott. Ott találkoztak a tévések egy hitét, gyülekezethez való kötődését megvalló cigány asszonnyal is. A riporteri kérdés így szólt: „Mit jelent a maguk számára, hogy az evangélikus gyülekezet tagjaiként élhetik az életüket, mit kapnak a gyülekezettől?” Az alábbiakban *Lambada Mari* válaszát közöljük – szóról szóra.

FOTÓ: BAKAY PÉTER

„Mióta a gyülekezet tagja vagyok, nagyon sokat változott az életem. Nagyon sok helyre eljutottunk, nagyon sokat tanultam a Bibliából.

Úgy, mint cigányok, hittünk Istenben, és Istent ismertük, de a magunk módján. Amikor én bekerültem ebbe a bibliakörbe, ami először is megfogott, azok az énekek voltak. Volt egy testvérem, egy helybeli barátnőm, a *Mari,* ő invitált, hogy menjek, mert nagyon jó a bibliakör. Gondoltam, jól van, egyszer majd elmegyek. Nem vettem annyira figyelembe, éltem az életemet, de valami hiányzott. Kerestem én Istent, csak nem találtam a helyemet. És Mari egyre többet hívott.

Közben jöttek hozzám a Jehova tanúi. Nem ismertem őket, tőlük kaptam az első Bibliát. Beszéltek ők Istenről nekem, annyira beszéltek az ő hitükről, hogy először nekem be is jött, csak amikor eljutottak odáig, hogy ezt nem szabad, azt nem szabad, akkor meghökkentem, mert a jó Isten ilyet nem akar. A jó Isten nem igaz, hogy az embert arra teremtette, hogy ezt nem szabad, azt nem szabad.

És akkor én ellenkeztem velük. Mondtam nekik, hogy az Isten nem azt akarja, hogy ne legyen karácsony, ne legyen névnap, ne legyen ünnepnap. Örömre teremtett minket! A gyerekeinket szeretni kell. Mikor előjöttek azok a tételek, hogy a gyerekének nem adhat vért… Na, én itt háborodtam föl, és akkor betelt a pohár, és azt mondtam, hogy ez nem az az Isten, akit én keresek. Abbahagytam a kapcsolatot velük.

Utána jött a Mari, és azt mondta, hogy van egy bibliakör, nagyon jó. Akkor én még azt mondtam, hogy Mari, hagyjatok már nekem békét a bibliakörrel! Itt voltak a Jehova tanúi, nem vagyok én kíváncsi az ilyen hülyeségekre! De tovább magyarázott, és rájöttünk arra, hogy amikor beszélgetünk Istenről, összhangban vagyunk. Akkor még nem tudtam, hogy azért, mert Isten köztünk van. Nagyon sok mindenről el tudtunk beszélgetni, és olyan megnyugvást találtam!

Mari egyszer hozott egy kazettát, amin *Bakay Péter* volt hallható. Nagyon megütött a zene. Akkor még nem is jutott el Isten igazából az agyamig. Csak arra gondoltam, hogy hú de szép, hú de jó. A tartalmára nem is igen figyeltem. Na, ezáltal indultam én meg a bibliakör felé. Tetszettek a zenék, nem maradtam el, egyre sűrűbben jártam. Bár volt olyan is, hogy nem mentem el.

Egyszer a barátnőm mondja: menjünk be a templomba! Na, mondom, felejtsd ezt el. Azelőtt se jártam én be a templomba. Én nem megyek templomba, minek menjek, mondom. De egyre jobban húzott valami, és közben rendszeresen mentünk a bibliakörbe.

Ami aztán megfogott, az az volt, hogy *Bakay Péter* minden alkalommal olvasta a Bibliát, és amikor elkezdett Jézusról beszélni, akkor én megdöbbenve néztem. Mi az, hogy Jézus? Hát ki ez a Jézus?

Nem tudtam. Egyre jobban érdekelt a téma, és bizony nagyon megfogott. Mint a kisgyerekek az iskolában, jelentkeztem, amikor nem értettem, hogy miről van szó, és a Péter elmagyarázta. Akkor kezdtem figyelni arra, hogy itt valami történik, valami más megy végbe bennem, most már nemcsak az énekek, a dicséretek érdekelnek, hanem az is, akiről beszél.

Ki ez a Jézus? Mi az, hogy ő velem van mindig, nem hagy el, nem hagy cserben? Ő az apám, a testvérem, a barátom. Minden! Á, ilyen nincsen – gondoltam. És egyre jobban belemerültünk a tanulásba.

Már tudatosan jártam, nem csak ösztönösen. Kellett egy jó év, másfél év, mire fölfogtam, hogy miért is jó ez. Elfogott egy melegség így a bibliakörben, hogy már nem kell a gyűlölet, mert bizony nagyon haragos voltam, nagyon csípős voltam, amit lehetett mozdítani, azt nagyon elmozdítottam, magyarul loptam, úgy, mint a többiek.

Nem tudom azt az igét megmagyarázni, amiről Péter beszélt, de olyan nyugalom, olyan forróság, olyan jó érzés fogott el, csak akkor még nem tudtam, hogy mi ez. Később jöttem rá, hogy ez a Jézus, Jézus lelke, ami megszállt, az a nyugalom. És akkor éreztem, hogy nincs az a gyűlölet, nincs az a harag, nincs az a verseny! Mi ez, mi ez a csoda? Sokszor magamtól is megkérdeztem, hogy mi is történik velem.

Megváltozott az életem!”

■ *Szerkesztő-riporter:* Nagy László

Elhangzott a Magyar Televízióban, az Evangélikus magazin 2015. március 8-i adásában.

„…van egy szerető Isten, aki mindent a legjobban igazít el”

Kétszáztíz éve született Andersen

A kis gyufaáruslány, A rendíthetetlen ólomkatona, A Hókirálynő, A rút kiskacsa, A császár új ruhája, A kis hableány. Egy-két cím, s felidéződhetnek bennünk gyermekkorunk meséinek pillanatai, a mesék szívhez szóló gondolatai. Amikor ezeket a történeteket olvashatták nekünk, vagy mi olvastuk őket kisebbeknek, kevésbé gondolhattunk szerzőjükre, a dán költészet és meseírás nagymesterére: *Hans Christian Andersenre.* Ez a világszerte híres, „védjeggyé” vált név sok-sok – számtalan nyelvre lefordított – meséskönyv borítóján ott díszeleg immár két évszázada, sok-sok nemzet kisgyermekeit nevelve-okítva, segítve.

A leghíresebb dán költő és meseíró szegény körülmények közt cseperedik fel; atyja cipészmesterként, anyja mosónőként keresi meg a kenyérrevalót, de még ha legtöbbször anyagiak szűkében vannak is, igyekeznek mindent előteremteni utódjuk tanulására. A családi otthon kályhája mellett a könyvek is melegséget adnak. Édesanyja gyakran olvas fiának, a meséken kívül legfőképpen bibliai történeteket. A mélyen hívő, evangélikus asszony Jézus csodáival és a *Zsoltárok* szépséges verseivel ismerteti meg gyermekét. Így az anyai, keresztény lelkület egész életére meghatározó lesz, ennek nyomai érezhetők a későbbi meséken keresztül is.

A növekedő ifjút az olvasás szeretete s az olvasmányélmények egyre kíváncsibbá teszik, mind többet és jobban szeretne megismerni-megérteni a körülötte zajló világból. Miután kezébe kerül az első Shakespeare-mű, különös késztetést kezd érezni magában: színész akar lenni, de emellett az ének, a tánc és a költészet is izgatja; főleg ez utóbbi, hiszen kezdetleges versei már ott lapulnak a fiókban.

Tizenegy éves, amikor apja hirtelen meghal. A tragédia mélyen megrázza, elhanyagolja a tanulást is, s aztán tizennégy esztendős korában – konfirmációját követően – elhatározza, hogy vállára véve a tarisznyát szülővárosából, Odensévből elindul Koppenhága felé, hogy szerencsét próbálva hátha valódi színész lehet belőle. Sikerül is, méghozzá nem is akárhol: a *Királyi Színházban.*

Tehetsége hamar kitűnik. Látják, hogy jól bánik a szóval, és hogy gyakran van kezében íróeszköz. Próbálkozásait néhány színházi szakember el is olvassa. Ettől kezdve aztán

Hans Christian Andersen

nincs megállás: segítségére sietnek, a színház igazgatósága és *VI. Frigyes* király támogatásával latin iskolába, majd egyetemre járhat, közben pedig természetesen írhat, és művei meg is jelenhetnek.

Ösztöndíjainak köszönhetően Európa különféle helyeire is eljuthat. Jár Németországban, Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában, Olaszországban; Róma különösen nagy hatással van rá, sok művésszel ismerkedik meg. (1834-es római tartózkodásának emlékét tábla őrzi a világvárosban.) Az utazások élményeit, tapasztalatait útirajzaiban örökíti meg. „Utazni csupa gyönyörűség volna (…), ha test nélkül utazhatnánk. Ha míg testünk pihen, szabadon csatangolhatna a lelkünk. Akármerre járok, mindig hiányzik valami, s ettől elszorul a szívem; mindig többre vágyom, mint amit abban a percben kaphatok” – ekképp gondolkodik.

„Andersennek nem volt honvágya, sokkal inkább »külvágyban« szenvedett, mert huszonkilenc alkalommal hagyta el Dániát, hosszabbrövidebb utazásokat téve Európában” – állította *Hans Michael Kofoed-Hansen,* Dánia magyarországi nagykövete az író kétszázadik születési évfordulóján, 2005-ben. Igaza volt; a fentiekben felsorolt országokon túl a meseíró 1841–42-ben egészen Törökországig jut, majd hajóval visszafelé utazva Baján, Pest-Budán és Mohácson is megáll, elmegy megnézni a mohácsi vész helyszínét is. Naplójában „hosszú bajuszú” magyarokról ír.

Az első igazi sikert az útirajzokon felül a több nyelvre lefordított, *A rögtönző* című regény hozza meg számára. Harmincéves korában aztán életre szóló fordulat következik.

Egy koppenhágai kiadó elhatározza, hogy útnak indít egy olyan olcsó kivitelű kis füzetsorozatot, amelyet a szegénysorban élők is meg tudnak fizetni. Az ekkor már ismert Andersen jut eszükbe; megkeresik, felkérik, hogy kezdjen el olyan meséket írni, amelyek nemcsak a kisebbeket, hanem a felnőtteket is megszólíthatják.

Andersen örömmel fogadja a felkérést, de valójában először nem is a téma izgatja, hanem pusztán az anyagiak, hiszen a beígért sorozat biztos, állandó jövedelemmel kecsegtet; a reményt jelenti, hogy többé nem kell jótevőkre támaszkodnia.

Számításai bejönnek, sőt! Ő lesz az, aki a legjobban megdöbben: óriási siker kíséri a meséket. Több mint huszonhét év alatt százötvenhat mesével örvendezteti meg honfitársait, s nemcsak őket, de mindazokat is, akik szerte Európában kezdik kézbe venni több nyelvre lefordított műveit. Kétségkívül világsiker koronázza munkásságát.

Viszont hiába hírnév, megannyi elismerés, csillogó pénzérme meg számos híres-nevezetes emberrel, világi nagysággal való közvetlen kapcsolat, Hans Christian Andersen valójában magányos, boldogtalan, csalfa számára a „fény”. „Mintha ezt írta volna meg egyik legismertebb meséjében, *A rút kiskacsa* történetében – írja *Hegedűs Géza* irodalomtörténész. – A baromfiudvarba került hattyútojásról azt hiszik, hogy kacsatojás. Amikor a kotlós tévedésből kikelti, azt gondolják, hogy kacsa. De kacsának olyan különös, s ezért nagyon csúnyának tartják. Azután nőttön-nő, egyre szebb lesz, és eljut odáig, hogy diadalmas hattyúként emelkedik minden kacsa fölé. Mintha Andersen előre megírt önéletrajza lenne.”

Idővel a nagy író hazalátogat szülőhelyére is, ahonnan rongyosan, nincstelenül indult, s amikor díszpolgárrá avatják, rádöbben az igazságra: „Olyan nehéznek éreztem a szívemet, kicsinek és jelentéktelennek magamat, mintha csak Isten színe előtt állnék. Megláttam minden gyengeségemet, vétkemet, bűnömet, amit szóban vagy tettben elkövettem. Rá kellett döbbennem, hogy semmi

BUDAI TIBOR RAJZA

A kis gyufaáruslány

sem vagyok. Minden, amit kaptam, Istentől ered” – áll *Életem igaz története* címet viselő önéletírásában.

Mélyen hívő ember, de mégis oly lélekvesztett, betegeskedő; depresszió és hipochondria kínozza egész életén át. Talán nem véletlenül veti papírra ezen gondolatokat sem: „Mit ér, ha nagy vagy, / gigászi nagy, / ha birodalmak / császára vagy, / de bús szívedben / örök a fagy?” Hosszas betegeskedés után, 1875 augusztusában éri a halál.

Érdekesség, hogy a lutheránus *Jeanne Conte* amerikai író megvizsgálta keresztény szempontból Andersen életművét. *A kis hableányról* például azt írja, hogy a hableány a helyettesítő áldozat, azaz Jézus szerepét tölti be, hogy mások boldogok lehessenek. Az imádság (például *A vad hattyúk*), a mennyország képe (például *A kis gyufaáruslány*) is gyakran megjelenik az Andersen-mesékben. Az író nevét viselő dán „center” honlapja *(andersen.sdu.dk/index_e.html)* százhatvanhat olyan meséről tanúskodik, amelyben Isten és angyalok jelennek meg, vagy esetleg valamilyen biblikus képre utalhat az író.

Andersen emléke kétszáztíz év távolából sem lankad. Az egész világon, de különösen szülőhonjában, a dániaiak emlékezetében máig igen eleven. Nemcsak megszámlálhatatlan, újra és újra közreadott meséskönyve teszi azzá, de például az immár egy évtizede alapított és a minden évben a költő-meseíró születésnapján, április 2-án átnyújtott, ötvenezer euróval járó Andersen-díj, az ugyanekkor évről évre megtartott nemzetközi gyermekkönyvnap, a hajdani szülőházában berendezett emlékmúzeum, *A kis hableányból* készült musical vagy a Dánia kortárs zeneszerzői által Andersen művei alapján komponált zenekari darabok is.

Gondoljunk szeretettel Hans Christian Andersenre idei születési és halálozási évfordulóin, abban a reményben, hogy példás meséin újabb generációk sora nő majd fel, illetve meséinek népszerűsége a jövőben is csak növekszik, s fiatalok sokaságával szerettetik meg az olvasást.

Végül pár intő gondolat a kétszáztíz esztendeje született írótól: „Ha ifjúkoromban, amikor szegényen és egy szál magam nekivágtam a világnak, egy mindenható tündérrel találkozom, s az így szólít meg: Válassz utat és célt, képességeidnek és értelmednek megfelelőt, s ahogy azt az e világi bölcsesség megkívánja, én őrizlek és vezetlek azon az úton – ha így szólt volna hozzám az a tündér, akkor sem élhettem volna boldogabban, okosabban és jobban. Életem története azt mondja majd el a világnak, amit nekem: van egy szerető Isten, aki mindent a legjobban igazít el.”

■ Kerecsényi Zoltán

Kunkovács László köszöntése

► Él közöttünk egy etnográfusfotóművész, aki hosszú évtizedek óta járja az országot, a nagyvilágot, hogy mentse veszendő értékeinket. Mikor – a hetvenes években – elkezdte gyűjtőmunkáját, még léteztek énekes koldusok, ősépítmények, tiszta arcú pásztoremberek, öreg halászok, táltoserejű férfiak… Voltak olyan vidékek, ahol kora tavasztól késő őszig ridegtartással legeltették a szarvasmarhákat, s az állatokat lasszóval fogták be a markos legények.

Kunkovács László ezt a szép és nehéz, elsüllyedt világot örökítette meg képein. De nemcsak a szülőföldet, a szeretett falvakat, hanem Tibet szélverte pusztáit is, a Mongol-Altaj kazakjait, a varázslatos Dél-Szibériát, Jakutföld Isten háta mögötti tájait, az ótörök kőembereket. Tizenkilenc népnél járt hátizsákos tanulmányúton, és gazdag zsákmánnyal tért haza: fotókkal és néprajzi lejegyzésekkel.

„Egybekötni igyekszik, ami korunkban szétszakadt: a tudományt és a művészetet, az elméleti tudást és a közvetlen tapasztalat becsületét” – olvashatjuk a szerkesztőségi ajánlást Kunkovácsról a *Folkmagazin* 2007. évi harmadik különszámában.

Egyetlen izzó látomás tartja fogva: az ősvilág. A már régen letűnt századok. De ez nem igaz. Az ősvilág ma is létezik; ha nézem a kék-tiszta égen áttörő hajnali napot, az már titkokkal átitatott őskép. És ott a többi is: a zúgó szél, a kövekre írt üzenetek, a nádkunyhók vagy tapasztott viskók. „Alig-épületek”, ahogy a mester nevezi őket. „Gabonatároló hombárok meg lacikemencék. (…) Többnyire aprók, de monumentálisak – írta *Szepesi Attila.* – Egyetlen tömbből valók. Megalit vagy pagoda formájúak. Némelyik egy-egy pöttöm katedrális. És ami szintén idetartozik: mindig hófehérre meszeltek. A fehér talán a leginkább szakrális szín. A Teremtőé, a fényé, a tisztaságé, a szellemé.”

Ezeket gyűjti Kunkovács László fotográfiáin évtizedek óta. Magyarországon és a messzi Ázsiában. Ott, ahol sziklára hajló faág az idő: áll mozdulatlanul. Ahol az arra tévedő vándor az utak esőtócsáiban Isten-arcot lát a délelőttben. A megtalált és megörökített épületek közül a legtöbb már elpusztult, elenyészett. Jeges szél, hó fölitta. Szülőföldem, Hódmezővásárhely környékéről már eltűntek ezek a törékeny értékek, és a közelből is, Szentesről, a végtelen Alföld akácosa mellől.

Hatalmas terepmunka esszenciája ez az értékes életmű. Akit megérintett, máshogy tekint az életre, a kétkezi emberekre, a hagyomány fogalmára.

Az idei év kitüntetettjei közül Kunkovács László volt az az ember, aki talán leginkább megérdemelte a Kossuth-díjat! A kései megbecsülést. Az utóbbi időben megromlott a látása, de remélem, hogy a füle egészséges, és hallja a sok gratulációt. Milyen sokan örülnek az aranyszobornak, csodálatos könyveinek, amelyekkel megajándékozott bennünket!

Csatlakozzunk mi is hozzájuk. Kedves Laci, az evangélikus testvérek nevében köszöntelek. Isten vigyázza és segítse életed még sokáig!

■ Fenyvesi Félix Lajos

HETVEN ÉVE TÖRTÉNT…

Egy templomjavítás története

1945. január 20.
Úgyszólván az első nap, hogy a hosszú kényszerfogság után a Margit híd közelében lévő bunkerból a napvilágra kerülök. A Berlin téren lopakodva, a fal mellett húzódva osonok át, kilesve az alkalmas pillanatot, amikor némileg szünetel a Budáról jövő becsapódás.

A hóval borított tér közepén orosz közlekedési rendőr irányítja a forgalmat – nem tudom, kinek, mert csak egy-egy járókelő igyekszik elszántan keresztülhatolni a gránitbecsapódásokon.

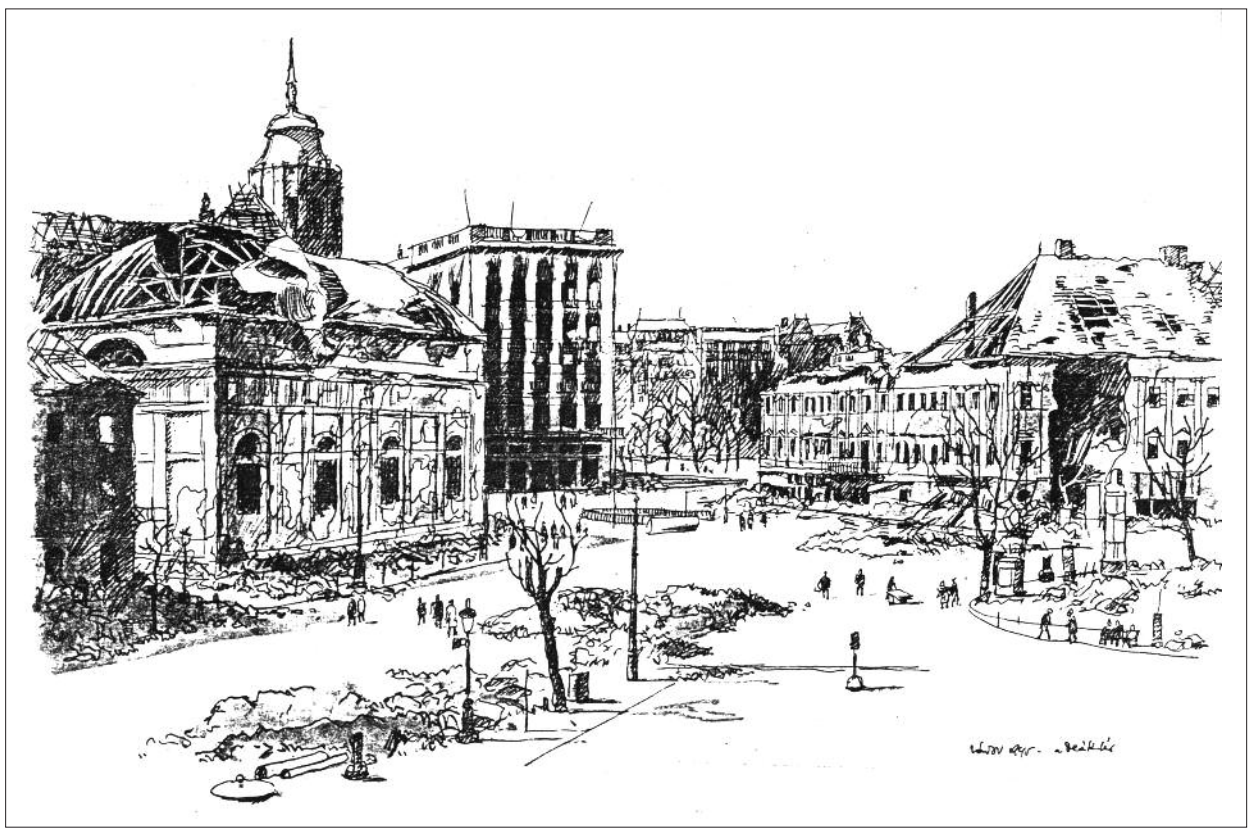

A Deák tér 1945-ben

Pestről Budára, Budáról Pestre szüntelenül lövik a várost.

A Podmaniczky utca sarkán egy nagy kráter, körülötte emberi hullák.

Alig százlépésnyire egy kapu alatti csoportosuláshoz közeledem, s akkor látom, hogy egy kimúlt ló trancsírozásán mesterkednek, s boldog, aki egy darab húshoz jut.

Megint százlépésnyire egy szilánktól sebzett ember esik össze.

Az Andrássy úton, kis szántalpakon deszkakoporsót húz – koráról ítélve – anya és leánya.

Így jutok el a Deák téri templomhoz, és megdöbbenve látom siralmas képét és környezetét. Ott söpri a havat egy régi, katonai esőkabátban, lehajtott szélű kalapban valaki. Úgyszólván az egyetlen élet a templom és a kiégett városháza környezetében.

Közelebb menve felismerem a templom lelkészét.

A felismerés öröme s az egymás környezete iránti érdeklődés után bemegyek vele a templomudvarra. Tőle kapom az első információkat, majd együttesen megyünk be szemrevételezni a templomot. A kép, mely odabent fogad, még a kiégett városképnél is siralmasabb.

A töméntelen törmelék között alig lehet felismerni az egymás hegyén-hátán heverő padokat, melyeket a kókuszszőnyeg festett vérpirosra. A mennyezet a padló romjain hever.

Eltűnt az udvar felőli karzat is, a pillérekkel együtt. Helyén egy nagy gödör tátong, melyben két megrakott szénásszekér is elférne. Az oltár mellett, a délkeleti sarok felett az egész tető hiányzik.

De minden rom felett épen áll büszkeségünk, az oltárkép és az oltár, melyre – mint reménysugár – beragyog a kék ég.

Itt megállunk, és szemlélődésünk eredményeként azt állapítja meg lelkészünk, nem hiszi, hogy az idén lehet itt még istentiszteletet tartani.

Felnézek az oltár felett beragyogó kék égre, s merész elhatározással közlöm: márpedig itt nagypénteken istentisztelet lesz, ha a jó Isten is úgy akarja!

* * *

A mai életkörülmények között már nehéz elképzelni, hogy a nagy vonalakban fent ismertetett feladat abban az időben milyen problémát jelentett. Alig pár héttel az ünnep előtt.

Még az itthon levő munkára foghatók sem igen merészkedtek ki az utcára, mert az állandó becsapódásokon felül is veszélyes volt az utcán való járkálás. Hogy kívánhattunk volna tehát munkát végeztetni, és kivel – élelem nélkül s a legelemibb szerszám és anyag hiányában?

Mégis az Úr adta akaraterő legyőzte a nehézségeket.

Bánkúty igazgatóval, *Molnár Rudolffal* s a karnagyunkkal megalakítottuk a „templomépítő bizottságot”, ahogy lelkészünk elkeresztelte.

Nem sokat tárgyaltunk, hanem munkához láttunk. A parókia területén található lelkes hívekkel elkezdtük a romeltakarítást.

Papjaink istrángot vettek a nyakukba, s kis parasztszekereket húzva hordták ki a törmeléket a Dunára.

Közben dilettáns iparosokra is szert tettünk egy műkedvelő ács és két kőműves személyében, akik addig csak szemlélői voltak a kőműves-iparnak. Anyagot is szereztünk a Városliget mögötti anyagtelep maradványaiból. Tégla, mész, gerenda is jutott az építkezéshez.

Az Aréna úti aluljárónál tartott pihenő közben meg is jegyezte egyik lelkészünk: „Ki fogja évek múlva elhinni, hogy a barettes pap nem halottat, hanem téglásszekeret húzott – a nagyobb biztonság kedvéért.”

Hosszadalmas lenne az emberfeletti erőt igénylő, megfeszített munka s nem utolsósorban a helyzet adta leleményességek leírása. Csak epizódként említem meg, hogy amikor már úgy látszott, hogy megnyertük a tetőcsatát, és fedél van a fejünk felett, a böjti szelek egy szép napon nemcsak az új munkánkat tették tönkre, hanem még az ostrom alatt fennmaradt tetőrészt is lesodorták, mintha még nagyobb megpróbáltatást kívánt volna reánk mérni az Úr, vizsgálva, nem csüggedtünk-e az ő szolgálatában. De az ő segítségével ezt is legyőztük.

Készen lett a szerkezet, de ekkor meg ötven tekercs kátránypapír megszerzése volt a feladat, ami elképzelhető, mit jelentett, amikor aranyláncokat adtak egy-egy tekercsért a hajléktalanok. Nekünk pedig sem aranyunk, sem pénzünk nem volt, de volt törhetetlen hitünk, hogy itt is megsegít az Úr.

Segített is azzal, hogy küldött egy lelkes hívőt, aki megmenekülése örömére odaajándékozta az ötven tekercs papírt és a kötőanyagot. Megvolt a papír, most már mentesítve voltunk a beázástól, már csak a biztonsági munkák voltak hátra, mert a lelógó vakolattömbök veszélyeztették volna a hívek életbiztonságát.

Ennek a munkának az elvégzéséhez azonban egy tizenhat méter magas létrára lett volna szükség. Már kaptunk volna, de probléma volt kihozni a rejtekhelyéről anélkül, hogy a környezet tudomást ne szerezzen a vagyont jelentő raktárról. A sötétség leple alatt úgyszólván kilopta tulajdonosa, s rendelkezésünkre bocsátotta, egyházunk iránti szeretetéből.

Ünnep előtti napok voltak ezek, amikor már inkább a takarításra kellett volna gondolnunk, mikor a tizenhat méter magas egy szál létrán egy légtornász ügyességével tüntette el a lógó vakolatdarabokat egy lelkes hívünk. Úgyszólván a parókia minden tagja ott állt, a kötelet és a létrát fogva, vigyázva a magasban dolgozó életére. Hála Isten, nem is történt semmi baj.

Nagycsütörtök reggelén a parókia apraja-nagyja – s a hívek közül is sokan – nekiláttak a takarításnak.

Alig mostuk le magunkról a kormot, piszkot, már hívott is az idő a délutáni istentisztelet szent igéjére.

Lelkészünk ajkáról felhangzott az ige és a hálaima, hogy a szent húsvét meghozta templomunknak is a feltámadást.

■ Sipkói László

Az emlékezés megjelent az Evangélikus Családi Lapban, a Pesti Evangélikus Egyházközség 1947. évi pünkösdi körlevelében. A visszaemlékező presbiter személyén túli szereplők: dr. Keken András lelkész, Molnár Rudolf segédlelkész, Bánkúty Dezső leánygimnáziumi igazgató, Weltler Jenő karnagy.

Dr. Keken András: Gyülekezeti élet 1945 tavaszán

(Fiatalok előtt 1965-ben elhangzott, félig komoly, félig tréfás visszaemlékezés)

1. Istentiszteletek: az óvóhelyen, majd az iskolai tornateremben. Villany nincs. Gyertyák égnek. Katakombai hangulat. De a gyülekezet növekszik, s a remények is.

2. Hétköznapi alkalmak: a hívek hétköznap is jönnek reggel 8-tól délután 4-ig. Bibliaórára? Nem! Munkára. Gerendákat cipelnek, törmeléket hordanak.

Az ácsmunkát egy volt cipész végzi, roppant ügyesen. Akrobataként járkál a templom megrongált tetőszerkezetének gerendáin. A kőműves valóságos kőműves, de öreg. A maltert éppen ezért egy nyugalmazott útbiztos rakja fel.

3. Egy nagyon használható gyülekezeti munkás káderlapja:
a) Neme: ló.
b) Neve: ugyancsak Bandi.
c) Ára: egy liter rum volt és két kalap.
d) Szolgálata: Bandi bácsi igazgatása alatt törmeléket szállít a Petőfi térre.
e) Jellemzése: klerikális (egy óvatlan pillanatban majdnem bement a Szervita téri templomba).

4. Offertórium: mivel építőanyag csak aranyért vagy dollárért kapható, kérjük a híveket, hogy az adakozásnál ezt vegyék tekintetbe. A múlt vasárnapi offertórium: három aranygyűrű, négy arany fülbevaló, két bross, nyolc dollár stb.

5. Ismét végzünk funkciókat, de arra kérjük a fiatal párt és a tanúkat, hogy a biztonsági okokból bezárt kapuk valamelyikén intenzíven és folyamatosan zörögjenek. – A gyászoló családot arra kérjük, hogy reggel jöjjenek el a parókiára, innen együtt megyünk az új temetőbe – gyalog. Ha szükséges, elhunyt testvérünket kézikocsin vihetjük.

6. Megkezdtük a konfirmációi oktatást is: a gyerekek akkor jöjjenek, amikor tudnak. Óra után a gyermekek szöget fognak egyenesíteni.

7. Végre egy örömhír: templomunkat annyira sikerült helyreállítanunk, hogy nagyhét csütörtökén az esti úrvacsorai istentiszteletet már ismét ott tarthatjuk. Kérjük a híveket, jöjjenek el a hálaadásnak erre a szinte nem is remélt alkalmára.

(A hívek eljöttek. Mindenki sírt.)

Bandi bácsi is.

ZÁSZKALICZKY PÉTER ARCHÍVUMÁBÓL

Élet a felhők fölött

Füller Tímea

Azt mondják, a felhők fölött mindig kék az ég. Nem tudom, így van-e, de az biztos, hogy a kék színről mostanra kitörölhetetlenül az *autizmus* jut az eszembe. Minden felhők fölötti és alatti órájával, amelyet megélünk ötödik gyermekünk, a kis *Misu* különleges nevelésében. Akár érintett az ember a témában, akár nem, április van, ismét eljött a „kék idő". Ilyenkor a közöttünk élő „esőembereket" és hozzátartozóikat próbálhatjuk együttérzésünkről, türelmünkről biztosítani. Kékbe öltözünk, és gondolunk rájuk, akik egy kicsit mások, mint mi. Ezekben a napokban biztosan eszünkbe jutnak az ő másfajta gondjaik, örömeik.

Hogy van új a nap alatt, azt egész biztosan állíthatom. A tavalyi beszámolóhoz képest immár nem az ártatlanság szobrát, hanem egy erősen dacoló, helyét keresgélő kisfiút mutathatok be idén. A nagy őzikeszemekben már huncutság csillan, és a békét sugárzó gyerkőcből nyurga kis fickó lett így öt és fél éves korára.

Ha a terápiás tornán azt kérjük, hogy úgy másszon, mint egy kiskutya, akkor szinte biztosan bejelenti, csakis macska módjára tud most éppen mászni. Ha megszámoltatjuk vele a gyümölcsöket egy tálban, hibátlanul elvégzi a feladatot, majd összehúzza a szemöldökét, picit elmosolyodik – csak úgy a „bajusza alatt" –, és megfontoltan válaszol valami *teljesen mást.* Nagyokat nevet, ha felháborodunk, igazából ezért az élvezetért csinálja az egészet. Jó mókának tartja, hogy akkora patáliát csapunk. Amikor túl sokat ellenkezik, magamban elbizonytalanodom néha: mennyit fejlesztjük őt azért, hogy ilyen elviselhetetlenül tudjon „emberesedni", mert ez az *előre* irány.

Már ügyesen társasozik, és lassan megtanulta, hogy amikor ő nyer, örülni kell. Vidáman tapsikol, de ha elfeledkezik magáról, ugyanilyen boldog akkor is, ha veszített. Ahogy az egyik nagy testvére összefoglalta Misu másságát: „Nincs ennek a gyereknek egyéb baja, csak egy kicsit lassabb és egy kicsit boldogabb, mint a többiek."

Bár ennél azért jóval összetettebb a dolog, mégis van benne valami igazság. Valóban lassabb egy kicsit, hiszen vele csak idén ünnepeltük az önálló zoknifelhúzás és gombolás eseményét, míg a többieknél nem is emlékszem, mikor jött el ez a pillanat – tehát valószínűleg jóval hamarabb és sokkal természetesebben.

És bizony, az én nagycsoportos kisfiam még csak álmaimban fogja a ceruzát, miközben a társai már labirintusokkal játszanak, és betűelemeket próbálgatnak. Cserébe viszont ez őt egyáltalán nem zavarja. Míg a többi gyerkőc állandóan hasonlítgatja magát a társaihoz, keresi a többiek tetszését, és ad a véleményükre, Misu boldogan tud az lenni, aki. Nem érzi kirekesztve magát, ha ő nem mond verset egy fellépésen, ha valakinek szebb a ruhája, ha egyedül neki más színű a tányérja, mint a többieké. Miközben kínosan próbálom beilleszteni a sorba, néha rácsodálkozom az ő szabadságára.

Ő máshogyan éli meg a dolgokat. Félelem nélkül felmászik szédítő magasságokba, de összerezzen, ha valaki váratlanul megmozdul mellette. Sokszor, ha rászólok, amikor valami rosszat csinál, annyira „lefagy", hogy csak percekkel később kezd el sírni is ijedtében.

Legnagyobb félelme, hogy ő nem jó. Ezt soha nem ejthetem ki a számon, mert nem tudja elhordozni. Természetesen nevelni kell, de én is tanulom folyamatosan, hogyan tudom vele megértetni azt, ami fontos. Sok mindent lerajzolunk, kézjelekkel mutatunk, közlekedési táblákkal jelzünk, és ő, ha megértette, igyekszik betartani a szabályokat.

Néha egy-egy közeledni próbáló embertől retten meg indokolatlanul. Ilyenkor eleinte mindig védekeztem: „Elnézést, autista a gyerek." Mostanra egy kis humorérzékkel gazdagodva már inkább azt mondom: „Bocsánat, csak most tanulja a nyelvet a kisfiam. Valószínűleg nem érti önt." És ez a szó legszorosabb értelmében igaz is. Sőt mindenki nagyon meg is könnyebbül tőle. A nyelvet tanuló – talán külföldről jött (?) – kisfiúval sokkal türelmesebb és barátságosabb a környezete, mint egy szociálisan éretlen és kommunikációjában sérült gyerekkel. Úgyhogy maradjon a talányos szöveg – és a hozzá járó tolerancia nekünk.

Új óvodáscsoportunkban is lassan elfogadják a társai, hogy Misu másképpen fejezi ki magát. Egy csinos kislánynak minden reggel megszámolja az ujjait. Ez eleinte eléggé zavarta a hölgyet, de mióta elmondtam neki, hogy milyen fontos ő a kisfiamnak, azóta büszkén nyújtja a két kezét felé. Sőt, kissé pirulva vallom be, Misu – biztos, ami biztos alapon – egyszerre „több vasat is tart a tűzben"; egészen pontosan a „tízujjú" kislányon kívül egy bájos testvérpárt tisztel meg kitüntető figyelmével. Közülük a kicsit ő istápolja, terelgeti, a nagyobbnak pedig hagyja, hogy segítsen neki átöltözni az oviban. A kislány lelkesen gondoskodik róla. Pont olyanok együtt, mint valami régi konyhai falvédőn a szerelmespárok.

Egyébként ezzel a leánykával beszélgetni is jól tudnak. Kedvenc szófordulatuk a „képzeld…". Ezen a ponton nem is folytatják a mondatot, hanem hagyják, hadd képzeljen a másik azt, amit akar. El se tudom képzelni, mi mindent képzelhetnek ők ketten. Mindenesetre láthatóan igen jól szórakoznak. Tehát Misu fiam barátkozik, és már azt is felmérte, hogy az emberek különböző módokon értik meg azt, hogy kedveljük őket.

Április 2. az autizmus világnapja – idén nagycsütörtökre esik. Az utolsó vacsora színes képe lebeg a szemem előtt. Szép számomra ez a kép, ahogy Jézus körülüli az asztalt a tanítványaival. Csodálatos, ahogy a sok különböző korú és vérmérsékletű ember között egységet teremtett ott akkor az Úr jelenléte. Meglehetősen vegyes a társaság: a jövőből ki mennyit ért vagy sejt, legtöbben alig valamit. – Éppúgy, mint mi mindannyian. – Jézus pedig, aki már tudja, hogy elárulják, magára hagyják, letagadják majd azt is, hogy ismerik, ott ül középen, és szétosztja köztük önmagát.

Jó, hogy nemcsak a nagyszerűek és méltók kapnak ott helyet, hanem mindenki, aki vele akar lenni. Hogy elég csak ott lenni az Úrral, és minden, ami az élethez kell, vele az enyém lehet.

Az utazás nem elvesztegetett idő

Azaz: mit tanulhatunk a m

„Magyarországról érkeztem, és Kelet-Közép-Európa kisebbségi evangélikus egyházaitól hozok üdvözletet. Hazámban ma nemzeti ünnep van, az 1848–49-es szabadságharcra emlékezünk – és ahogy egyre jobban megismerjük a namíbiai egyházak és az ország történelmét, úgy érzem, a szabadság ajándéka számotokra is meghatározó. Nemcsak a politikai szabadságra gondolok, hanem Isten kegyelmére, amely megszabadít bűneinkből. A világméretű evangélikus család 2017. évi nagy találkozójának, a Namíbiában, Windhoekban tervezett nagygyűlésnek a témája pedig éppen ez: Isten kegyelméből szabadon." – Így találkozott *Kossuth Lajos* és *Sam Nujoma, Luther Márton* és a rajnai német misszió szolgálatának gyümölcse 2015 Laetare vasárnapjának szép reggelén, amikor Namíbia fővárosában, a katuturai Bethel gyülekezet hétszáz fős hallgatósága előtt mondhattam köszöntést a nagygyűlés nemzetközi szervezőbizottsága nevében.

A budapestnyi lakosságú ország ma háromszázezres fővárosa, Windhoek hatalmas területet ölel fel. A legsűrűbben lakott kerület, Katutura az 1950-es évektől kezdődően népesült be, amikor a dél-afrikai kormány szegregációs rendelkezései alapján elkülönített körzetet jelöltek ki a fekete bőrű többségi lakosság számára. A vegyes bőrszínűek a „fekete" és a „fehér" terület között fekvő sávon, Khomasdalban kaptak otthont. A megosztás nem állt meg a bőrszín határainál: a különböző törzseket, az ovambókat, hererókat, nama származásúakat is külön szektorokban helyezték el.

LVSZ-generációk. Balról jobbra: Mikka McCracken ifjúsági küldött, Zephania Kameeta nyugalmazott namíbiai püspök, Martin Junge LVSZ-főtitkár és Mami Brunah Aro Sandaniaina ifjúsági küldött

A szabadság ára

Katutura a kiskertes házaikból összezsúfolt szabványépítményekbe áttelepített lakóitól kapta keserű nevét, melynek jelentése: „sosem lesz nyugalmunk". Az erőszakos áttelepítés elleni tiltakozás 1959. december 10-én halálos áldozatokat is követelt. Az áldozatok egy részét jeltelen sírba, a pusztába temették; ismert társaiknak az úgynevezett régi lakóhely temetőjében felállított sírkő állít emléket.

Namíbiában a különböző csoportok közötti megbékélés munkálása nem csupán az elmúlt évtizedekre terjed ki. A 20. század elején a német telepesek és a hererók között – elsősorban a földkérdés kapcsán – zajlott konfliktust egyes szakértők az első afrikai népirtásként tartják számon. Az elnyomókkal szembeni évtizedes ellentétek feldolgozása érzékeny, de napirenden levő téma. Ugyanakkor hallgatás övezi a függetlenségi harc meghatározó szereplője, a 2014-ben ismét hetven százalék feletti többséget szerzett SWAPO párt saját ellenzéke elleni retorziókat.

Élő istentisztelet

A független Namíbia hivatalos nyelve ma az angol, de sokan használják a hollandból eredő afrikaans nyelvet is.

A vasárnapi istentisztelet a Bethelben vegyesen nama, afrikaans és angol nyelven zajlik. Előtte közösen énekelünk, imádkozunk a hivatalban a nagy megbecsülésnek örvendő presbitérium tagjaival, többségükben idősebb nőkkel. Feltűnő a gyermekek, fiatal felnőttek nagy száma a templomban: az istentiszteletet megelőző gyermekalkalmon mintegy száz óvodás és alsós korú gyermek vesz részt a tanításban, mozgásos játékokban, hangos éneklésben. Az aktív bevonódás a felnőttek esetében sem szűnik meg: az igehirdető, az énekvezető szavaira hol taps, hol nevetés vagy helyeslő moraj a válasz. Jellemző az is, hogy a liturgia teljes menetét laikus vezetők irányítják, a lelkész csak az igehirdetést végzi.

A nama énekeskönyv zömében német koráldallamait afrikai ritmikával, négy szólamban énekli a gyülekezet. A számunkra ismerős helyen megszólaló ének(vers)ek mellett minden lehetséges alkalommal szót kap a közösség: éneklés kíséri a padsorontól szép rendben a perselyhez kivonuló gyülekezet mozgását éppúgy, mint a márciusi születésnaposok és a konfirmandusok személyes köszöntését, megáldását. Az úrvacsora nélkül (!) két és fél órás alkalom során mindvégig átéljük, hogy jó együtt lenni a templomban.

Egy cél – három egyház

Nem véletlen hát, hogy 2017-ben, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóján éppen itt találkozik majd a világ evangélikussága. Afrika több más államában (Tanzánia, Etiópia) is jelentős méretű, gyarapodó evangélikus egyházak működnek – mondhatjuk, ma itt kézzelfogható a reformáció.

Namíbiában három evangélikus egyház létezik: a finn misszió nyomán létrejött, hétszázezer tagot számláló ELCIN (Evangelical Lutheran Church in Namibia), a négyszázhúszezer lelkes, rajnai hátterű ELCRN (Evangelical Lutheran Church in the Republic of Namibia) és a kicsinyke, ötezer-kétszáz tagot számláló német nyelvű evangélikus egyház (ELCIN – DELK [Deutche Evangelisch-Lutherische Kirche]). 2007 óta közös egyháztanácsot alkotnak, de az egybeolvadás a történelmi különbségek miatt még várat magára.

Ez a közösség hívta meg a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) nagygyűlését, mely hat-hét évente gyűlik össze, hogy meghatározza a szervezet hosszú távú irányvonalait, és megválassza a következő ciklus vezetőit. A háromszázhetvennégy hivatalos küldött az arányosság figyelembevételével képviseli a világ evangélikusságát. A kegyelem és a szabadság összefüggéseit ezúttal ötszáz éves távlatban is kibontó nagygyűlés

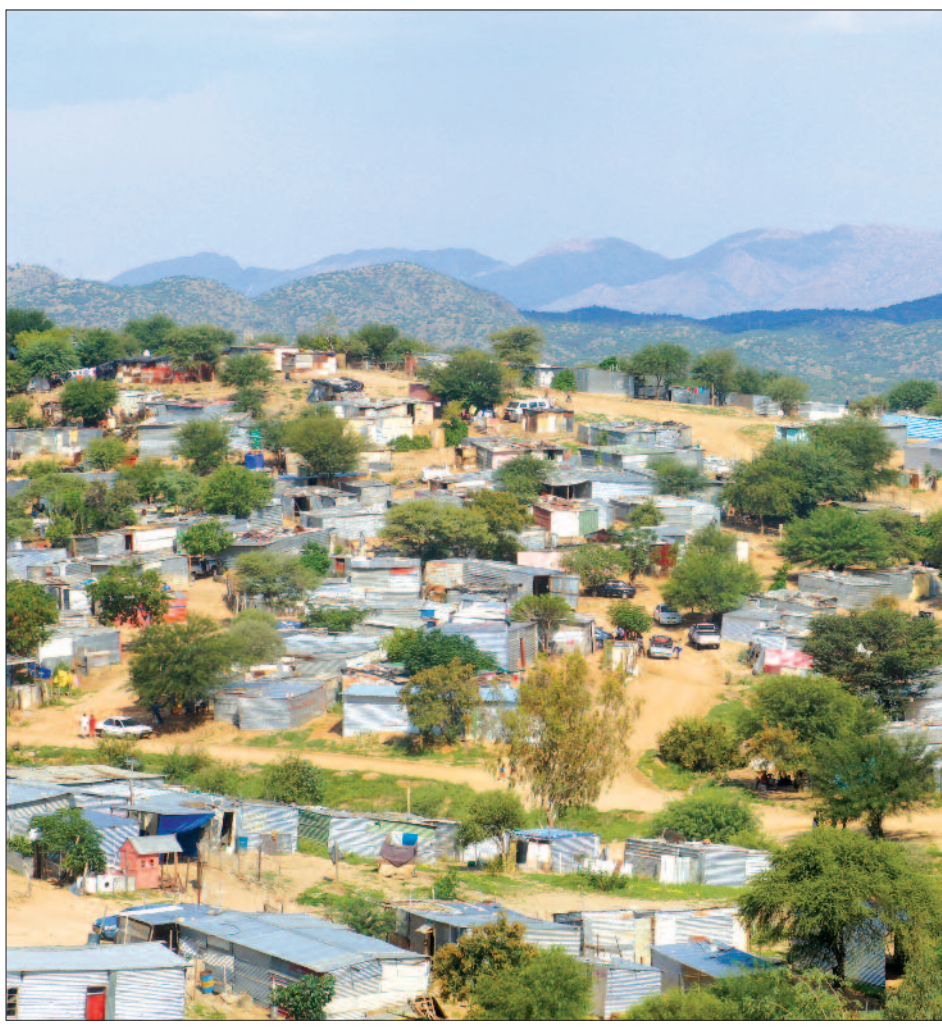

Informális telepek a város szélén

dő a keresztény ember számára

namíbiai evangélikusoktól?

Együtt a nemzetközi és a helyi szervezőbizottság

altémái – a megváltás nem bocsátható áruba; az ember nem bocsátható áruba; a teremtés nem bocsátható áruba – a teológiai reflexió mellett izgalmas lehetőségeket kínálnak a kontextuális történetek megjelenítésére.

Namíbia 2015. március 21-én ünnepelte függetlensége huszonötödik évfordulóját. Ugyanezekben a napokban tette le hivatali esküjét az új köztársasági elnök, *Hage Geingob* és a parlament nemrég megválasztott képviselői. Az új elnök bizottságunk tagját, *Zephania Kameeta* nyugalmazott püspököt is meghívta az alakuló kabinetbe. *(Kameeta püspökkel a 2014. március 2-i lapszámban olvashattak interjút az Evangélikus Élet olvasói.)* A szegénység eltörléséért és a közjólétért felelős miniszterként az ő feladatköréhez tartozik majd a város peremén létesült, úgynevezett informális telepek kérdése is.

A szigetelés nélküli bádogkunyhók a vidékről elvándorolt tömegeknek adnak otthont, akik a városban keresnek jobb megélhetést. A komfortot nélkülöző telepek várostervezési iránymutatás nélkül, sűrűn lepik el a hegyoldalakat. Iskolának, önkormányzati szolgáltató épületeknek már nem marad hely, ezekért távoli városrészekbe kell elgyalogolniuk az ott élőknek. Vizet kártyás ellátórendszerből igényelhetnek a lakók. A szigeteletlen kunyhókban a téli időszakban tüzet raknak, gyakoriak a halálos balesetek. Sokan valamilyen vállalkozással próbálkoznak: a főút mellett miniatűr fodrászatok, talponállók, mobilszervizek sorakoznak.

Az összetett szociális helyzet megoldásában példaértékű az Otjivero faluban 2008-ban állami és egyházi támogatással elindított szociális alapfizetés (Basic Income Grant, BIG) projekt. Az igen szerény, de rendszeres jövedelem stabilizálta az ott élők körülményeit; közös célokért való összefogásuk reménységet ad, hogy szélesebb körben is beválhat ez a gyakorlat.

Istentiszteleten egy fővárosi evangélikus gyülekezet…

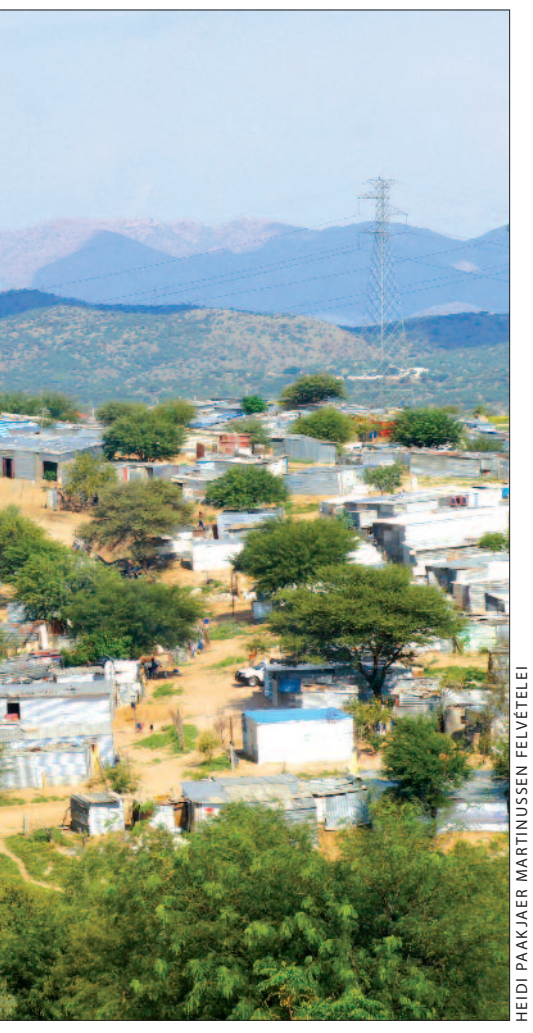

HEIDI PAAKJAER MARTINUSSEN FELVÉTELEI

Világméretű közösségben

De nemcsak a helyiektől volt mit tanulnunk: a Lutheránus Világszövetség munkamódszerei több szempontból is gondolatébresztőek. Bizottságunkban – mint az LVSZ minden testületében – nem csupán a földrajzi régiók képviselői foglalnak helyet, de a generációk közötti tapasztalatcsere is hangsúlyos. Volt olyan társunk, aki már 1970-ben is részt vett a világszövetség nagygyűlésén, mások még egyszer sem jártak hasonló találkozón, így friss meglátásokkal gazdagíthatták a közös munkát. Egy középkorú amerikai lelkész azzal érvelt az ifjúsági előtalálkozó buszutazásainak szükségessége mellett, hogy az egykor egy ilyen latinamerikai körúton mellette ülő helyes kanadai lánnyal több mint negyven éve él boldog házasságban.

Hasonlóan példamutató az egész világért érzett felelősség folyamatos megélése. Az evangélikus és ökumenikus egyházi körben való otthonos mozgás mellett a nemzetközi helyzetről való naprakész tájékozottság sokak számára alapkövetelmény. *Martin Junge,* a világ hetvenkilenc országában száznegyvennégy tagegyház hetvenkétmillió evangélikusát képviselő világszövetség főtitkára (a szövetségen kívül körülbelül további négymillió evangélikust tartanak számon) egyenesen Nigériából érkezett – homokvihar miatt egynapos késéssel. A vallási homogenizációt erőszakos eszközökkel megvalósító Boko Haram szervezet által kontrollált északkeleti területen működő evangélikus egyház két egyházkerületét teljesen ki kellett telepíteni. A lakóhelyükről elmenekülő keresztények állami menekülttáborokban keresnek oltalmat, sokan súlyosan traumatikus élményeket hordoznak. A keresztények közül többen otthonukba, kertjükbe fogadják be a menekülteket: ez is segíthet a körülöttük előkben megrendült bizalom helyreállításában.

Az egyház az erőszakos megoldások végsőkig való kerülésére hív: sok a vegyes házasság, így a vallások közti választóvonal sokszor családon belül húzódhat. A főtitkár az imádságos támogatás mellett a hasonló krízishelyzetekben bevált készpénzalapú beavatkozás (Cash-based Intervention, CBI) szerepét hangsúlyozza, amelyre az elhúzódó szárazság miatt sajnos hamarosan Namíbiában is ismét szükség lehet.

Sajátunk a reformáció?

És mihez kezdjünk mi, itthon maradók a nagygyűlés témáival? A 2017. évre készülve támaszkodhatunk az évforduló ökumenikus értelmezését kibontó *From Conflict to Communion (A szembenállástól a közösségig)* című, evangélikus–római katolikus dokumentumra, mely hamarosan magyarul is megjelenik (hat nyelven már elérhető a *lutheranworld.org* oldalon).

Az LVSZ áprilisban publikálja a nagygyűlés témáit kifejtő tanulmányfüzeteket, melyek feldolgozása már az angol, német, francia és spanyol hivatalos változat megjelenését követően megindulhat lelkészeink, teológia iránt érdeklődő egyháztagjaink, gyülekezeti csoportjaink körében.

A kívülről jövő impulzusok azonban csak ötletet adhatnak ahhoz, hogyan értelmezzük a reformáció aktualitását a magunk számára.

Tegyük fel a kérdést: mit jelent a kegyelem, a szabadság, a megigazulás ma a magyar társadalom, saját gyülekezeti közösségem számára? A reformáció alapelveiből milyen válaszokat meríthetünk a minket körülvevő társadalmi jelenségekre? Gondunk van-e rá, hogy a megváltás ajándéka, az emberi méltóság és a sokszínű teremtés 2015-ben Magyarországon se legyen áruba bocsátható?

■ Pap Kinga Marjatta

A lélek dallama

▶ *Az Úr érkezése* címmel idén már huszonkettedik alkalommal rendezték meg a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban az istenes versek országos szavalóversenyét március 27–28-án. A hagyományosan húsvét előtt zajló versünnepen idén tíz középiskola tizenhat diákja vett részt, köztük a bonyhádi, budapesti, miskolci, nyíregyházi és soproni evangélikus intézmények tanulói, de szokás szerint református és katolikus középiskolák is neveztek.

A költő istenkeresése. A nélkülözhetetlen fölösleg az ember életében, avagy a lélek dallama. Definíciók a versre, melyeket *Bánszki István* irodalomtörténész oszt meg hallgatóságával, és amelyeket ő maga készséggel elfogad. Mint mondja, ha a lélek dallamát egy ihletett állapotban a költő már megírta, az előadó, a szavaló dolga, hogy közvetítse számunkra, hogy megszólaltassa. A nagy múltú szavalóverseny fővédnöke a házigazda gimnázium nyugalmazott igazgatója, aki több mint két évtizede az ismét evangélikussá lett intézményben kitalálta és meghonosította *Az Úr érkezése* ökumenikus szavalóversenyt. Ennyi idő távlatában elégedetten nyugtázza a Bessenyei Kör szervezőjeként még mindig aktív Bánszki István, hogy az egyházi iskoláknak szükségük van erre a rendezvényre.

– A nyíregyházi intézmény életéhez feltétlenül hozzátartozik – hangsúlyozza *Tar Jánosné* igazgató, hozzátéve, hogy évről évre törekszenek valamilyen új elemmel fenntartani az iskolák, a magyartanárok érdeklődését a rendezvény iránt.

Az ökumenikus szavalóversenyen két verset kell előadniuk a diákoknak. A szabadon választottnak ezúttal – a fény évében – a fény motívumához kötődő lírai alkotásnak kellett lennie. A másik verset Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei költők alkotásai közül választhatták a fiatalok, a rendezők ehhez antológiát tettek közzé az iskola honlapján.

– Örömmel tölt el, hogy többen is választották az iskolánkban érettségizett *Ratkó József* megadott versét, illetve *Vietórisz József* költeményét is szavalták, aki pedig tanára és igazgatója volt intézményünknek – teszi még hozzá Tar Jánosné.

A verseny első napján az elődöntőben mindkét verset elszavalták a versenyzők. Mialatt ők a kassai Thália Színház műsorát tekintették meg, a zsűri – *Csorba Sándor* irodalomtörténész, *Stifner-Kőháti Dorottya,* a Kossuth rádió evangélikus műsorának főszerkesztője és *Szakács Mónika,* a Retro Rádió szerkesztője – a tíz legjobb produkció továbbjutásáról döntött.

Már itt megragadtuk az alkalmat, hogy beszédbe elegyedjünk *Ritter Katalinnal.* A Deák téri gimnázium 10. osztályos tanulója magára vonta a figyelmet teljesítményével: „Meg akartam mutatni, hogy egy tinédzser lánytól sem idegenek annak a felnőtt férfinak az érzései, akit *Szabó Lőrinc* a *Káprázatban* megírt. Nagyon szeretem a verseket, sokkal szívesebben olvasom, mint a regényeket, és én is próbálgatom… Próbálkozom a rímekkel – mondjuk így, és ne nevezzük még versírásnak." Az azonban biztos, hogy az irodalommal Katalin hosszú távon is számol, ugyanis magyar, történelem és később még filozófia szakos tanár szeretne lenni.

Teljesítménye alapján hasonló érdeklődést néztünk ki *Horváth Dorinából* is, egy kérdésben mindjárt megkockáztatva a színészi pálya lehetőségét is. „Igen, határozottan vonz ez a pálya, a Színművészeti Egyetemre készülök, és az irodalmi érdeklődés mellett énekelek is" – vallja meg a miskolci Lévay József Református Kollégium Gimnáziumának diákja, akinek a versmondásról is határozott véleménye van: „Istentől kapjuk a talentumokat, a költő is, aki a verset írja. Hatalmas dolog kifejezni a hálánkat Istennek azzal, hogy megmutatjuk, amit tőle kaptunk."

Az Úr érkezése országos ökumenikus szavalóversenyt idén Horváth Dorina nyerte, második helyezést ért el Ritter Katalin, a két harmadik helyezett pedig *Schwara Anna* (Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium) és *Szabó Bálint* (Berzsenyi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Sopron) lett *(alsó képünkön).*

■ Veszprémi Erzsébet

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Slovenská príloha

Stranu zostavila: Hilda Guláčiová-Fabuľová

Budeme naplnení radosťou

Ježiš hovorí: „Neboj sa! Ja som Prvý aj Posledný a živý: bol som mŕtvý, a hľa, som živý naveky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia."

Zjavenie Jána 1,17.b–18

Kristus vstal z mŕtvych! Udalosť veľkonočného rána,ktorá zmenila dejiny ľudstva a stále ovplyvňuje naše životy. Učeníci si mysleli, že to bude mať vplyv na okamžitú zmenu pomerov vo svete.Nemohli sa dočkať, začali pochybovať a ním na ceste pridal a oni sa s Ním začali zhovárať o tom, čo sa stalo v Jeruzaleme. Poznali Ho,až ked prišli domov. On sa s nimi sadol za stôl a začal lámať chlieb. Poznali Ho ako svojho Dobrého Pastiera, Ktorý žil pre nich a za nás všetkých zomrel. Začali im horieť srdcia, keď im vykladal, že celé Písmo je svedectvom o útrpnej Božej láske. Tak možno poznať vzkrieseného Pána vždy.Evanjelium k nám prichádza a spečaťuje nám,čo všetko Boh podľa svedectva Biblie vykonal pre naše vykúpenie. Tu pocítili, čo je zo správneho evanjelia poznať, že ide o nás osobne. Syn Boží trpel, aby sme mohli žiť život vyslobodený z hriechu. Vstal z mŕtvych, aby mohol ísť s nami na našich cestách a mohol nás pretvoriť na verných pútnikov.

Aj pri tohtoročných sviatkov nás oslovuje evanjelium o vzkriesenom Kristovi. Prihovára sa nám osobne,aby nám zahorelo srdce. Dovoľme zvestovanému Slovu dotknúť sa nás. Potom nebude počuť z našich úst, že Veľkú noc nemáme radi pre ľudové zvyky, ktoré sa s ňou spájajú. Budeme naplnení radosťou a vdačnosťou za všetko, čo Pán Boh pre nás v Ježišovi vykonal. Naplnení veľkonočnou radosťou môžeme prežiť skutočne požehnané veľkonočné sviatky, nech sú už poznačené potešením z našich blízkych, s ktorými sa stretneme, alebo naplnené smútkom utrpenia nás samých či našich blízkych. To všetko preto, lebo Kristus vstal z mŕtvych. ■

Janka Nagajová

Vzácny poklad

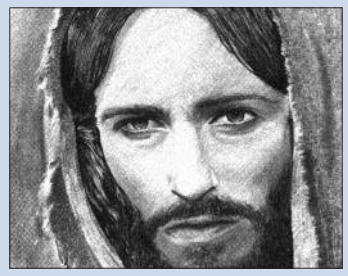

Ten, kto mladý spoznal Pána,
kto Mu svoje srdce dal,
koho spasením a láskou
Otec v nebi požehnal,
ten aj iným vyznať túži,
aký vzácny poklad má,
kto mu zmenil život celý:
Ježiš, spása jediná.

Ten, kto každodenne chodí
cestou,čo mu určil Pán,
komu On sám dáva silu
vyhnúť hriechu nástrahám,
ten aj iným vyznať túži,
aký vzácny poklad má,
kto mu radí, kto ho vedie:
Ježiš, cesta jediná.

Ten, kto zrakom duše hľadí
tam, kde nebeský je cieľ,
kto chce ľudom lásku dávať
ako jeho Spasiteľ,
ten aj iným vyznať túži,
aký vzácny poklad má,
kto mu dáva život večný:
Ježiš, nádej jediná.

Kde sa to všetko začalo?

Židia slávia Veľkú noc – Pesiach (po grécky pascha, po hebrejsky pesiach, na Slovensku sa na viacerých miestach hovorí aj paska) ako pamiatku na svoje vyslobodenie z egyptského otroctva. Sviatky sa začínajú v deň prvého jarného splnu mesiaca a trvajú 8 dní – kedže spln mesiaca je pohyblivý, pohybuje sa aj tento sviatok a tak sa „pohybuje" aj naša Veľká noc. Tento sviatok svätia Židia už okolo 3500 rokov. U kresťanov je Veľká noc oslavou vzkriesenia Ježiša Krista z mŕtvych po jeho smrti na dreve golgotského kríža. Kým sviatok narodenia Ježiša sa pripomínal až od 4. storočia, najstaršie svedectvo o sviatku Z mŕtvych-vstania je už z 2. storočia z mesta Sardy (dnes Sart v Malej Ázii). Najstarší kresťania tento sviatok nepotrebovali svätiť, oni si ho pripomínali stále pri lámaní chleba.

Veľkonočná nedeľa a veľkonočný pondelok

Deň vzkriesenia Ježiša Krista je najväčším sviatkom kresťanov. U katolíkov sa jedli v ten deň alebo v sobotu posvätené jedlá – konečne bolo po pôste! S posvätenými jedlami sa hlavne na dedinách po službách Božích utekalo domov – povera hovorila: kto príde prvý domov, prvý dokončí jarné práce! Ak niekto nedajbože zakopol alebo spadol, znamenalo to nešťastie... Poobede sa začali ďalšie prípravy na nastávajúci deň – Veľkonočný pondelok.

Veľkonočný pondelok sa niesol a aj sa nesie v pohanskom duchu. Už na svitaní prichádzali mládenci, vytiahli dievčatá k potoku alebo pumpe, oblievali ich, vyšibali korbáčmi, za čo dostali maľované vajčka, zajesť i vypiť. V dedinách do kúdeľných izieb prijímali v ten deň nových členov – tých, čo navštevovali posledný ročník ľudovej školy. Dnes sa niekde kúpači zmenili doslova na žobrákov.

Symbolom veľkonočného pondelka je korbáč, zajac, vajčko (a v súčasnosti aj fľaša alkoholu). Korbáč mal vyhnať z tela všetko zlé, aj zlých duchov, a prebudiť ľudí k životu. Vajčko bolo symbolom plodnosti – zajačik to isté.

K veľkonočným symbolom však patrí aj baránok – obetné zviera za hriechy, s ktorým sa stretávame už v Starej zmluve. Symbolizuje obeť Ježiša Krista za naše hriechy. Najdôležitejším kresťanským symbolom je kríž, na ktorom trpel Ježiš, zapálená svieca symbolizuje vzkrieseného Krista.

Vzkriesenie

Ježišov hrob strážili samotní Židia. Báli sa, aby učeníci neukradli Ježišovo telo a nevyhlasovali, že vstal z mŕtvych, ako sám predpovedal. Aj kameň, ktorý uzatváral hrob, zapečatili. Miestodržiteľ Pilát odmietol dať na stráženie svojich vojakov. Tí majú dosť práce na mestských hradbách.

Stotník v noci odchádzal stráže. Všetko bolo v poriadku. Hoci títo ľudia boli stále otrasení z udalosti, ktorá sa odohrala pred dvoma dňami, už začali uzatvárať stávky: naozaj ten Ježiš na tretí deň ožije? Lebo táto správa bola medzi Židmi veľmi rozšírená, a preto vlastne dali Ježišov hrob strážiť.

Stotník uveril, že umrel Boží Syn, ale aj v ňom bola pochybnosť. Na vlastné oči videl, ako zomrel. O Jeho smrti nebolo pochyby. Ba z diaľky sa pozeral aj na to, kde Ho pochovali. Aj teraz v diaľke uvidel hrob so strážami. Ale ich je – hádam sa boja? Majú okolo seba plno ohňov, bavia sa neprirodzene hlučne, vykrikujú, smejú sa, vidieť a počuť ich je doširoka – ďaleka.

Stotník zastal. Nie, nepôjde k týmto ľuďom. Sprotivili sa mu. Ale určitá zvedavosť mu nedala, aby sa vzdialil, ba podišiel bližšie.

Pomaly sa začalo rozvidnievať. Pod nohami pocítil drobné chvenie. Zase sa zem hýbe? Zase sa niečo začne diať?

Ticho zhíkol. Z oblohy zleteli ohnivé blesky. Na zemi sa zmenili na biele postavy, ktoré mali krídla. Strážcovia obrazu nereagovali.

Nehýbali sa. Neprevraveli. Nemohli obrazu zaspať. Alebo zamreli v úžase a strachu ako stotník?

Biele postavy ľahko odkotúľali kameň a vošli do hrobky vytesanej v skale. A vzápätí...Vzápätí z hrobu vyšli tri biele postavy. Tri! Dve s krídlami a tá tretia...to je Ježiš! Určite je to Ježiš.

„Žije," vyriekol stotník. „Boží Syn naozaj vstal z mŕtvych..."

On uveril na rozdiel od židovského národa, ktorý doteraz čaká na svojho Mesiáša...

A my, ľudia zo začiatku 21.storočia,máme tiež takú vieru ako neznámy rímsky stotník... Alebo sa približujeme tým druhým...

■ Nora Baráthová

Obnovilo sa spoločenstvo s Bohom

Zobete Pána Ježiša Krista pre nás vyplýva, že máme žiť nový život ako zmierené a vykúpené Božie deti. Ako nové stvorenie sme povolaní slúžiť živému Bohu: „O čo viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha samého seba obetoval Bohu v bezvadnú obeť, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme slúžili živému Bohu!" (Žid 9,14) Obnovilo sa narušené spoločenstvo s Hospodinom a vznikla nová situácia. Nový život, nové spoločenstvo, nový vzťah, ku ktorému sme povolaní.

Obeť Pána Ježiša vyvrcholila v nedeľné veľkonočné ráno. V tomto je iná ako ostatné obete. Kristova obeť by bola nedokončená a neuplná, keby nebolo vzkriesenie. Stále by sme boli „v hriechoch". Apoštol Pavel nám to ozrejmuje, keď píše: „... ale ak Kristus nebol vzkriesený, daromná je vaša viera, ešte vždy ste vo svojich hriechoch!" (1K 15,17) Kristovo veľkonočné vzkriesenie sa dovršilo na Veľký piatok. Hriechy sú odpustené, zmierenie je dokonané.

A ako je to s obeťmi dnes? Prestali alebo neprestali? Dá sa povedať, že áno aj nie. Tie, ktorými sme si chcel zmieriť Boha a získať odpustenie hriechov, prestali. Pokračujú však tie, ktorými chceme vzdať Bohu úctu. V Obrane Augsburského vyznania sa píše: „Existujú dva druhy obete. Jedným je obeť zmierania, to jest skutok, dávajúci zadosťučinenie za vinu a trest, teda zmierujúci Boha alebo utišujúci Boží hnev: tento skutok aj iným zasluhuje odpustenie hriechov. Druhým je obeť vďaky, ktorá nezasluhuje odpustenie hriechov ani zmierenie, ale ju prinášajú zmierení, aby vzdali vďaky za prijaté odpustenie hriechov a za iné dobrodenia." Prvý druh človeku priniesol Pán Ježiš Kristus. Druhý typ obete prinášame my kresťania ako prejav vďaky za to, čo sme od Boha prijali. Táto obetná prax pokračuje dodnes a máme ju robiť každý deň, aby sme si Boha uctili. Je dôležité rozlišovať obetné formy. Prvá je fyzická, druhá duchovná.

Život kresťana má poukazovať na Ježiša

Obete vďaky Biblia vymedzuje nasledujúco: „Skrze Neho teda vždy prinášajme Bohu obeť chvály, to jest ovocie pier vyznávajúcich Jeho meno." (Žid 13,5) Máme vyznávať Ježiša Krista, a tak Mu priniesť obeť chvály. Život kresťanov je životom, ktorý neustále poukazuje na Pána Ježiša Krista. Slovami, činmi, myšlienkami. Tento druh obetí môžeme prinášať iba vierou v Pána Ježiša Krista ako zmierení ľudia, a tak Mu poďakovať za prijaté odpustenie hriechov: „Prinášam Tebe obeť vďaky a vzývať budem meno Hospodinovo!" (Ž 116,17) Prinášať obeť chvály a vzývanie Boha a vyznávanie viery v Pána Ježiša. K tejto obeti sa radí aj Večera Pánova ako výraz vďaky Bohu za prijaté dobrodenia a tiež za zvestovanie evanjelia.

Apoštol Pavel kázal pohanom o radostnej zvesti, aby v nich usmrtil „starého Adama", čím by v ich vnútri začal nový život, a tak sa stávali príjemnou obeťou Bohu: „...aby som bol služobníkom Krista Ježiša medzi pohanmi vo svätej službe pri evanjeliu Božom, aby sa pohania stali príjemnou obeťou posvätenou Duchom Svätým." (R 15,16)

Ž ivot zapojený do služby je Bohu príjemná obeť: „Prosím vás teda, bratia, pre milosrdenstvo Božie, vydávajte svoje telá v živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, vašu rozumnú službu Bohu." (R 12,1) Sem sa radia aj dobré skutky, ktoré konáme, aj utrpenie, ktoré kvôli Ježišovi znášame. Toto je rozumná služba Bohu, ku ktorej náš pozýva apoštol Pavel. Ešte presnejšie – je to služba, v ktorej poznávame Boha a srdcom Ho prijímame. Prinášať duchovné obete znamená prinášať a odovzdať seba samého Bohu. Aj toto je príjemná obeť Bohu, keď Mu človek odovzdá život. To sa však môže stať iba vierou v Pána Ježiša Krista: „...a aj vy sami ako živé kamene budujte sa na duchovný dom, sväté kňazstvo, aby ste prinášali duchovné obete príjemné Bohu srkze Ježiša Krista" (1Pt 2,5) Keď prinášame duchovné obete Novej zmlúvy – svoje životy, slúžime Bohu, svedčíme o Ježišovej láske k strateným ľuďom, prijímame Večeru Pánovu, potom napĺňame zmysel a význam Veľkej noci. Vyznávame tiež, že Ježišova obeť sa stala našou, privlastnili sme si ju a žijeme z nej.

■ Marián Kaňuch

Autor je farárom v CZ Bardejov

Húsvéti csoda

Számunkra a húsvéti örömhír: Krisztus feltámadott, és él. Teljes bizalommal rábízhatjuk magunkat.

Még a feltámadása előtt hangzott el Jézus ajkáról: *„Romboljátok le ezt a templomot, és három nap alatt felépítem.* (…) *Ő azonban testének templomáról beszélt.”* (Jn 2,19.21) Ő maga hasonlította tehát saját halálát és feltámadását templomromboláshoz és templom-újjáépítéshez…

Mire való a templom? Hogy legyen egy hely, ahol az emberek közelebb érzik magukat Istenhez; egy épület, amelynek az áhítatos csendjében elsimulnak a lélek hullámverései; egy hajlék, ahol elhallgat a kétségek szava, és megerősödik a hit bizonyossága; egy találkozóhely, ahol emberek odaborulhatnak Isten elé, és ugyanakkor egymáshoz is olyan közel jutnak, hogy testvéreknek érzik magukat.

A kőből épített templom magában véve mindezt nem adhatja meg, de Jézus megadhatja, mert ő Isten igaz temploma, nagyobb minden földi templomnál. Ő a találkozópont ember és Isten között, és ő az igazi összefogó erő ember és ember között. Ő az, aki közel hozza Istent hozzánk, és felemel minket.

Tapasztaljuk, hogy a templomrombolás szakadatlanul folyik ebben a világban, mégsem fordítunk hátat ennek a világnak, mert tudjuk: a templom újjáépül, mert Krisztus él!

Mi tehát a húsvéti feladatunk gyülekezeti életünkben? Megmutatni, érvényesíteni a feltámadott és élő Krisztusnak az erejét, amellyel romjaiból is felépíti újra az ő egyházát, újra hitvallókat támaszt, kihalt tűzhelyeket lobbant újra lángra, elnémult ajkakon zendíti meg a zsoltárénekeket.

Azért vagyunk mi keresztyének, hogy bennünk és általunk ismétlődjön meg Krisztus feltámadása, és mindennap újra visszatérő tapasztalásunk legyen.

Lássuk meg húsvét ünnepén ma is, hogy Krisztus él. Az ő élő hatalma és dicsősége ragyogjon fel nekünk, nyújtsuk oda a mi húsvéti bizonyságtételünket mások elé is.

A húsvéti csoda ma is megismétlődik: ha újra lerombolják is bennünk Krisztus templomát, az felépül újra, legyőzhetetlen és romolhatatlan szépségében. Mondjunk hálát a mi feltámadt Urunknak dicsőséges munkálkodásáért!

■ Szenczi László

Rádöbbenek…

Előkerülnek régi fotók. Rajtuk régi emberek, régi emlékek, régi helyek. Ott volt az, aki most nincs itt, ott volt még a papa, a kedvenc kutya, ott volt a fiatalon meghalt évfolyamtárs. Hogy hol készült a kép, nem számít, csak az, hogy ki van rajta. A hosszú utazásokból is csak néhány helyszín maradt meg az emlékeimben, de az mélyen belém vésődött, hogy ki ült mellettem. Az út szépsége egyedül az útitárs személyén múlik.

„Vigyél el, az a jó, ha meg se kérdezel, / hogyha kézen fogsz, és elviszel, vigyél el! / Vigyél el, mikor elköszönni nem lehet, / mikor elszakadni nem merek, vigyél el!” – ezt énekelte *Katona Klári,* és egyre jobban tudom, rádöbbenek, hogy csak az számít, ki van mellettem, ki ül mellettem, ki szól mellettem. A helyszín, a történet mellékes.

Mózes is ezt mondta Istennek a pusztában: *„Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket!”* (2Móz 33,15)

ISMERETLEN SZERZŐ FELVÉTELE

De a régi képen még nincs ott a gyerek, aki ezt nem is érti. Az rendben van, hogy ezen a képen nincs rajta, de hol van ő közben, kérdezi. Miközben magyarázom, hogy ő akkor még nem is született meg, egyáltalán nem is volt, rájövök, hogy nélküle én sem az voltam, mint most, sőt talán nem is voltam.

Vannak találkozások, melyek után az ember nem is érti, hogy lehetett idáig a másik nélkül élni.

■ Ócsai Zoltán

Forrás: Evangélikus.hu

Zégergyűrű

A fiaknak nemcsak az örökségük átvétele, hanem az apák szellemi és fizikai hagyatékának gondozása is kutya kötelességük. Valami ilyesmi járhatott a fejemben, amikor – elvégzendő az elmaradt feladatot – nekiláttam a műhelysarokban a rendrakásnak. Ezernyi ismerős tárgy, titkos kincs, amelynek – szomorú valóság – immár végérvényesen én vagyok a gazdája.

Számtalan ismerős eszköz, csodát sejtető, rejtélyes tárgy, amelyet egykor megfognom sem volt szabad, csak áhítattal és csillogó szemmel csodáltam, hogy apu, a mágus nemcsak a nevét tudja mindennek, de azt is, hogy micsoda, és mire való. Sőt ha úgy akarná – gondoltam –, bármikor tudna ilyeneket készíteni. Most pedig új helyet kell találnom valamennyinek, bár az igazat megvallva a legtöbbről fogalmam sincs, hogy micsoda, és mire való. Hasznos tárgyak és használhatatlannak tűnő kacatok, kincset érő ritkaságok és ma már felhasználhatatlan, de egykor értékes alkatrészek – vegyesen.

Az egyik fiókból javítandó metszőollók kerülnek elő, alattuk egy öreg tolómérő, még lejjebb néhány műszakirajzoló-idom, aztán egy olajos vászondarab, alatta pedig egy dobozka. Alig tenyérnyi, kopott, de tetején még mindig olvasható a tetszetős felirat: „Menthol-Cocain-Borax-Tabletták”. Alatta pedig a márkanév: „Mentanol”. A gyártója sajnos nem látszik, de az biztos, hogy valamilyen gyógyszer- és tápszergyárban készült. Kinézete alapján úgy az 1910-es években.

Jópofa kis szelence. Vajon mi lehet benne? Nehézkesen enged, talán húsz éve is már annak, hogy utoljára kinyitották. Aztán megadja magát a fedél, és feltárul a tartalom.

Zégergyűrűk vannak benne. Használt, de teljesen ép zégergyűrűk, szépen, méret szerint osztályozva, olajozottan. *(Zégergyűrű: tengelyre szerelt, csapágyak tengelyirányú rögzítésére alkalmazott rögzítőelem. A rögzítőgyűrűk anyaga rugóacél, ezért szerelésük nem egyszerű, speciális fogóval történik, gyakorlatot és megfelelő célszerszámokat igényel.)*

Micsoda precizitás és rend! Ami általában is jellemezte eleinket. Nem volt felesleges alkatrész, mint manapság, így a szemét mennyisége töredéke volt a mainak. Ha valami végképp elromlott, nem dobták ki az egészet, hanem szétszerelték, s ami még felhasználható volt belőle, azt újra hasznosították. Nem kellett mindent azonnal kicserélni, néhány forintos alkatrészekért ezres, tízezres összegeket kiadni. Amit meg lehetett javítani, azt szakemberek megreparálták, és használták tovább. S nem vagy nem feltétlenül csak a szegénység okán! Hanem az ésszerűség, a józan belátás miatt, a spórolás és a környezet védelme érdekében.

Mi pedig ökológiai lábnyomról papolunk, de háztartási gépet, kerti szerszámot, kézi villamos berendezéseket szinte már sehol nem javítanak. Két-három, jobb esetben öt-hat év használat után elromlanak, amit mi természetesnek találunk, és újat veszünk helyettük. Eleink nem használtak tabletet, nem volt okostelefonjuk, sem robotgépük, a légkondit sem ismerték, viszont ami meghibásodott, azt a kis pinceműhelyekben megjavították. Valamit mégiscsak tudhattak…

„…mert semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle” – olvassuk (1Tim 6,7). De azért milyen jó, hogy amíg itt vagyunk, vannak tárgyaink, és van, aki eligazít felőlük, megtanít használatukra! Nemcsak szeretetet, de tudást is ad, miközben szelíden irányít és terelget.

Milyen jó, hogy mennyei Atyánk földi apát is adott mellénk! Aki megmutatja az általa ismert világ látható és rejtett zugait, s amikor elmegy, reánk hagyja gyerekkorunk áhítattal csodált kincseit. Hogy általuk is egy szebb, jobb jövő birtokosai lehessünk, s hogy mindezt azután majd – hagyományainkkal együtt – mi is továbbadhassuk gyermekeinknek. Mert ez éppúgy nélkülözhetetlen része életünknek, ahogyan a csapágyazott tengely végének a méretheles zégergyűrű.

■ Gyarmati Gábor

A hónap igéje

„Bizony, Isten Fia volt ez!” (Mt 27,54)

„Isten bizony” – ez egész mást jelent, mint az, hogy „bizony, Isten”. Az előbbi esetben a magam igazát bizonygatom, ráadásul hamisan használva az Úr nevét, a második esetben pedig Isten igazát támasztom alá a saját bizonyságtételemmel. – Te melyik ember vagy a kettő közül? Van-e lélekben való bizonyosságod más véleményekkel szemben?

A százados Jézus halála után ki tudja mondani, hogy *„bizony, Isten Fia volt ez”.* Hallotta, amit Krisztus mondott a kereszten, látta szelíd tekintetét és szeretetteli odafordulását minden emberhez, még az őt gúnyolókhoz és bántalmazókhoz is. „Ilyen nincs” – gondolhatta. „De ilyen van” – ezt tapasztalta Jézus közelében! És mivel elfogulatlanul nézte az eseményeket, és nyitott szívvel állt a történések előtt, csak egy következtetést vonhatott le: bizony, Jézus az, akinek ő maga mondta magát; Jézus az, akinek a próféták és tanítványai tartották: Isten Fia.

Mi is így indultunk el a hit útján: beleremegett a szívünk a Szenttel, a Csodálatossal, a Hatalmassal való találkozásba. És erre a szívünk és értelmünk döntésével válaszoltunk. Csodálatos nap volt ez.

A százados csak azt tudta mondani, hogy „volt”. Mi már azt mondhatjuk, hogy „van”. Azaz hogy Jézus nemcsak a világ történelmének egy pontján élő személy, hanem a ma is élő Úr. Mert harmadnap föltámadott, és Isten igazolta, hogy igaz mindaz, amit mondott, és igaz, amit tett: valóban értünk halt meg, és Úr lett a halálon át a halál fölött is. Jézus az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég, *„aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható”* (Jel 1,8). Aki őt követi, annak az életében „Szent bizonyosság: Jézus enyém! / Földi utamra sugárzik e fény (…) // Isteni béke, szent nyugalom, / Jézus az őrizőm, hű pásztorom. / Boldogan érzem s vallom is én: / Jézusé lettem, Jézus enyém!” (*Hallelujah!* énekeskönyv 174,1–3)

Jézus az Isten Fia, ahogy a próféták is mondták. Több mint egy egyszerű ember. Valóságos Isten és valóságos ember. Sőt: teljesen Isten és ugyanakkor teljesen ember.

Fölfoghatatlan ez az értelmünk számára? Igen, mint ahogy a hit, maga Isten, a csodák, a föltámadás és a Biblia minden sora is az. De valóság, és ennek nyomán hit támad, és erő fakad az életünkben. Nem csüggedünk, megmarad a reménységünk, méltósággal tudunk helytállni a hamisak között, és lesz erőnk a nehéz szolgálatra is. Könnyűvé válik az iga Jézussal, mert a másik nyílásába ő áll be, és segít húzni. *„Vegyétek föl magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek. Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű.”* (Mt 11,29–30; Károli-fordítás)

A végtelen, hatalmas Istent senki sem láthatja. De azért küldte Jézust, az ő egyszülött Fiát, hogy valamit meglássunk és megtapasztaljunk igazságából és szeretetéből. *„Aki engem látott, látta az Atyát”* – mondja Jézus (Jn 14,9; Károli-fordítás). A százados látta az Úr Jézust meghalni a kereszten, és ezután mondta, hogy *„bizony, ez Isten Fia volt”.* Túllátott a szemmel láthatókon. Jézust halálában is Isten Fiának tudta. Akiért a mennyei Atya a századosnak és neked is bűnbocsánatot és örök életet ad.

■ Széll Bulcsú

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „Halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai.” (Jel 1,18b)

Húsvét hetében az *Útmutató* reggeli és ünnepi igéi az Úr Jézus és az emberek feltámadásának örömhírét közlik: „Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! Halleluja!” *(Agenda)* A halál legyőzője feltámadt megigazulásunkra. „Áldott az Isten, aki nagy irgalmassága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.” (1Pt 1,3; LK) „Ez az a nap, mit az Úr szerzett nékünk.” (GyLK 751) *„A hét első napján, korán reggel, napkeltekor”* három asszony ment Jézus sírjához, de abban csak egy fehér ruhás ifjút találtak, aki azt mondta: *„Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt.”* (Mk 16,2.6) *Luther* így tanít: „Három ellenség támadt rá egyszerre: halál, bűn és ördög. S íme, mindhárom ellensége lábánál hever. E dicső győzelmet ünnepeljük ma. Minden erőnk abban van, ha Krisztus húsvéti győzelmét csakugyan a szívünkre vesszük, és hisszük – rendíthetetlenül!” Pál eszünkbe juttatja az evangéliumot: *„Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint, eltemették, és feltámadt a harmadik napon…, és megjelent…”* (1Kor 15,3–5) S az ő feltámadásának tanújává lett az Emmausba igyekvő két tanítvány is; tőlük maga a húsvéti hit teremtője, az Úr Jézus kérdezte meg: *„Hát nem ezt kellett-e elszenvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?”* Ők azonnal visszatértek Jeruzsálembe, és *„elbeszélték, ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel őt a kenyér megtörésével.”* (Lk 24,26.35) „Jézus Krisztus legyőzte a halált, és világosságra hozta az el nem múló életet az evangélium által.” (2Tim 1,10; LK) Pál hittel hirdeti: *„Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengéje.”* (1Kor 15,20) Tanítja: *„…az ő eljövetelekor következnek azok, akik a Krisztuséi. (…) Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál. (…) hogy Isten legyen minden mindenekben.”* (1Kor 15,23.26.28) Az ember földi teste *„elvettetik romlandóságban, gyalázatban, erőtlenségben”.* A mennyei teste pedig *„feltámasztatik romolhatatlanságban, dicsőségben, erőben. (…) És amint viseltük a földinek a képét, úgy fogjuk viselni a mennyeinek a képét is.”* (1Kor 15,42–43.49) Pál titkot is mond: *„…meg fog szólalni a harsona, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, mi pedig elváltozunk.”* Akkor lesz *„teljes a diadal a halál fölött!* (lásd Ézs 25,8; Hós 13,14) *(…) hála legyen Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!”* (1Kor 15,52.54.57) Minden péntek emlékeztet: *„…ti kovásztalanok vagytok, mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus már feláldoztatott.”* (1Kor 5,7) És maga a megdicsőült Úr bátorít téged is heti igénk előtt mondott önkijelentésével: *„Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó és az élő…”* (Jel 1,17.18a) S Pál emlékeztet igaz beszédére: *„Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is.”* (2Tim 2,11) Te is zengheted: „Jézus él, én is vele! / Ott leszek, hol Uram van: / Ez az én bizodalmam.” (EÉ 223,1)

■ Garai András

PALACKPOSTA

Ünnep – szokások vagy belső tartalom?

Húsvét van, Jézus feltámadásának ünnepe. Ahhoz, hogy az ünnep beköszöntsön, hogy ünnepelhessünk, meg kellett várnunk a tavasz beköszöntét, majd az első teliholdat s az ezt követő hétvégét is.

Most, hogy elérkezett az ünnep, a kérdés csak az, hogyan ünnepelünk: szokásokkal vagy szokások nélkül?

Jól ismert, hogy a húsvéti időszakot sokféle hagyomány, népszokás övezi. Mi is festünk tojást, készítünk ajtódíszt, asztaldíszt, locsolkodunk, és a lakást is alaposan kitakarítjuk. Megemlíthetjük még a kiszehajtást, villőzést, kereplést, féregűzést, húsvéti nyulakat, tűzszentelést, tojásfaállítást, komatálküldést is.

Bár ezek a szokások fontosak és értékesek, mert embereket összehozó, összetartó, közösségformáló erejük van, mégiscsak pogány eredetűek, és a természet újjáéledését, a sötétség elűzését, az újjászületést és a termékenységet jelképezték. Vagyis semmi közük nincs Jézus Krisztushoz. Ha pedig olyan hagyományt vagy szokást szeretnénk találni, amely valóban Jézus halálában és feltámadásában gyökerezik, akkor arra a végeredményre jutunk, hogy nem létezik ilyen. Legalábbis én nem találtam.

S nem is baj, hogy nincsenek keresztény eredetű külsőségeink, mert így legalább a figyelmünk ráterelődhet a lényegre, a belső dolgokra, húsvét valódi üzenetére. Arra, amit a húsvét a kezdetektől fogva jelent a keresztény emberek számára. Ez pedig nem más, mint hogy Krisztus mindannyiunkért odaadta az életét önként, kikötések és feltételek nélkül.

Miről szól tehát húsvét? Semmiképpen sem a nyulakról, csibékről, tojásfestésről, ajtódíszekről, locsolkodásról, ajándékozásról, hanem Isten érthetetlen és csodálatos kegyelméről.

Húsvét arról a felfoghatatlan isteni szeretetről szól, amelyet Isten érez irántunk. Amely Jézusban lett tapinthatóvá, kézzelfoghatóvá, valósággá. S amely az ő halálában és feltámadásában vált életté és üdvösséggé mindannyiunk számára.

Ezért az idei húsvéton igyekezzünk elterelni figyelmünket a külső dolgokról, hogy megláthassuk és átélhessük a belső tartalmat. Mert húsvét rólunk is szól. Ez az ünnep a mi feltámadásunkat, a mi újjászületésünket is jelenti. *„Mert a keresztről való beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek; de nekünk, kik megtartatunk, Istennek ereje.”* (1Kor 1,18; Károli-ford.)

Áldott feltámadásünnepet kívánok mindenkinek, szokásokkal vagy azok nélkül – de inkább azok nélkül!

■ Cairns-Lengyel Henriett

Névjegy: Cairns-Lengyel Henriett

2014. augusztus 1-jétől vagyok a szarvasújtemplomi gyülekezet lelkésze. Ideérkezésemet megelőzően három évig Skóciában éltem, ahol vallástanári diplomát szereztem. Talán ez az egyik oka annak, hogy félállásban a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium iskolalelkésze lettem, s ebben a minőségben is jelen lehetek a fiatalok között. Az pedig külön öröm, hogy a Skóciában szerzett tanári tapasztalataimat a vajdás diákokkal is megoszthatom.

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

Húsvéti tippünk: elő a nyúlcipőt!

Avagy tanítványok futópályán

Kalóriát éget, vagyis segít megőrizni a vonalaidat. Endorfint termel, ezáltal helyreállítja a lelki egyensúlyod. Növeli a csonttömeget, így időskorban is fittebb leszel. Ráadásul bizonyítottan az életedet is meghosszabbítja. – A futás legfontosabb „mellékhatásait” olvasva csak azt nem értjük: vajon miért is nem fut mindenki? Mielőtt sorolnád a kifogásaidat, olvasd el összeállításunkat, amelyből megtudhatod, hogyan állj neki az első kilométerednek, hogy aztán versenybe szállhass. No nem az élsportolókkal, még csak nem is a barátaiddal. A futók ugyanis tudják, hogy minden alkalommal egyetlen embert kell legyőzniük: önmagukat.

„Bocs, hogy nem vettem fel, csak éppen futni voltam” – írtam üzenetet az ifjúsági oldal szerkesztőjének, amikor sokadik alkalommal próbált érvényt szerezni azon ígéretemnek, hogy cikket írok a futásról. Akik jól ismernek, már tudják, hogy két esetben nehéz engem telefonon elérni: ha lehalkítva marad a készülékem, és ha futócipő van a lábamon…

Az első lépésem

Amikor futhatok, úgy érzem, hogy végre önmagam lehetek. És mivel telefon sincs nálam, biztos lehetek benne, hogy a futásra szánt idő valóban csak az enyém. Nem véletlenül van így.

– A futás az ember legtermészetesebb mozgása. Gondoljunk csak arra, hogy az ókori olimpiák legelső és sokáig egyetlen sportága volt! – emlékeztet *Scheidler Géza,* a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium testnevelés-munkaközösségének vezetője.

– A civilizációs társadalom ismét felfedezi magának a futást, hisz a mozgásszegény életmód, az ülőmunka, a technikai eszközök használata kiváltja az emberekből ezt az igényt. Világszerte egyre több futóklub alakul, és sorra rendezik a különböző futóversenyeket, -fesztiválokat – világít rá a tanár, aki nemcsak a gimiben, hanem az evangélikus egyházban is felel a testnevelés tantárgyért.

Az interneten számos, kezdőknek szánt, napokra lebontott edzésprogram érhető el. Mindegyiknek a legfontosabb javaslata a fokozatosság. Ezt erősíti meg a szaktanár is:

– Javaslom, hogy mindenki a laza futás és gyaloglás kombinációjával kezdje. A legegyszerűbb, ha százötven méter kocogás után gyalogolunk ötven métert, majd ezt ismételjük egy-két kilométer távolságon keresztül. Fontos az is, hogy minden futónap után iktassunk be egy pihenőnapot, amikor regenerálódik a szervezetünk.

A környezetemben sokan keresnek kifogásokat. „Nem nekem való. Nem bírja azt az én szervezetem. Biztosan belerokkanok” – mondják. Kérdésemre azonban a szakértő megerősítette, hogy szinte minden ember képes futni, és az egészséges emberek mindegyike idővel maratoni távot is teljesíthet. Mindössze azoknak kell más sport – praktikusan a kerékpározás vagy az úszás – után nézniük, akiknek a gerince kevésbé bírja a függőleges terhelést, így például ha porckorong-rendellenességük van. Ha azonban nincs panaszunk, nem kell orvoshoz fordulnunk.

– Ha betartjuk a fokozatosságot, a szervezetünk időben jelezni fog – nyugtat meg Scheidler Géza.

A sokadik lépés

Bár a futás a legolcsóbb sport, a jó cipőt ne spóroljuk meg!

– Már nyolc- és tizenötezer forint között hozzájuthatunk alkalmas lábbelihez, amelynek három tulajdonsággal kell bírnia: legyen könnyű, kellően vastag gumitalp védjen az ütődésektől, rezgésektől, és a belső talpélnél nyújtson megfelelő alátámasztást – mutat rá a tanár úr.

Leginkább azzal motiválhatja magát a futó, ha kitűz maga elé egy viszonylag nagyobb, ám reális célt. A szakértő szerint a kezdőknek a tíz kilométeres táv teljesítését érdemes kijelölniük, amelyet kellő kitartással ki-ki a saját edzettségi fokától függő idő alatt érhet el.

– Ha megvan a tízes, a következő lehet egy félmaraton – huszonegy kilométer –, majd a harminc kilométeres távolság. Aki már teljesítette a harmincas távot, közel kerül ahhoz, hogy a teljes maratonit is lefussa – vázolta a szaktanár, aki már öt alkalommal lefutotta a negyvenkét kilométert.

Ezt pedig már a cikkíró teszi hozzá: a barátok biztatásánál is nagyobb erőt ad, ha valamelyik versenyen, futófesztiválon teljesíti az ember a kitűzött célt. Nem tudom, milyen lehet egy olimpikonnak zsúfolt stadionban, kamerák keresztűzében pályára lépnie, nekem csak egy kisváros esős májusi délelőttje jutott, mégis legszebb emlékeim között tartom számon azt, amikor csuromvizesen célba érkeztem sok-sok idegen ember szurkolását hallva.

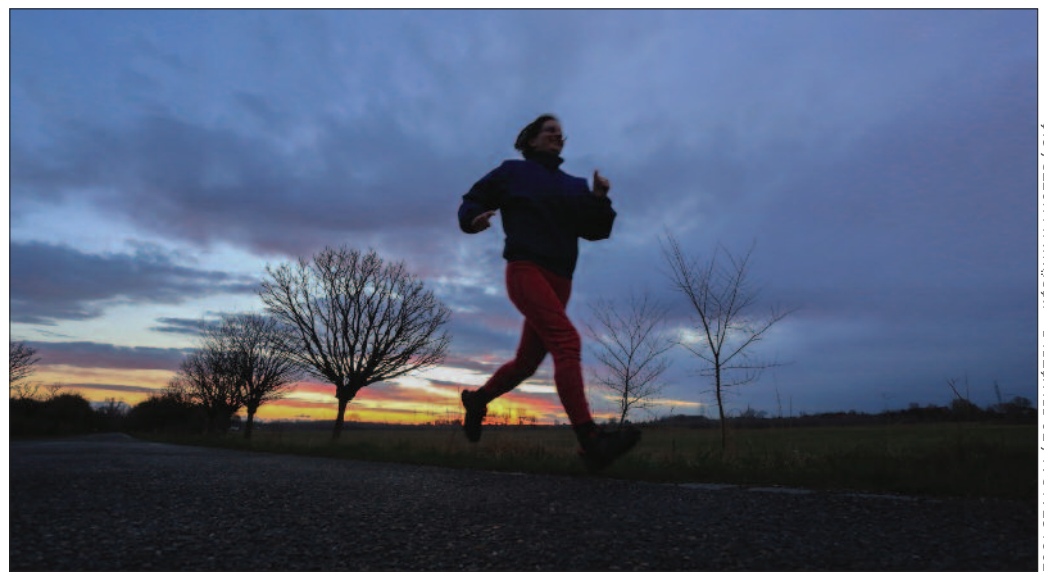

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE – KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

A csővári lelkész sok ezredik lépése

Két és fél éve kezdett futni úgy, hogy nem volt komolyabb sportolói tapasztalata, tavaly pedig már az általa csak „nagy Marcsának” hívott teljes maratoni távot teljesítette, ráadásul régebbi futókat is megszégyenítő időeredménnyel. *Laczi Rolandot,* a csővári evangélikus gyülekezet lelkészét egy kollégája, *Szabó Szilárd* „fertőzte meg” egy közös nyaralás alkalmával.

– Elhívott futni, megtettünk három kilométert, majd kis pihenő után visszafelé is lefutottuk a hármat. Hamar megtaláltam a ritmust, és rájöttem, hogy kitűnő stresszoldó ez a fajta mozgás.

Roland is az interneten keresett edzéstervet, ezenkívül *Murakami Haruki* híres könyve, a *Miről beszélek, amikor futásról beszélek?* című értekezés ösztönözte. Ha teheti, heti négy alkalommal fut. Korábban zenét hallgatott mozgás közben, ma már csak a lépteire figyel. A negyvenkét kilométert 2014-ben Budapesten teljesítette 3 óra 56 perc 11 másodperces eredménnyel, előtte egy hónappal sikerült eljutnia a harmincas távig.

– Nem egyedüliként vagyok maratonista a kollégák között, tudomásom szerint *Nánai László Endre* tábori lelkész és *Keczkó Pál,* a budahegyvidéki gyülekezet lelkésze is teljesítette már a negyvenkét kilométeres távot – árulta el a csővári lelkipásztor, aki kacérkodik hosszabb távolság lefutásának a gondolatával is, azonban a munka és a családja jelenleg annyi energiáját leköti, hogy ezt a tervét a távolabbi jövőben szeretné megvalósítani.

Célba érkezés – Pál apostollal

Arra, hogy a futásnak már az ókorban is jelentőséget tulajdonítottak, éppen a Szentírás a legjobb bizonyíték. A Bibliát fellapozva több tucat helyen találkozunk futó prófétákkal, menekülő királyokkal vagy éppen rohanó tanítványokkal.

Amikor például Saul meg akarta ölni Dávidot, a lantos ifjú először a palotából menekült, majd amikor az uralkodó emberei megjelentek Dávid házánál, ő az ablakon át kiszökött, és elfutott (1Sám 19,10–12). A menekülő ember képe jelenik meg a *Példabeszédek könyvében* is: *„Akit vérontás bűne terhel, hadd fusson a sírig, ne segíts neki!”* (Péld 28,17)

Az ősegyház apostolai is több alkalommal kényszerültek szaladni. Az Írásból tudjuk, hogy amikor például egy gonosz lélekkel terhelt ember támadt rájuk, még felöltözni sem volt idejük, úgy eredtek futásnak (ApCsel 19,16).

A futás képe pozitívan jelenik meg Ézsaiásnál, az *Ószövetség* egyik legismertebb és leginkább biztató igéjében: *„De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.”* (Ézs 40,31)

Egész életre szóló „program”, afféle „lelki szupermaraton” metaforája a futás Pál apostol leveleiben. *„Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél…”* (1Kor 9,26) A hitben kitartó ember Pál szerint látja a pálya végét: *„…egyet teszek: ami (…) előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé…”* (Fil 3,14) Máshol pedig már múlt időben használja Pál a futás képét, akár egy maratonista, aki – bár szenvedés árán, de – végül megkapja az érmet: *„Ama nemes harcomat megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam…”* (2Tim 4,7) *„Ezzel dicsekszem majd a Krisztus napján, hogy nem futottam hiába, és nem fáradtam hiába.”* (Fil 2,16)

Az első lépésed

– Önmagunkért mindenféleképpen érdemes belevágni ebbe a kalandba – biztat mindenkit Laczi Roland; szerinte az önismeret egyik legjobb eszköze, ha feszegetjük a saját határainkat.

Hasonló szavakkal és lelkesedéssel fogalmaz Scheidler Géza is:

– A futás egyfajta meditáció, amikor megteremtjük a test és a lélek harmóniáját; önmagunk megismerésének egyik legjobb eszköze.

* * *

Akármilyen hálás interjúalany volt is a két megszólaló, a cikkíró alig várja, hogy letegye a telefont és a tollat. Lábán ugyanis már ott a futócipő, hogy bejárja vele a külvárosi utcákat. Már csak azt reméli, hogy ha a kedves olvasó eljut eddig a mondatig, ő is csatlakozik a futók világméretű közösségéhez.

Ne feledd: kezdetnek pár száz méter is elég. Hisz tudjuk: Pál apostol sem egy nap alatt jutott el Filippibe, de végül „elvégezte” futását.

■ László Jenő Csaba

Húsvét: igazi futóünnep

Ha futócipőben lapozod fel a Szentírást, azonnal feltűnik, hogy bár a négy evangélium mindegyike különböző nézőpontból közelíti meg Jézus feltámadásának eseményeit, a nap mindegyik írásban valóságos futófesztivállá vált. Máténál az angyalokkal találkozó asszonyok *„félelemmel és nagy örömmel futottak, hogy megvigyék a hírt tanítványainak”* (28,8). Márk szerint remegés és döbbenet fogta el a két Máriát és Salómét, amikor *„elfutottak a sírbolttól”* (16,8). Lukács írása szerint Péter az asszonyok által hozott hír hallatán szaladt el az üres sírhoz, hogy megbizonyosodjon a hallottak valóságtartalmáról (24,12). *János evangéliumában* az üres sírt felfedező magdalai Mária szedte először gyorsan a lábait, majd Péter és egy másik tanítvány, *„akit Jézus szeretett”,* futott a feltámadás helyszínére. Az evangélista valóságos sportriporterként nem mulasztja el megjegyezni, hogy a „másik” gyorsabb volt Péternél, viszont nemcsak a sebessége, hanem az ijedsége is nagyobb lehetett, mert Péter ennek ellenére hamarabb kukkantott be a sziklasírba (20,4–8).

Deutsche Anlage

Redakteurin: Pfarrerin Eszter Heinrichs

Verbindung zwischen Himmel und Erde

Wenn ich meine Schüler frage, welches der wichtigste evangelische Feiertag ist, lautet die häufigste Antwort: Weihnachten. Manche kommen der Wahrheit schon näher, wenn sie auf Ostern tippen - im katholischen Religionsunterricht hätten sie in dem Fall auch Recht. Den Reformatoren aber schienen gerade die Karfreitagsereignisse Kern des Glaubens zu sein. Aber warum gerade Karfreitag? Warum nicht Weihnachten oder Ostern, Fest der Geburt oder Auferstehung? Warum müssen gerade der Tod und das Kreuz in der Mitte unseres Glaubens stehen? Möchte Gott, dass wir traurige Christen werden, die ständig nur an Tod und ihre Sünden denken können?

Viele meiden sogar den Karfreitagsgottesdienst und sagen: „Den Tod feiern? Nein, danke. Davon möchte ich nichts wissen." oder: „In allen Medien hören wir nur von schrecklichen Kriegsnachrichten, von Skandalen, von Busunfällen, wo Schulkinder umgekommen sind. Dass unsere Kinder auch noch in der Kirche den Tod eines Juden feiern, möchten wir als vernünftige Erwachsene lieber nicht."

Aber hat der Sinn des Karfreitags wirklich mit einem Glauben zu tun, der in uns Minderwertigkeitsgefühle wecken möchte und nur davon spricht, wie böse wir sind, weil unsere Sünden Jesus ans Kreuz geschlagen haben? Sollten wir am Karfreitag unsere Bosheit feiern? Nein, keineswegs! Gott behüte uns von solchen Vorstellungen!

Karfreitag geht es um die Liebe Gottes. Der ewige Gott war schon immer der, wie er sich von Anfang an seinem Volk gezeigt hat und wie Jesus ihn beschrieben hat: die Liebe. Und in Jesus zeigt Gott, wie weit er aus Liebe für uns Menschen mitzugehen bereit ist: bis ins Sterben, bis in die Einsamkeit und Verzweiflung des Todes, die Gott mit seiner Nähe und Gegenwart aufbrechen will. Die Sünde eines Menschen besteht nicht im Begehen moralischer Fehler, sondern im Abbruch der Beziehung mit Gott und in der Verschmähung seiner Liebe.

FOTOS: PÓLCZ KLAUDIA

„Denn Gott hat die Menschen so sehr geliebt, dass Jesus für alle den Tod erlitten hat", heißt es im Hebräerbrief (2,9b). Der namentlich unbekannte Verfasser dieses hochgebildeten Briefes schreibt gegen Ende des 1. Jahrhunderts in der großen Sorge, dass die Mitglieder seiner Gemeinde, dieser Gemeinschaft des Glaubens, der Liebe und der Hoffnung, ihre Orientierung verlieren könnten. Denn die Hoffnung bröckelt angesichts der Erfahrungen des Sterbens und des Todes. Das Volk verliert die Sprache, um Gott zu antworten. Sie verlieren die Verbindung zum himmlischen Vater.

Ich kann den Schreiber des Briefes sehr gut verstehen. Es ist mir immer schmerzhaft, so viele Jugendliche, Erwachsene, aber auch Senioren zu treffen, die einfach nur so vor sich hin leben – ohne Profil, ohne religiöse Identität, ohne Begeisterung und ohne Feuer. Angepasst an die wechselnden Moden und an die herrschenden Trends. Immer auf der Suche, nie am Ziel.

In einer solchen Situation nimmt der Verfasser des Briefes an die Hebräer all seine Beredsamkeit zusammen, um den Menschen Orientierung zu geben und ihnen das Ziel zu zeigen, dem ihre Lebensgeschichten entgegen gehen und wo Jesus schon auf sie wartet. Trotz aller Schuld und Sünde. Es ist das Kreuz, wo sich die Liebe Gottes zeigt und wo sich Himmel und Erde, Gott und die Menschheit verbinden.

Alttestamentliche Geschichten erzählen von einzelnen Begegnungen mit Gott und von besonderen Orten der Begegnung (z.B. Gen 28,16f.). Auch von Engeln ist die Rede, die zwischen Himmel und Erde, zwischen Gott und den Menschen pendeln. Aber Jesus ist der Einzige, den der Herr seinen Sohn genannt und ihn dadurch über alle Engel gestellt hat. Seit Karfreitag brauchen wir keine besonderen Orte zu suchen, um uns durch die Engel Gottes mit dem Ewigen in Verbindung setzen zu können. Das Kreuz verbindet den Himmel mit der Erde ein für alle Mal und es umarmt die gesamte Schöpfung mit Gottes Liebe.

Gott ist in Jesus Mensch geworden, er hat unser Leben geteilt. Gott sieht nicht nur hin, sondern leidet selbst mit. Deshalb kann er uns Menschen heute in all unserer Not und Angst, in Schmerz und Hilflosigkeit verstehen. Durch Jesus sind wir alle befreit davon, lebenslang Gefangene der Furcht vor dem Tod zu sein.

Der alttestamentliche Zuspruch, „Ich bin bei dir", gilt auch für uns. Jesus wird im Neuen Testament mit Immanuel übersetzt: „Gott mit uns". In ihm kommt der Himmel auf die Erde und durch sein Kreuz bleiben sie auch verbunden. Wie immer es mit unserer Lebensgeschichte bestellt sein mag: durch das Kreuz bleiben wir mit dem himmlischen Vater in Verbindung.

Die Hoffnung ist schon am Karfreitag geboren: dass sich die Schöpfung verwandeln wird, dass einmal alle Tränen getrocknet werden und Schmerz und Geschrei zum Ende kommen, auch der Tod, der uns jetzt noch Angst einjagt… Ich wünsche uns allen Mut, dass wir uns für diese großartigen Versprechen der Bibel öffnen können und dass wir beim Abendmahl die Verbindung zwischen Himmel und Erde und die Gemeinschaft aller Christen erleben.

■ Pfr. Dr. Hajnalka Ravasz
Wallisellen, Schweiz

Deutsche oder zweisprachige Gottesdienste in der Karwoche und zu Ostern

2. April – Gründonnerstag
Ágfalva ..... 16 Uhr
(zweisprachig)
Sopron .....17 Uhr
(zweisprachig)
Sopronbánfalva ..... 18 Uhr
(zweisprachiger Gottesdienst und Osterwache mit Jugendlichen.)

3. April – Karfreitag
Ágfalva ..... 17 Uhr
(zweisprachig)
Balatonboglár ..... 16 Uhr
Bonyhád ..... 10 Uhr
Budavár ..... 15 Uhr
Egyházaskozár ..... 14 Uhr
Hévíz ..... 11 Uhr
Sopron ..... 9 Uhr
Sopronbánfalva ..... 15 Uhr
(zweisprachig)

4. April – Samstag,
Budapest, Hold u.18-20. 20 Uhr
(Ökumenische Osternacht)
Sopron ..... 14 Uhr
(auf dem Friedhof.)

5. April – Ostersonntag
Ágfalva ..... 6 Uhr
(zweisprachig)
Budavár ..... 10 Uhr
Balatonboglár ..... 9.30 Uhr
Hévíz ..... 11 Uhr
Sopron ..... 9 Uhr
Sopronbánfalva ..... 10.30 Uhr
(zweisprachige Familiengottesdienst)

6. April – Ostermontag
Ágfalva ..... 9 Uhr
Bonyhád ..... 10 Uhr
Budavár ..... 10 Uhr
Egyházaskozár ..... 14 Uhr
Sopron ..... 9 Uhr
Vonyarcvashegy ..... 11 Uhr
(Freiluftgottesdienst)

Gottesnähe – Gottesferne

Im Buch Jeremia stellt Gott eine rhetorische Frage über sich selbst: *Bin ich nur ein Gott, der nahe ist, spricht der HERR, und nicht auch ein Gott, der ferne ist?* (Jer 23,23) In dieser Frage spiegelt sich nicht nur etwas Wichtiges vom Wesen Gottes wider, nämlich Nähe und Ferne, sondern auch etwas von dem, wie wir Menschen ihn erfahren und wahrnehmen. Denn manchmal erfahren wir Gott als den Nächsten, der bei uns ist bis an der Welt Ende, der uns begleitet, unterstützt, schützt und trägt. Ein anderes Mal erfahren wir ihn gar nicht: wir spüren nichts von seiner Gegenwart, Liebe, Wärme und Nähe, sondern fühlen uns verlassen, leer und ausgeliefert. Wir fragen uns dann, warum er schweigt und fangen natürlich an zu fragen, ob es ihn wohl überhaupt gibt.

Unser Gott ist nicht nur ein Gott der Nähe, sondern auch ein Gott der Ferne. Und diese Gegensätzlichkeit, die uns als Widerspruch in sich selbst vorkommen muss, gehört nicht nur zu unserem Gottesbild und unserer Gotteserfahrung, sondern auch zum höchsten christlichen Feiertag: Ostern. Am Karfreitag erinnern wir an den Tod Jesu, an sein Leiden und Sterben am Kreuz.

Der Sohn Gottes, der Gott als seinen Vater anredete und seinen Willen verkündete, hängt am Kreuz, verlassen von allen, und mit seinem letzten Atemzug fragt er mit den Worten des 22. Psalms „Eli, Eli, lema sabachtani?" das heisst: „Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen!" (Mt. 27,46). In diesem Moment und in diesem Geschehen kommen Gottes Nähe und Ferne gleichzeitig zum Ausdruck. In der Verlassenheit Jesu, in der quälenden Frage, die erst mit der Auferstehung beantwortet wird, ist paradoxerweise Gott uns am nächsten und Jesu am fernsten. In dieser Verlassenheit erfährt Jesus – stellvertretend für uns alle – die tiefste Ferne Gottes. Und wir, mitten in dieser Verlassenheit, können die grösste Nähe Gottes erfahren. Nähe in der Verlassenheit. – Bin ich nur ein Gott, der nahe ist, spricht der HERR, und nicht auch ein Gott, der ferne ist? Gottes Nähe und Gottes Ferne gehören zusammen. Beides kann gleichzeitig wahr sein – Gott kann uns ganz nahe, aber auch ganz fern sein! Aber die Entscheidung darüber liegt nicht in unserer Hand. In Johannes 4,8 heisst es zwar „Naht euch Gott, und er wird sich euch nahen!" aber dies geschieht nicht automatisch.

Gott ist unverfügbar. Wir können ihn nicht zwingen, sich uns zu nähern – in dem wir z.B. brav christlich leben (was auch immer wir darunter verstehen), aber wir können ihn auch nicht zwingen, sich von uns fern zu halten – indem wir seinen Willen missachten. Er ist der, der entscheidet. Und so hat er auch die Möglichkeit, uns fern zu sein, sich von uns zu entfernen, oder sich uns zu nähern. Ich denke, es hat viel zu lange unser Denken bestimmt, zu glauben, uns Gott zu nähern oder ihm fernzubleiben sei unsere Entscheidung; viel zu oft haben wir nicht bedacht, dass Gott frei ist in seiner Entscheidung, uns nahe zu kommen oder der ferne Gott zu sein. Wir verfügen nicht über Gott, sondern er verfügt über uns. Das ist die harte Wirklichkeit. Aber es ist eine Wirklichkeit, die uns nicht bedrücken muss, sondern befreien kann. Denn eben nur weil wir über Gott nicht verfügen können, kann er uns nahe oder fern sein, oder nach dem Osterngeschehen formuliert: er kann uns auch in unserer Verlassenheit ganz nah sein. Auch dann, wenn er uns fern bleibt, hört er nicht auf, Gott zu sein. Denn zum Glauben, zur Beziehung mit Gott gehört, wie zu jeder anderer Beziehung, beides: Nähe und Ferne. Nähe und Ferne, die mal bedrücken und mal befreien.

■ Pfr. Dr. Jiri Dvoracek,
Thalwil, Schweiz

Istentiszteleti rend • 2015. április 5.

Húsvét ünnepe. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: 1Kor 5,6–8; 1Sám 2,1–10. Textus: Mk 16,1–8. Énekek: 215., 216.

Budavár, I., Bécsi kapu tér hajnal 5. (úrv.) Balicza Iván; de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. (orgonazenés áhítat) Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** hajnal 5. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (gyermekistentisztelet) Cselovszky Ferenc; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** hajnal 5. Pelikán András; de.10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** hajnal 5. (úrv.) Benkóczy Péter; de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (gyermekistentisztelet) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** hajnal 5. (úrv.) Keczkó Szilvia; de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Frangepán u. 41. (református templom)** de. 8. (úrv.) Grendorf Péter; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** hajnal 5. (úrv.) Kendeh K. Péter; de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (parókia)** hajnal 5. (virrasztás) Ponicsán Erzsébet; **XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., gyermekek húsvétja) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** hajnal fél 6. (úrv.) Vető István; de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** hajnal 5. Nagyné Szeker Éva; de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) D. Szebik Imre; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** hajnal 6. (úrv.) Hokker Zsolt; de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** hajnal 5. (úrv.) Endreffy Géza; de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Törökbálint, József Attila u. 31. (református templom)** de. fél 9. (úrv.) Endreffy Géza.

Istentiszteleti rend • 2015. április 6.

Húsvét második napja. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: ApCsel 10,34–43; 2Móz 15,1–11. Textus: Lk 24,13–35. Énekek: 221/218.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Missura Tibor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv., örömzene) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Rezessy Miklós; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bence Áron; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vilmos Andrea; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vilmos Andrea; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Biatorbágy, Faluház, Baross Gábor u. 1.** de. fél 9. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Fabiny Tibor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Herceghalom, Gesztenyés u. 28. (ökumenikus templom)** du. 3. (úrv.) Endreffy Géza; **Solymár (református templom)** de. 10. (úrv., ökumenikus) Fodor Viktor.

Összeállította: Balla Mária

Ünnepi műsorok a közmédiában

A kereszténység legnagyobb ünnepére a közmédia is méltó módon készül.

Nagypénteken a rádióhallgatók a Fejér megyei településről, Pusztavámról hallhatnak evangélikus istentiszteletet. „Az élet minden területén számtalan helyzet szülhet bennünk békétlenséget, ami megzavarja nyugalmunkat – hirdeti *Ribárszki Ákos* lelkész. – De ezt nem kell elfogadnunk! Mert nagypéntek üzenete éppen az, hogy Isten legyőzi az ember békétlenségét. Békét szerez, békét teremt Isten és ember között Fia kereszthalálával." (Kossuth rádió, 10.04)

Este a nézők gondolatban együtt járhatják végig *Ferenc* pápával a Via crucist, a keresztutat a római Colosseumban. (Duna Tv, 21.00)

A *Passió* című film híven adja vissza nagypéntek misztériumát. *Mel Gibson* 2004-ben készült alkotása a bemutatásakor vitákat váltott ki, és meg is osztotta a közönséget. A hívő katolikus rendező – a korábbi Jézus-filmektől eltérően – nagyfokú realizmussal ábrázolta a Megváltó szenvedését. Az alkotás hangulata egyedülálló: szereplői azokon a nyelveken szólalnak meg, amelyeket egykor Jeruzsálemben beszéltek. Az arámi és latin dialógusokat magyar felirattal olvashatjuk. (Duna Tv, 22.35)

Nagyszombaton délben Csíkszentlélek 15. században épült templomából hallhatjuk a kerepelést. A különleges hang forrása: a tüskés fahengerre feszülő, kalapácsfejes fanyelvek

JELENETFOTÓ A VILÁG LEGSZEBB TÖRTÉNETE CÍMŰ FILMBŐL

a henger forgatása nyomán a deszkaszekrény tetején puskaropogás-szerűen csapódnak. (Kossuth rádió, 12.00)

Járai Judit műsorában, a *Világórában* is több anyag foglalkozik az ünneppel; szól a műsor a keresztények világban betöltött szerepéről, emellett a Vatikánba és a Szentföldre is „elzarándokol". (Kossuth rádió, 14.06)

A világ legszebb története a Megváltó életét beszéli el a három napkeleti bölcs betlehemi látogatásától kezdve Jézus keresztre feszítéséig és feltámadásáig. Az 1965-ben készült, látványos amerikai filmeposzban *George Stevens* író-rendező Jézus szerepét a svéd *Max von Sydow-ra* bízta, akinek ez volt első angol nyelvű szerepe. Mellette a korszak kosztümös szuperprodukciói között is ritkaságszámba menő sztárszereposztással készült a film: *Charlton Heston, José Ferrer, Telly Savalas* neve olvasható a listán. (Duna Tv, 19.25)

A húsvétvasárnapi *Evangélikus magazinban* a mozgássérült fiatalokkal bemutatott passiójátékból láthatók részletek. Az adásban egy Ady- és egy Pilinszky-vers is elhangzik *Kubik Anna* tolmácsolásában. (Duna Tv, 10.00)

Az esztergomi bazilikából közvetített római katolikus szentmisét *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek mutatja be. (Duna Tv, 11.00) Ezt követően *Ferenc* pápa a római Szent Péter térről küldi húsvéti üzenetét a „városnak és a világnak". (Duna Tv, Duna World) A műsor kommentátora *Török Csaba,* a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tv-referense, akivel *Barlay Tamás* beszélget.

■ Csermák Zoltán

ISTENTISZTELET A PUSZTAVÁMI EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN

HIRDETÉS

Feltámadt! Valóban feltámadt!

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

Mi, a 21. század emberei teljesen máshogyan ünnepelünk, mint elődeink száz vagy akár ötven évvel ezelőtt. Nem jobban, és nem rosszabban, csak máshogy.

A nagy ünnepek általában a természet egy-egy nagy fordulópontjához kapcsolódnak. Így a húsvét is a tavasz kezdetéhez, a teremtett világ újraéledéséhez a hosszú téli nyugalom után. A zsendülő természet, a zöldbe és virágba boruló növények, a napfény melege, a tavasz bódító illata segít megérteni és megélni, hogy mit is jelent a feltámadás. Különösen is igaz ez Izraelre, ahol tavasszal a sivatag is virágba borul – ott is élet támad, ahol elképzelni sem tudjuk, hogy bármiféle élet sarjadhat.

Krisztus feltámadása egyszeri és megismételhetetlen esemény. A teremtett világ „meghalása" és „életre kelése" azonban minden évben átélhető és megtapasztalható, ezáltal érthető és kézzelfogható lesz az a felfoghatatlannak tűnő esemény, hogy Krisztus feltámadt. Nem véletlen, hogy János evangélista is búzaszemmel példázta a feltámadást: ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz.

Persze, ez az élmény ma már nem annyira meghatározó számunkra. Hiszen manapság nem érezzük annyira közelinek magunkhoz a természetet, a teremtett világot. Már nem érezzük, hogy milyen szoros kapcsolatban állunk is vele. Nem tapasztaljuk meg a búzamező és a kenyér összefüggését, a dobozos tejről pedig elég nehéz a legelésző tehenekre asszociálni, főleg ha valaki még sohasem látott olyat.

A húsvét előtti időszak ma elsősorban nem az elcsendesedés és a lelassulás ideje, ilyenkor inkább felpörgetjük magunkat: tavaszi nagytakarítás, bevásárlás az ünnepre, főzés, esetleg valami programszervezés… A nagy készülődésben nem mindig jut energia arra, hogy még a környezetre is figyeljünk, ami inkább plusz teher a sok tennivaló között. A tavasz illata flakonban is elérhető a nem kifejezetten környezetbarát tisztítószerek és illatosítók révén, a természetes tojásfestékekkel pedig annyi a macera, és olyan nagy a kicsinyek csalódása, ha a végeredmény nem a trendi színekben pompázik…

A természet téli pihenése is inkább bosszantó körülmény, hiszen a posztmodern kor embere nehezen alkalmazkodik. Télen jobban kívánja a spárgát, az epret vagy a görögdinnyét, és amíg ez másoknak busás hasznot hajt, nem lehet akadály a termesztésük – akár mesterséges körülmények között is. A környezetszennyezés, a saját magunk vegyszerekkel való szennyezése elhanyagolható mellékhatás lesz csupán.

A meghalás már nem természetes része az életnek. Jórészt egy kellemetlen momentum, amelyre gondolni sem akarunk. A haldoklók nagy része a családtagoktól távol, magányosan, egy rideg kórházi ágyban éli át élete utolsó napjait és perceit.

Meghalás és feltámadás. Isten teremtett világa nagy-nagy bölcsességgel tanít bennünket egy életen át arra, hogy milyen az az élet, amely még a halálával is sokszoros termést képes hozni.

■ Sánta Anikó

HIRDETÉSEK

Az értékközvetítés útjai és útvesztői az evangélikus tradíció és a modern szakmaiság mérlegén

Dies Academicus az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) április 15-én az EHE dísztermében.

A konferenciára minden érdeklődőt szeretettel várunk. A részvételi szándékot az ebédigény megjelölésével április 13-ig kérjük jelezni a teologia@lutheran.hu e-mail címen vagy az 1/469-1050-es telefonszámon.

Program

10.00: Rektori köszöntés – *dr. Szabó Lajos,* EHE, rektor, egyetemi tanár
10.10: Értékeink Szentíráshoz kötöttsége és társadalmi nyilvánossága – *dr. Szűcs Ferenc,* Károli Gáspár Református Egyetem, Hittudományi Kar, prof. emeritus
10.30: Érték – igazság – traditio egysége Joseph Ratzinger teológiájában – *dr. Lukács László* SchP, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, prof. emeritus, piarista szerzetes
10.50: *Dr. habil. Kőszeghy Miklós* docensi kinevezésének átadása
11.00: Béketeremtés mint egyetemes érték – *dr. Nógrádi György,* Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi tanár
11.20: Szünet
11.40: Az EHE énekkarának szolgálata – vezényel *dr. Kinczler Zsuzsanna* egyházzenész
11.50: Könyvbemutató: *Teológia és oktatás* – az EHE oktatóinak 2015. évi tanulmánykötete
12.00: Evangélikus iskola: értékmegőrzés, értékátadás, érzékennyé tétel – *Varga Márta,* MEE Országos Iroda, Nevelési és Oktatási Osztály, osztályvezető
12.20: Száznegyven éve született *Albert Schweitzer – dr. Gonda László,* Debreceni Református Hittudományi Egyetem, egyetemi docens
12.40: Zárszó – *Szemerei János* püspök
13.00: Ebéd (előzetes jelentkezés alapján)

Hallótávolságon belül

Fontos a jó hallás. Enyhébb fülgyulladásnál is tapasztalhatunk halláscsökkenést, ám az idő előrehaladtával szinte elkerülhetetlen a károsodás.

Az öregedés velejárójának tartják a halláscsökkenést, mely a szőrsejtek fokozatos elhalásával magyarázható, és már az „ötödik X" után jelentkezhet. A hallásproblémával küzdők jellemzően 5-10 évet várnak, míg egyáltalán szakember segítségét kérik, pedig az időben felismert halláscsökkenés jó eredménnyel kezelhető.

Amikor „elnémulnak" a madarak

Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy tökéletesen hallanak. Eleinte nem veszik észre a madárcsicsergést, mert először a magasabb frekvenciájú hangok „tűnnek el", majd a mélyebbekkel is gondok adódnak. Mivel ezek az emberek kiesnek a kommunikációból, nem jelent számukra örömet a társasági élet: egyre kevesebbet mennek színházba, baráti társaságba, a zenehallgatás sem tudja őket lekötni. A hallássérültek jelentős része hangos beszéddel kommunikál. Az előnytelen helyzetek akkor alakulnak ki, amikor több személlyel kell társalogni zajosabb környezetben. Mivel nem akarják kitenni magukat ezzel kapcsolatos bárminemű kellemetlenségnek, egyre több időt töltenek egyedül, ám sokan még ilyen esetben is tagadnak.

Rendkívüli szerepe van a családnak

Mert kitől is várhatjuk el igazán, hogy odafigyeljen ránk. Legközelebbi hozzátartozóink azok, akikben megbízhatunk, akiktől megkaphatjuk a maximális segítséget. Nekik tűnik fel először, ha a családfő hangosabban beszél, és a televíziót is extra hangerőn hallja csak. Ők azok, akiket valóban aggaszt ez az idegenek által megmosolygott probléma, akik nem a „szelektív hallásra" fogják, ha anya sokadszori kérésre sem nyitja ki az ajtót, mert a csengőt sem hallja. Többnyire a családtagoktól értesülhetnek a rászorulók azokról a lehetőségekről, amelyek segítségével ismét visszakerülnek a hangok világába.
A legcsekélyebb jelnél keressünk fel hozzátartozónkkal egy hallászentrumot, ahol megelőzhetjük a további kellemetlenséget.

Sziréna és fékcsikorgás

A minket körülvevő környezeti zaj jelentősen károsíthatja hallásunkat. Akár az utcai forgalom, munkahelyeken, szórakozóhelyeken erős hanghatás is halláskárosodást okozhat. Az ép hallással rendelkező emberek nehezen tudják elképzelni milyen a halláscsökkenés, hogy az így élő emberek hogyan érzékelik a fékcsikorgást vagy a sziréna hangját.
Az Európai Unió 85 decibelben maximalizálta a forgalomba hozandó összes, fülhallgatóval hallgatható zenelejátszó készülék hangerejének biztonsági küszöbértékét. Bizonyos munkakörökben nem ritka az ennél is magasabb zajártalom: ütvefúró 110, egy puska elsülése 120 decibel. Bizonyos munkaköröknél feltétlenül szükséges a védelmi előírások betartása.

A számok önmagukért beszélnek:

- Világszerte 500 millió ember küzd valamilyen hallás problémával
- Európában körülbelül 70 millió ember érintett
- Magyarországon minden 10. ember érintett
- A statisztikák szerint a 65-70 éves korosztály 25%, a 70 év felettiek 35-40% szenved különböző mértékű halláskárosodást

INGYEN HÍVHATÓ INFORMÁCIÓS VONAL 06-80/182-182

GEERS HALLANI ÖRÖM

EVÉL & LEVÉL & LEVÉL

Láthatóan kegyelemből – még egyszer

A március 22-i szám 10. oldalán a fenti címmel megjelent írást olvasva az anekdotabeli amerikai prédikátor jutott eszembe, akit megkérdezett a riporter, hogy hányan tartoznak a gyülekezetébe. Amikor megmondta, a riporter újra kérdezett: „És közülük hányan jutnak majd a mennybe?" A válasz így hangzott: „Valószínűleg ketten." – „Csak ketten?" – „Igen, a feleségem meg én." Majd hozzátette: „De a feleségemben nem vagyok biztos."

Leveleiben Pál apostol a gyülekezeteket és tagjaikat nemegyszer szenteknek mondja, miközben tudjuk, hogy számos hitbeli gyengeséggel és nyilvánvaló bűnökkel kellett saját soraikban is szembenézniük. A *Jelenések könyvében* a hét gyülekezet angyalának írt levelek is sok és súlyos elmarasztalást rónak fel nekik. Még azt is, hogy *„az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy"* (Jel 3,1).

Mi tagadás, sok kritika és elmarasztalás éri egyházunkat nemcsak kívülről, hanem belülről is. Csodálkozom is, értetlenkedem is, amikor olyan megjegyzéseket hallok, hogy nincs ébredés, nincs áldás egyházunkon, nem munkálkodik köztünk a Szentlélek. Annyi biztos, hogy nem úgy történnek a dolgok, ahogyan mi elképzeljük.

De jól képzeljük-e? Nem vagyunk-e vakok és hálátlanok a Szentlélek munkájával szemben? Miért kellene az Úristennek olyan módon megáldania minket, ahogyan az általunk megszövegezett áldásokban mi aprólékosan előírjuk őneki? Lehet, hogy éppen az az áldás, a nagy lecke a számunkra, hogy nem a mi szájunk íze szerint zajlanak az események.

A szárdiszi gyülekezet sem csak fejmosást kapott, hanem feladatot is: *„Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak…"* Nem ártana *Luther Heidelbergi disputációjából* a cikkben idézett 19. és 20. tétel után a 28. tételt is elolvasni: „Isten szeretete nem megtalálja, hanem megteremti azt, ami számára szeretetre méltó, az ember szeretete viszont abból fakad, hogy valamit szeretetre méltónak talált."

Ahelyett, hogy egyházunk haldoklásán sopánkodnánk, és a temetésére készülnénk, inkább konfirmációján kellene munkálkodnunk – igével és imádsággal.

■ Reuss András *(Budapest)*

A kánaáni nyelv fogságában

Kánaáninak nevezik azt az egyházi nyelvhasználatot, amely a megértés szemszögéből fontos alapszavakkal a köznyelvitől eltérő értelemben él.

Emberek hitetlensége sok esetben összefügg azzal, hogy a kánaáni mondatokat értelmetlennek tartják – „anyanyelvi fülükkel hallgatva". Hát mi mással hallgassák? E megoldatlan probléma miatt két lelkész véleményt fogalmazott meg a közelmúltban az *Evangélikus Élet* hasábjain (2015/7. és 11. szám). Az egyik felvetette, hogy köznyelvi szemszögből a liturgia meghökkentő állításokat tesz az emberek bűnösségéről. A másik válaszul elvárja, hogy egy képzett lelkész „különbséget tudjon tenni az eredendő bűn és az aktuális bűn között".

Mindkét félnek kétségtelenül igaza van. És harmadikként hozzátehetjük, hogyha továbbra sem beszélünk a nép nyelvén, az ország köznyelvén, akkor odáig fogyatkozunk, hogy egy idő múlva már csak a képzett lelkészek és bennfentes hívők járnak majd templomba. A kánaáni nyelv bűne a belterjesség, hogy az így megfogalmazott dolgokat csak az előzetesen tájékoztatott szűkebb kör értheti megfelelően. Beavatatlanok tömegeit rekesztik ki az evangélium megértéséből, jelentősen csökkentve a megtérések esélyét.

Az „eredendő bűn" hallatán az emberek többsége eredendő ölésre, eredendő paráználkodásra, eredendő lopásra, eredendő hamis tanúbizonyságtételre gondol. És nem is marad el a kételkedő kérdés föltevése, hogy az újszülött miként is tudna ölni, paráználkodni, lopni vagy hamisan tanúskodni. A bűn e nyilvánvaló értelmezése megjelenik az irodalmi és a keresztyénségkritikai művekben is.

Az „eredendő bűn" nyelvtani szerkezete szerint egy „eredendő" fajtájú „bűn", holott amit általa a kánaáni nyelvezethez ragaszkodók mondani szeretnének, az egyáltalán nem is a „bűn" egy fajtája. E nyelvészeti, pontosabban terminológiai problémát látva, bevezették a „vétek" szó használatát a köznyelvi értelemben vett bűnre. Ez akár jó megoldás is lehetett volna, ha átment volna a hétköznapi szóhasználatba, és például bűnüldözés helyett „véteküldözést" vagy büntető törvénykönyv helyett „vétető törvénykönyvet" mondanánk. A gyakorlatban megmaradt a „bűn" szó általános használata a „vétek" helyett. Ráadásul utóbbi kapcsán kialakult egy újabb félreértés is, hogy a vétek biztosan a kisebb, bocsánatosabb bűn.

Ha az „ember és Isten rendezetlen kapcsolata" kifejezéssel helyettesítjük a kánaáni értelemben használt „bűn" kifejezést, akkor rögvest érthetővé válik egy újszülött eredendő bűnössége. Hát hogyan is lehetne rendezett kapcsolata Istennel, ha Isten ismerete nélkül jön a világra, mint minden ember – az első emberpár és Isten kapcsolatának rendezetlenné válása miatt?

Sok esetben a „bűn" helyett egyszerűen használhatjuk a „hitetlenség" szót is. Az első bűnbeeséskor a lényegi probléma az volt, hogy az ember nem hitt Istennek és intelmének. Azaz „hitetlenségbe esés" volt az első emberpár bűnbeesése. Ezt örököljük át úgy, hogy mindenki „eredendő hitetlenséggel" jön a világra újszülöttként. – Ilyen érthető lehetne az „eredendő bűn" jelensége megfelelőbb szóhasználat esetén. Márpedig ember és Teremtője viszonyában a legközpontibb kérdéskör a vétek, a bűn és az eredendő bűn.

Urunk sem használt kánaáni nyelvet, hanem az általánosan ismert fogalmakra támaszkodott. Akkoriban értették az ószövetségi utalásokat, ezért hivatkozott Urunk rendszeresen az Írásokra. Értették a szolgálat különféle életformáit, ezért Urunk *„szolgai formát vett fel", „megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig"* (Fil 2,7.8). Értették az áldozati bárány szerepét, ezért Urunk áldozati báránnyá vált, *„ki elveszi a világ bűneit"* (Jn 1,29; Károli-fordítás). És megértették azt is, hogy amikor az ember üdvösségét szolgáló áldozati bárány a saját követésére szólít, akkor a többi ember szolgálatába küld. Ez az evangélium súlypontja.

A vétek, a bűn és az eredendő bűn kapcsán egyes teológusoknál a szolgálat rovására túlzottan előtérbe került a kereszt kérdése és az evangélium hirdetése. Az igét nemcsak hirdetni kell, hanem szolgálat formájában cselekedni is. Sokkal többen megértenék a szolgálat háttérbe szorításának bűnét, és a szolgálat kérdése elnyerné méltó helyét egyházi életünkben, ha sikerülne szabadulnunk a kánaáni nyelv fogságából.

■ Prőhle Péter *(Budapest)*

HÍREK, HIRDETÉSEK

Evangélikus magazin húsvétkor a Duna Televízióban

Április 5-én, húsvét vasárnapján egyházunk műsorát, az *Evangélikus magazint* vetíti 10.30-tól a Duna Televízió. A húsvéti adásban részleteket láthatnak a mozgássérültek passió-előadásából; *Gáncs Péter* elnök-püspök húsvét mai üzenetét szólaltatja meg; *Kubik Anna* színművész *Ady Endre* és *Pilinszky János* versét adja elő; a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanulói pedig húsvéti éneket énekelnek. Szerkesztő *Nagy László,* rendező *Horváth Tamás.*

Az egyházzenei bizottság felhívása

Az egyházzenei bizottság idén is meghirdeti az *egyházzenei tevékenység* és az *orgonajavítás* anyagi támogatását segítő pályázatait. A pályázat részletes kiírása és a pályázati adatlapok az *egyhazzene.lutheran.hu* honlapon találhatók. Elektronikus hozzáférés hiányában írásban vagy telefonon lehet felvilágosítást és adatlapot kérni az alábbi címen: *Kendeh Gusztáv,* 8360 Keszthely, Hévízi út 46.; tel.: 20/7703-741.

A pályázatok beadási határideje: április 30., illetve május 15. Késve és/vagy hiányosan beadott pályázatokat nem tudunk figyelembe venni.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Egyházzenei Bizottsága

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Eladó kétmanuálos, pedálos, hatregiszteres házi orgona. Gyakorló hangszernek vagy kisebb templomba liturgikus célra is alkalmas. Érdeklődni lehet a 20/824-4177-es mobilszámon.

Budapesti praktizáló orvosnő szeretne megismerkedni művészeteket kedvelő „fiatal középkorú” úrral. Levelét „Reneszánsz” jeligére várja. 1250 Budapest, Pf. 42.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 5-étől április 12-éig

VASÁRNAP

8.00 / Civil Rádió (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (ismétlés: 22.00)
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.00 / Duna Tv
Isten kezében
9.30 / ZDF (német)
Evangélikus istentisztelet közvetítése Berlinből
10.30 / Duna Tv
Evangélikus magazin
14.00 / Pax Tv
Zenés húsvéti istentisztelet a Vox Nova férfikórussal
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
20.50 / Duna Tv
Kossuthkifli, 6/4. (tévéfilmsorozat)

HÉTFŐ

8.40 / Duna World
Húsvéti énekek
Sebestyén Márta műsora
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése Diósdról
13.06 / Kossuth rádió
Rádiószínház
Márai Sándor: Napló (1945)
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
20.00 / Pax Tv
Kút (élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
20.30 / Duna Tv
Álom luxuskivitelben (amerikai romantikus vígjáték, 1961) (109’)
20.45 / Bartók rádió
Henri de Rohman-Csermák orgonál

KEDD

8.05 / Duna Tv
Ízőrzők – Tihany
9.40 / Pax Tv
Hosszú életű evangélikusok (portréfilmsorozat)
11.07 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
Arborétumok, Tiszaigar
12.00 / Kossuth rádió
Déli harangszó a dabas-gyóni evangélikus templomból
14.00 / Pax Tv
Életutak tanúságtétele
Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület sorozata
18.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Napi útravaló
23.11 / Kossuth rádió
Arcvonások
Antall József és Antall Péter
23.35 / Duna Tv
Rost 25 (koncertfilm)

SZERDA

11.30 / Pax Tv
Békesség hírnöke (baptista magazinműsor)
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
14.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Kantináták
(credoradio.hu)
14.05 / M3
Magyarország nemzeti parkjai
A gyöngyszem: az Aggteleki Nemzeti Park
19.35 / Bartók rádió
A Berlini Régi Zene Akadémiájának hangversenye
20.25 / Duna Tv
Szabadság tér ’89 (történelmi magazinműsor)
23.35 / Duna Tv
A sorompók lezárulnak (olasz játékfilm, 1951) (85’)

CSÜTÖRTÖK

10.55 / Duna World
Élő egyház (vallási híradó)
14.30 / Bartók rádió
Népzene – újragombolva
15.35 / Duna World
Evangélikus magazin
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (credoradio.hu)
21.15 / Pax Tv
Ébredj, város! (koncertfilm)
22.00 / Bartók rádió
Dzsessz a Márványteremben
22.55 / Duna Tv
Kult.hu (művészeti magazin)
23.25 / Duna Tv
Férfihűség (magyar játékfilm, 1942) (94’)

PÉNTEK

5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus magazin
(credoradio.hu)
16.20 / M3
„Én, József Attila, itt vagyok” (portréfilm)
19.25 / Kossuth rádió
Tetten ért szavak
Balázs Géza műsora
21.25 / Duna World
Gasztroangyal
Erdély
22.35 / Duna Tv
A rejtélyes XX. század
Kun Miklós történész műsora
23.15 / M3
Vörös vurstli (magyar játékfilm, 1988) (81’)

SZOMBAT

5.25 / Duna Tv
Szerelmes földrajz
Az én kis falum… – Beer Miklós
7.30 / Duna World
Család-barát (magazinműsor)
9.30 / Kossuth rádió
Szellem a fazékból (gasztronómiai magazin)
13.19 / Bartók rádió
A Stuttgarti kamarakórus hangversenye
17.00 / Pax Tv
Szolga csak egy van, az Isten (zenés irodalmi műsor)
20.25 / Duna World
Hagyaték
A teljesség felé – Weöres Sándor hagyatéka
21.04 / Kossuth rádió
Rádiószínház
József Attila utolsó hónapjairól

VASÁRNAP

5.30 / Duna Tv
Kérdések a Bibliában
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.30 / Bartók rádió
Musica Sacra (egyházzenei magazin)
10.10 / Duna Tv
Evangélikus ifjúsági műsor
10.20 / Duna Tv
Református magazin
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
(credoradio.hu)
18.30 / Kossuth rádió
Regényes történelem
20.45 / Duna Tv
Kossuthkifli, 6/5. (tévéfilmsorozat)
0.20 / Duna World
Férjhez menni tilos (magyar játékfilm, 1963) (93’)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 5.)
Abban az órában így ujjongott Jézus a Szentlélek által: Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és értelmesek elől, és felfedted az egyszerű embereknek. Igen, Atyám, mert így láttad jónak. Lk 10,21 (Ézs 43,21; Mk 16,1–8; 1Kor 15,1–11; Mt 28,1–10) El sem tudjuk hinni, nemhogy megérteni. És mégis. Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt! Hihetetlen, érthetetlen, megrendítő pillanat, amikor az öröm, az ünneplés lassan áttöri a gyász sötétszürke rétegeit. Az üres sír elsőre érthetetlen látványától lépésenként jutunk el a feltámadottal való személyes találkozásig. És elkezdünk számolni, mit is jelent ez a saját életünkben. Reményt, vigasztalást, életet, távlatot. Örömöt!

Hétfő (április 6.)
Krisztus mondja: Én vagyok az első és az utolsó, és az élő: halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. Jel 1,17–18 (Zsolt 90,4; Lk 24,13–35; 1Kor 15,12–20; Mt 28,11–20) Húsvéthétfőn az ember egyedül marad egy picit. Újra ízlelgeti a szavakat. Halott voltam, de íme, élek. Értelmezi, keresi a jelentést. A lehetetlent, a számunkra elképzelhetetlent. Aki látta már a halált közelről, aki naponta szenved tőle, az érti igazán, mekkora hatalom csodája ez. Az élet és halál kulcsai. Abban reménykedünk, aki hatalmasabb a halálnál. Annak a tulajdona vagyunk, aki életet adhat a halál után.

Kedd (április 7.)
De hála legyen Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által! 1Kor 15,57 (Zsolt 116,3–4; 1Kor 15,20–28; Róm 12,1–2) Hála Istennek! Amikor minden újra elkezdődik, amikor az ünnep után újra mozgásba lendül minden, vagy éppen a megszokott mozdulatlanság tér vissza, akkor az ünnepből magunkkal hozhatjuk ezt a hálaadást. Hálásnak lenni boldog állapot. Tudni, hogy megajándékozott minket, hogy Krisztusban nekünk is életünk van, ez erőt ad a mindennapi feladatokhoz. Nem zökken vissza minden a megszokott kerékvágásba, hanem éppen ellenkezőleg, mindennek más megvilágítása, más értelme lehet. A feltámadott Krisztus indul velünk!

Szerda (április 8.)
Jézus így szólt: Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. Lk 18,16 (5Móz 31,13; 1Kor 15,35–49; Róm 12,3–8) A feltámadásba vetett hit gyermeki hit. Átlépi a gondolkodás korlátait, a tapasztalat szűkösségét, és lelkesen, gyermekként bízik újra Isten halál feletti hatalmában. Amikor egy kisgyerek átöleli az édesapját, biztonságban van, erősnek érzi magát. Isten közelében, a feltámadáshit ölelésében miénk lehet ez a biztonság, ez az erő. Amikor rábukkanunk önmagunkban erre a gyermekre, engedjük őt érvényesülni.

Csütörtök (április 9.)
Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus és Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben. 2Thessz 2,16–17 (Zsolt 119,41; 1Kor 15,50–57; Róm 12,9–21) Vigasztalni nagyon nehéz feladat. A legnehezebb benne az, hogy olyat mondjunk a másiknak vigasztalásként, ami igaz, aminek ereje van. Hamis mondatokat könnyű mondani, de azok már az elhangzásuk pillanatában szertefoszlanak, erőtlenül, értelmetlenül csengenek. A vigasztalás erős alapja éppen az örök élet reménysége. „Ne félj!”, „Nem lesz semmi baj!”, „Minden rendben van!” – ezek a vigasztaló mondatok csak akkor erősek, hitelesek, ha Isten kegyelmére építenek, az örök vigasztalásra.

Péntek (április 10.)
Miután tehát megszabadultatok a bűntől, az igazság szolgáivá lettetek. Róm 6,18 (5Móz 30,2–3; 1Kor 5,6b–8; Róm 13,1–7) Nincs olyan mélység, ahonnan Isten hatalma ne tudna kiemelni. Nincs olyan sötétség, ahol Isten ne tudna utat mutatni. A naponkénti megtérés naponkénti szabadulást is jelent. Naponkénti felszabadult örömöt, felszabaduló erőt, amellyel kezdhetünk valamit, amelyet valakinek a szolgálatába állíthatunk. A feltámadt Krisztus igazságát keresve az ő igazságában élhetünk, és az ő igazsága élhet bennünk. Minden napon meghív bennünket a Teremtő erre a szolgálatra!

Szombat (április 11.)
A békesség Istene legyen mindnyájatokkal. Róm 15,33 (Péld 16,7; 2Tim 2,8–13; Róm 13,8–14) Azért nehéz kibékülni a másikkal, mert ellenségnek látjuk őt. Abból a nézőpontból, ahonnan figyeljük, kibékíthetetlennek tűnik az ellentét közöttünk. A mi oldalunkról nézve nekünk van igazunk. A látóterünk összeszűkül, a harag és a méreg nem engedi a változást. Krisztus keresztje, az ártatlan szenvedése kimozdít bennünket ebből a perspektívából. A keresztre nézve, a feltámadás csodájára gondolva értelmetlenné lesz a szembenállásunk a másik emberrel. Isten békességet ad nekünk. Kibékül velünk, hogy mi is kibékülhessünk egymással.

■ Krámer György

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1133130215149